

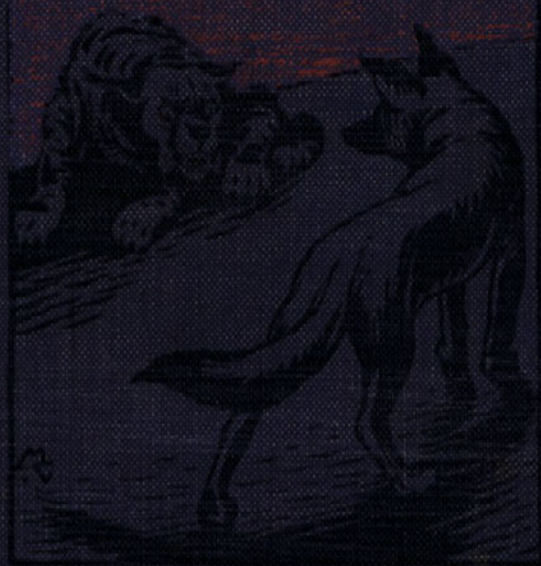
NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

37 807₁₉

030001835

COBISS

Ljudska knjižnica

19, zvezek

Jzhaja četrtletno

^vLumi Jauko III
1939.

KAZAN VOLČJI PES

James Oliver Curwood:

Kazan, volčji pes.

Kanadski roman.

Poslovenil P. V. B.

1924.

Natisnila Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

VII, 6, 37807, c

I. Začaranje.

V udobni hiši, kjer se je nahajal ob tej uri, je ležal Kazan nemo in mirno, sivi gobec mu je počival med kremplji njegovih prednjih dveh šap in oči je imel napol zaprte.

Na videz je bil mrtev kot skala. Niti ena mišica njegovega telesa se ni premaknila, niti las ni zmignil na njem in trepalnice se mu niso zganile.

In vendar je pod tem navideznim mirom vrela vsaka kapljica divje krvi, ki se je pretakala po žilah njegovega krasnega telesa, v močnih občutkih, ki jih do takrat še ni bil poznal. Vsako vlakence njegovih mogočnih mišic je bilo napeto kot jeklena struna.

Štiri leta življenja, katera je štel Kazan, ki je bil en četrť volka in tri četrť »huski«-ja¹, so bila potekla v brezmejnih belih pustinjah Severne dežele. Tu je bil spoznal grozo lakote, tu je bil trpel mraz in zimo. Poslušal je bil tulenje na »Barrens«-ih² in pritiskal se je bil k tlom pri strašnem škrтанju nevihte, pri gromu veletokov in vodo-

¹ »Husky« je vrsta psov, ki jih rabijo za vprego sani v severnem delu Severne Amerike, imenovanem »Northland« (Severna dežela), ki se razteza skoraj 2000 km daleč proti severnemu tečajniku.

² »Barrens« znači najbolj divje in najbolj zapuščene planjave Severne dežele.

padov. Grlo in boki so mu nosili brazgotine, ki so mu ostale od bojov in v snegu so se mu bile oči napolnile s krvjo.

Imenovali so ga Kazana, divjega psa. Bil je velikan med brati svojega plemena in njegova neukrotljiva žilavost ni v ničemer zaostajala za ono ljudi, ki so ga vodili, vpreženega v sani skozi tisoč nevarnosti zledenelega sveta.

Kazan nikoli ni poznal strahu. Nikdar ni občutil potrebe, da bi bežal. Niti onega tragičnega dne, ko se je bil v smrečju boril zoper tolstega sivega risa, katerega je slednjič ubil.

Tu, v tej hiši, ni vedel, kaj ga navdaja z grozo. In vendar se je bal. Čutil je samo, da je bil presajen v svet, ki je bil popolnoma različen od onega, kjer je bil vedno živ in kjer ga je dražila in vznemirjala cela vrsta neznanih stvari.

Bil je to njegov prvi stik s civilizacijo. V skrbeh je pričakoval, da se njegov gospodar vrne v čudno hišo, kjer ga je bil pustil.

Ta soba je bila polna groznih stvari. Predvsem so viseli na stenah v pozlačenih okvirih veliki človeški obrazi, ki se niso pregibali in niso govorili, toda so strmeli vanj, kot še nikoli kdo. Dobro se je spominjal enega svojih prejšnjih gospodarjev, ki ga je bil videl ležati na snegu. Ni se pregibal in bil je mrzel kot te podobe. Potem ko ga je bil dolgo časa duhal, se je vsedel na njegov zadek in zatulil v daljave svoj turobni mrtvaški spev. Toda ljudje, ki so viseli na

zidu, so imeli živ pogled in vendar se niso premikali, kot bi bili mrtvi.

Nenadoma je Kazan malo dvignil ušesa. Začul je korake, nato glasove, ki so pri-
tajeno govorili. Eden obeh glasov je bil
glas njegovega gospodarja. Drugi pa...
Vse njegovo telo je zadrhtelo, ko ga je po-
slušal.

Bil je glas ženske, glas, ki se je smejal.
In zdelo se mu je, da se spet spominja, kot
v sanjah, enakega glasu, ki je vseboval mi-
lino in srečo in ki je bil v daljnem času nje-
gove mladosti tako zvenel na njegova ušesa.

Dvignil je glavo, ko sta vstopila njegov
gospodar in mlada žena, ki ga je spremlja-
la. Ostro je gledal oba s svojimi rdečkastimi
očmi. Spoznal je takoj, da je imel gospodar
mlado ženo rad, kajti stopala sta roko v
roki. Pri luči plamenov v ognjišču je videl,
da so bili lasje mlade girl svetli in zlati, da
je bil njen obraz rožnat kot jesenska trta
in da so njene žive oči bile podobne dvema
modrima cvetoma.

Ko ga je bila zapazila, je vzkliknila in
hotela stopiti k njemu.

»Stoj, draga moja!« je naglo zavpil go-
spodar, »bodi previdna. Ta žival je ne-
varna.«

Toda že je bila mlada žena pokleknila
poleg Kazana, nežna in drobna kot ptica in
tako srčkana s svojimi očmi, ki so se čudo-
vito svetile, in ročicami, ki so se hotele po-
ložiti na velikega psa.

Kazan se je ves začuden vprašal, kaj
bi bilo umestno storiti. Ali naj skrči svoje

mišice in se pripravi, da skoči in ugrizne? Ali je bila girl ena izmed onih grozečih podob, ki so visele na steni, in njegova sovravnica? Ali ji naj brez pomisleka skoči na grlo in jo zadavi?

Videl je gospodarja, ki je priskočil bled kot smrt...

Mlada žena pa je medtem, ne da bi se prestrašila, položila roko na Kazanovo glavo. Vsi živci njegovega telesa so zadrhteli pri tem dotiku. Prijela je v svoji dve roki glavo volčjega psa in jo obrnila proti sebi. Nato ji je približala svoj obraz in vsa razburjena dejala:

»Torej to si ti, Kazan, moj dragi, stari Kazan, moj pes junak. Dejal mi je, da si mu ti rešil življenje in ga dovedel do sem, med tem ko je bila vsa ostala vprega poginila. Ti si moj junak...«

Dolgo časa je trajalo, da je mlada žena dvignila svoj obraz. Ko je vstala, so se solze blestele v njenih modrih očeh, mož pa je nad skupino, ki sta jo tvorila ona in Kazan, še vedno stiskal pesti in čeljusti.

»To je blazno!« je dejal. »Nikdar (in govoril je sunkoma in začudeno) nisem videl, da bi bil dovolil komurkoli, da se ga dotakne z roko. Izabela, umaknite se, prosim vas!... Toda pogledjte ga, za Boga!«

Kazan je sedaj milo zacvilil. Njegove žareče oči so strmele v obraz mlade žene, kakor bi hotel prositi, da ga znova pogladi z roko. Polastila se ga je želja, da se dvigne proti njej. Če bi se upal, ali bo tepen? Saj ni imel nobenega slabega namena.

Prav počasi, palec za palcem, se je plazil proti mladi ženi in je čul besede gospodarja:

»Čudno, čudno... Izabela, pogledjte ga!«

Stresel se je v negotovosti. A ni dobil udarcev, ki bi za pregnali. Njegov mrzli gobec se je dotaknil lahnega krila in girl ga je z vlažnimi očmi gledala.

»Glejte, glejte!« je mrmrala.

Pol palca, nato še palec in še dva palca in njegovo ogromno sivo telo se je približalo mladi ženi. Sedaj se je njegov gobec dvignil počasi, od nog do kolena, nato proti ljubki ročici, ki je visela navzdol. Med tem časom pa ni oči obrnil od Izabelinega obraza. Videl je, kako je zadrhtelo belo golo grlo in kako so se škrlataste ustnice lahko tresle.

Ona sama je izgledala vsa začudena radi tega, kar se je godilo. Začudenje gospodarja ni bilo nič manjše. Znova je položil svojo roko okoli telesa mlade žene in z drugo pa je gladil Kazana po glavi.

Kazan ni maral, da se ga človek dotika, tudi če je bil ta človek njegov gospodar. Njegova narava in skušnje so ga bile naučile, da je bil oprezen napram človeškim rokam. Vendar se je pustil gladiti, ker je menil, da to ugaja mladi ženi.

Sedaj je pa gospodar začel govoriti z njim. Njegov glas se je bil omilil.

»Kazan, moj stari boy,« je dejal, »kaj ne, da ji ne boš ničesar žalega storil? Kako naj bi bilo drugače? Saj je najina skup-

na last. In če bi jo bilo treba ščititi, bi se borila zanjo obadva kot prava vraga, kaj ne da, Kazan?«

Nato sta ga pustila tam, na potniški odeji, ki so mu jo bili dali, da se vleže nanjo, in videl je, kako sta hodila po sobi semtertja. Pogleda ni obrnil od njiju, poslušal ju je, ne da bi razumel, kaj govorita.

Nenadoma pa je mož nekaj rekel mladi ženi. Nato je poskočila z zvonkim nasmehom, tekla k veliki štirioglati škatli, ki je stala počez v kotu sobe.

Ta čudna škatla je imela v dolžini, ki je presegala Kazanovo telo, vrsto belih zob, stavljenih v ravni črti drug poleg drugega. Ko je bil Kazan prišel v sobo, se je vprašal, čemu pač bi mogli služiti ti zobje. Nanje je sedaj položila mlada žena svoje prste in melodični glasovi so zazveneli, ki so bili za uho volčjega psa mnogo lepši kot lahno šumenje vetrov v listju ali harmonija voda vodopadov in hitrih rek ali gostolenje ptičev v pomladnem času.

To je bilo prvič, ko je Kazan čul godbo civilizirancev in za trenutek ga je bilo zelo strah in tresel se je. Potem pa je čutil, kako njegova groza gine in kako čudne resonance zvenijo po vsem njegovem telesu. Vsedel se je na svoj zadek in bi bil najraje tulil, kakor je bil storil pogosto, v veliki Beli puščavi, proti mirijadam zvezd na nebu, v mrzlih zimskih nočeh.

Toda drug občutek ga je zadrževal, bila je to mlada žena, ki jo je imel pred seboj. Nemo se je začel spet plaziti proti njej. A

čutil je gospodarjev pogled in se ustavil. Nato je spet začel lesti naprej in pri tem pritiskal telo plosko na tla. Bil je na pol pota, ko so postali glasovi bolj nežni in bolj globoki, kakor bi hoteli ugasniti in čul je svojega gospodarja, ki je dejal živahno, a polglasno:

»Nadaljujte, nadaljujte... Ne prenehajte!«

Mlada žena je obrnila glavo. Videla je, kako se je Kazan plazil po trebuhu po tleh in nadaljevala je igrati.

Gospodarjev pogled sedaj ni imel več moči, da zadržuje žival. Kazan se ni prejel ustavil, dokler se ni njegov gobec dotaknil roba obleke, ki je visel na tla. In spet se je začel tresti. Girl je začela peti.

Kazan je bil že slišal mlado Indijanko, ki je prepevala pred svojim šotorom melodije svoje dežele. Bil je tudi čul divjo pesem o karibuju.³ Toda noben človeški glas, ki ga je bil slišal, se ni dal primerjati z nebeškim medom, ki je tekkel z ustnic mlade žene.

Potuhnil se je in se skušal napraviti čisto majhnega, iz strahu, da bo tepen, in dvignil oči proti njej. Tudi ona ga je dobrohotno gledala in položil ji je svojo glavo na kolena. Vdrugič ga je pogladila roka in blaženo je zaprl oči z globokim vzdihom.

Godba in petje sta utihnila. Kazan je začul nad svojo glavo lahen šum, ki je bil

³ Cariboo ali karibu je vrsta severnega jelenca, ki živi v ameriškem Northlandu.

zajedno smeh in ganjenost, med tem ko se je gospodar jezil:

»Vedno sem rad imel tega starega pretkanca. Vendar nisem nikoli mislil, da je zmožen take komedije.«

II. Povratek v Severno deželo.

Drugi, srečni dnevi so sledili za Kazana v udobnem stanovanju, kamor se je bil prišel njegov gospodar Thorpe spočit k svoji mladi ženi, daleč od Severne dežele.

Brez dvoma je pogrešal košatih gozdov in širokih sneženih planjav, in veselje, boriti se z drugimi psi, ko je vlekel gospodarjeve sani čez jase in Barrense, uprežen pred njimi in zasledovan od njih grozečega lajanja. Čudil se je, da ni več slišal klica »Kuš! Kuš! Hu-ja!« voznika sani in strašno pokanje brezkončnega biča, dolgega dvajset čevljev, napravljenega iz karibujevega črevesa, ki je bil vedno pripravljen, udariti po njem in po bevskajoči tropi, katere rame so se vrstile za njim. Toda druga stvar, neizmerno sladka, začarujoče nagnenje ženske je prišlo in zavzelo v njem mesto onega, kar mu je manjkalo.

Ta skrivnostna milina ga je obdajala neprenehoma. Neko jutro, ko je bil prebil del noči letajoč na prostem pod zvezdami, ga je našla Thorpova žena vsega zvitega in stisnjenega k hišnim vratom. Od tedaj je vedno, če se Kazan zvečer ni vrnil, položila odejo na hišni prag, da bo mogel

udobno spati. Vedel je, da je ona za temi vrati in počival je ves srečen.

Tako da je Kazan vsak dan bolj pozabljal pustinja in postajal vedno bolj naklonjen človeškemu bitju. To je trajalo kakih štirinajst dni.

Prišel pa je trenutek, ko se je vse spremenilo. Okoli Kazana je nastalo v hiši nenavadno gibanje, nerazumljiva živahnost, in ljubka girl se ni več zanimala zanj. Postal je nekako slabe volje. Duhal je v zraku dogodek, ki se je pripravljaj. Skušal je čitati na obrazu svojega gospodarja, kaj bi pač slednji mogel nameravati.

Potem so pa neko jutro spet dali močni ovratnik, ki je bil pritrjen na železno verižico, Kazanu okoli vratu in gospodar ga je hotel zvleči ver. na cesto. Kaj mu je hotel? Brez dvoma ga je hotel iztirati iz hiše. Vsedel se je kar na svoj zadek in se ni hotel ganiti.

Gospodar ga je silil.

»Pridi, Kazan!« je dejal s prijaznim glasom. »Naprej, pridi, moj boy!«

Toda žival se je izmikala in kazala svoje bele zobe. Pričakovala je udarec z bičem ali s palico. A ničesar ni dobila. Gospodar se je pričel smejati in se vrnil z njo v hišo.

Malo pozneje je Kazan stopil ubogljivo iz nje. Izabela ga je spremljala, roko mu je bila položila na glavo. Dala mu je znak, naj skoči z enim skokom v temno notranjost neke vrste voza, pred katerega so bili pri-

šli. Nato ga je vlekla v najtemnejši kot tega voza, kjer ga je gospodar priklenil na verigo. Nato sta obadva odšla, glasno krohotaje kot dva otroka.

Dolge ure je tu ležal Kazan trd in se ni ganil. Poslušal je pod seboj čuden in močan ropot koles, med tem ko so od časa do časa zazveneli ostri zvoki. Večkrat so se kolesa ustavila in čul je zunaj glasove.

Slednjič, pri zadnjem postanku, je začul zunaj z gotovostjo glas, ki ga je dobro poznal. Dvignil se je, vlekkel za svojo verigo in javkal. Vrata čudnega voza so zadržala v stran in pokazal se je možak s svetiljko, ki mu je sledil njegov gospodar.

Kazan se ni zanimal zanje; naglo je pogledal ven in komaj so ga odklenili, je bil že z enim skokom na belem snegu. Ker pa ni našel, kar je iskal, se je zravnal in duhal v zrak.

Nad njim so bile iste zvezde, na ktere je bil tulil vse svoje življenje. Okoli njega so se razprostirali kot zid tja do obzorja samotni črni gozdovi. V gotovi razdalji je bila skupina drugih svetiljk.

Thorpe je prijel ono, ki jo je držal njegov spremljevalec in jo dvignil v zrak. Pri tem znamenju se je začul glas iz noči, ki je zaklical:

»Kaa-aa-zan!«

Kazan se je zaobrnil okoli in izginil kot meteor. Njegov gospodar mu je sledil. Smejale se je in rentočil:

»Stari ropar!«

Ko je prišel Thorpe v skupino svetiljk

do psa, ga je našel plazečega se okoli Iza-bele. Pobralla je verižico.

»Draga prijateljica,« je dejal Thorpe, »vaš pes je, kajti sam je prišel sem in se postavil pod vaše okrilje. Toda še vedno moramo biti previdni z njim, kajti domači zrak bi znal spet zbuditi njegovo divjost. Volk in outlaw⁴ tičita v njem. Videl sem, kako je z enim samim hlastom svojih čeljusti iztrgal nekemu Indijancu roko, in kako je z enim udarcem zoba presekal vratno žilo drugega psa. Seveda mi je rešil življenje . . . In vendar ne morem imeti zaupanja do njega. Paziva se!«

Thorpe še ni bil končal, ko je Kazan divje zarenčal, kot bi mu hotel dati prav, dvignil gobec in pokazal svoje dolge zobe. Dlaka na hrbtu se mu je ježila.

Thorpe je že prijel za samokres, ki ga je imel opasanega. Toda Kazan ni renčal nanj. Druga postava se je izluščila iz sen-ce in se pokazala v luči. Bil je to vodnik Mac Cready, ki bi moral od zadnje postaje železnice, kjer sta bila izstopila, spremljati Thorpea in njegovo mlado ženo do taborišča ob Rdeči reki, kamor se je vračal Kazanov gospodar po preteklem dopustu, da vodi dela pri gradbi transkontinentalne železnice, ki naj bi vezala preko Kanade Atlantski in Tihi ocean.⁵

---

⁴ Outlaw je oni, ki stoji izven zakona, ki ga zakon ne ščiti. Splošno se pravi, da so volkovi outlawi Severne dežele.

⁵ Kanadska transkontinentalna železnica izhaja ob Atlantiku iz Halifaxa in Nove Škotske, teče

Čeljust moža je bila štirikotna, skoraj živalska, in v njegovih brezstidnih očeh, ki so motrile Izabelo, se je nenadoma posvetilo divje poželenje.

Izabela in volčji pes sta edina zapazila to trenutno svetlobo. Rdeča volnena čepica Thorpove žene je bila zdrsnila proti njeni rami in odkrila toplo zlato njenih las, ki je žarelo v blede luči svetiljk. Molčala je, a njena lica so zardela in dva dijamenta sta se vžgala v njenih razžaljenih očeh. Mac Cready je povetil svoje oči pred njenimi, ona pa je nehote naslonila svojo roko na Kazanovo glavo.

Žival je še vedno renčala na moža in ta pretnja, ki mu je prihajala iz grla, je postajala vedno bolj hripava. Izabela je lahko potegnila za verižico.

»Lezi, Kazan!« je zapovedala.

Pri njenem glasu je malo odnehal.

»Lezi!« je ponovila in pritisnila na Kazanovo glavo, ki se je pustil pritisniti k njenim nogam, a še ni zaprl svojega gobca. Thorpe je opazoval prizor in se čudil sovrastvu, ki je tako očito žarel v očeh volčjega psa.

Naenkrat pa je vodnik razvil svoj dolgi pasji bič. Njegov izraz je postal trd, pozabil je na obe modre oči, ki ga niso zapustile, in začel je oblastno in srepo zreči v Kazana.

---

severno od Gorenjega jezera (ki tvori mejo med Združenimi državami in Kanado) in doseže Tihi ocean ob vancouverskem obrežju. Dolga je 5000 kilometrov.

»Hu! Lezi! Sem, Pedro!« je zavpil.

A Kazan se ni ganil.

Mac Cready je napel svoje mišice. V temi je napravil dolg in nagel krog z brezkončnim lancem svojega biča in počil z njim kot s pištolo. In ponovil je:

»Sem! Pedro! Sem!«

Kazan je spet pričel votlo renčati, toda ni se ganil. Mac Cready se je obrnil proti Thorpu:

»Res čudno,« je dejal. »Prisegel bi bil, da poznam tega psa. Če je to Pedro, kot mislim, je zelo hudoben.«

Njegov pogled se je vrnil k Izabeli in isti blisk se je znova zaiskril v njem. Njo je kar spreletelo radi tega. Že ko je izstopila iz vlaka in ji je bil ta mož podal roko, je čutila pri pogledu nanj, da ji zastaja kri. Toda brzdala je svoje razburjenje, ko se je spomnila povesti, ki jih je bil pravil njen soprog o teh surovih možeh, ki so bivali v gozdovih Severne dežele. Slikal jih je bil malo prostaške, a energične, možate in iskrene in preden je še bila prišla v njih kraje, jih je že ljubila in občudovala.

Otresla se je mržnje, ki jo je občutila napram Macu Creadyju in ga vprašala z nasmehom:

»Pes vas nima rad,« je dejala prijazno.

»Hočete, da vas sprijaznim z njim?«

In sklonila se je na Kazana, katerega verižico je bil Thorpe spet prijel v roko, pripravljen, da ga zadrži, če bi bilo treba.

Tudi Mac Cready se je sklonil proti psu. Njegov in Izabelin obraz sta se skoro

dotaknila. Vodnik je videl par palcev od svojih ust usta mlade žene, ki je z dobrohotnim nasmehom skušala pomiriti Kazana in udušiti njegovo rentaćenje v goltancu. Mac Cready je porabil priliko, ko ga ni mogel videti Thorpe, ki mu je kazal hrbet, in začel ostro gledati mlado ženo, ki ga je menda neprimerno bolj zanimala kot Kazan.

»Napravite kakor jaz,« je dejala, »gladite ga...«

Toda Mac Cready se je bil že zravnal.

»Junaška ste!« je odvrnil. »Jaz bi si tega ne upal. Iztrgal bi mi roko.«

Odšli so po ozki stezi, ki je bila izhrojena v snegu.

Šli so skozi gost smrekov gozd, ki jih je popolnoma zakrival, in prišli kmalu do taborišča, ki ga je bil Thorpe zapustil pred štirinajstimi dnevi, in kamor se je vračal v spremstvu svoje mlade soproge. Njegov šotor, v katerem je bil živel v družbi svojega starega vodnika, je bil še vedno tukaj, tik poleg njega pa je stal nov šotor, ki je bil določen za Maca Creadyja.

Velik ogenj je plapolal in poleg ognja so bile dolge sani. Na sosedna drevesa so bile privezane temne postave z žarečimi očmi. To so bili stari tovariši, ki jih je bil Kazan spet našel. Ves trd je stal nepremično, medtem ko je Thorpe priklenil njegovo verižico na les sani. Spet se je začelo zanj v njegovih gozdovih navadno življenje in njegova vloga vodnika vprege.

Izabela se je čudila za njo nenavadnemu življenju, ki se ga bo od sedaj naprej udeleževala. Zabavala se je z vsem in veselo ploskala. Thorpe je dvignil in potegnil nazaj platnena vrata šotoru in jo povabil, naj vstopi pred njim. Ker pa je bila vstopila, ne da bi pogledala nazaj proti Kazanu in ne da bi ga bila nagovorila, je bil silno žalosten in cvileč gledal na Maca Creadyja.

Notri v šotoru je Thorpe dejal:

»Zelo mi je žal, da se stari Jackpine, moj prejšnji vodnik ni mogel odločiti, stanovati z nami. Bil je spreobrnjen Indijanec in človek, do katerega sem imel popolno zaupanje. Toda hotel se je na vsak način vrniti domov. Pregovoriti ga nisem mogel niti s prošnjami niti z denarnimi ponudbami. Dal bi enomesečno plačo, Izabela, da bi vam mogel nuditi priliko videti, kako vodi sani. Ta Mac Cready je pa človek, do katerega nimam preveč zaupanja. To je čuden možak, mi je dejal agent družbe, ki mi ga je preskrbel, toda gozdne pokrajine, kjer moramo potovati, pozna kot zemljepisno karto. Psi ne menjajo radi vodnika in se mu ustavljajo. Prepričan sem, da se posebno Kazan ne bo priklenil nanj niti za las.«

Kazan je s pridvignjenimi ušesi poslušal Izabelin glas, ki je sedaj govoril v šotoru. Tako ni niti videl, niti slišal Mac Creadyja, ki se je bil previdno splazil za njegov hrbet in zaklical naglo, kot bi počil strel:

»Pedro!«

Kazan je odskočil in se stresel, kot bi ga bil kdo udaril z bičem.

»To pot sem te pa ujel, stari vrag!« je mrmral Mac Cready, ves bled v luči ognja. »Spremenili so ti ime, kaj? Toda vedel sem dobro, da sva stara znanca!«

III. Dvoboj.

Ko je bil tako spregovoril, je Mac Cready molče sedel k ognju in ostal tu precej dolgo časa. Njegov pogled ni zapustil Kazana. Potem pa, ko je mislil, da Thorpe in njegova žena ne bosta več prišla iz svojega šotora in prebila v njem celo noč, je šel v svojega in vstopil. Nato je vzel steklenico whiskyja in pil pol ure v počasnih požirkih. Potem pa je, ne da bi spustil steklenice, spet stopil ven in se vsedel na rob sani, tik poleg verižice, na katero je bil priklenjen Kazan.

Vpliv whiskyja se je začel kazati in oči so mu žarel na nenavaden način.

»Ujel sem te!« je ponovil. »Toda kdo je spremenil tvoje staro ime? Kje si naletel na tega novega gospodarja? To so mi uganke. Ho, ho! Škoda, da ne moreš govoriti.«

Thorpe in njegova mlada žena še nista bila zaspala, kajti Mac Cready je začul njegov glas, kateremu je odgovoril glasen Izabelin smeh.

Maca Creadyja je kar pretreslo. Obraz mu je zalila rdečica in postavil se je na noge. Vtaknil je steklenico v suknjin žep in daleč okoli ognja neslišno tiho stopal proti

senci drevesa, ki je stalo poleg Thorpovega šotora. Tukaj skrit je dolgo prisluškoval, nepremično kot kip. Šele proti polnoči se je splazil nazaj v svoj šotor, ves bled in z nemirnim obrazom. Bele ženske so redke v Severni deželi in divja strast, skoraj blaznost, je vstajala in rastla v tej nečisti duši.

Pri toploti ognja so se Kazanove oči počasi zaprle. Spanec se ga je loteval in tiščoč nemirnih sanj mu je plesalo po glavi. Včasih se mu je zdelo, da se bori, in hlastal je s svojimi čeljustmi. Potem pa je vlekel na svoji verižici sani, na katerih je sedel ali Mac Cready, ali njegova mlada gospodarica. Ali pa je ona pevala pred njim in njegovim gospodarjem s svojim čudovito nežnim glasom. In v spanju je Kazanovo telo drgetalo in se tresaje zvijalo. Potem se je pa slika spet spremenila. Kazan se je videl, kako je tekel na čelu krasne vprege šestih psov, ki je bila last kraljeve policije in na kateri se je vozil njegov prejšnji gospodar, mlad in lep mož, ki ga je klical: Pedro! Pedro! Na istih saneh je bil še drug možak, katerega roke so bile na čuden način vklenjene v železne obroče. Malo pozneje so se sani ustavile in bivši gospodar se je vsedel poleg ognja, poleg katerega se je sam vlegel. Tedaj pa si je možak oprostil vklenjene roke, se približal, oborožen z ogromnim kolom in od zadaj udaril nenadoma na gospodarjevo glavo, ki je z glasnim vzklikom padel na tla.

V tem trenutku se je Kazan nenadoma prebudil. Poskočil je na noge, kocine so se

mu ježile in hripavo je zamrmral. Ogenj je bil ugasnil in oba šotora sta bila zavita v gosto temo. Zora se še ni kazala.

Skozi temo je Kazan zapazil Maca Creadyja, ki je bil že vstal in se vrnil prisluškovat k drugemu šotoru. Kazan je vedel, da sta Mac Cready in človek z železnimi sponami ena in ista oseba in tudi ni bil pozabil udarcev z bičem in palico, ki jih je dobival še dolgo pozneje po umoru svojega prejšnjega gospodarja.

Ko je bil vodnik začul grožnjo volčjega psa, se je naglo vrnil k ognju, ga spet pripalil na ta način, da je poravnal napol pregorela polena. Pri tem delu je žvižgal. Ko se je pa spet plamen začel dvigati, je ostro zabrlizgnil in tako zbudil Thorpa in Izabelo.

Par trenutkov pozneje se je Thorpe prikazal na pragu svojega šotora in mlada žena mu je sledila. Vsedla se je poleg Kazana na sani in njeni razpleteni lasje so ji padali okoli glave in na hrbet v divjih valovih.

Med tem pa, ko je ona gladila psa, je Mac Cready na videz iskal med zavoji v saneh in med tem so se pa njegove roke kot slučajno izgubile v svetle lase.

Izabela menda tega ni čutila. Toda Kazan je videl nagle prste, ki so stiskali lase njegove mlade gospodarice, med tem ko se je prejšnji blazni plamen pokazal v očeh Maca Creadyja. Bolj naglo kot ris je skočil čez sani z vso dolžino svoje verige. Vodnik je imel komaj časa, da je skočil nazaj, med tem, ko je Kazan, ki ga je nenadoma zadr-

žala veriga, padel v stran, na Izabelo z vsot težo svojega telesa.

Thorpe, ki je bil gledal drugam, se je obrnil in videl samo konec prizcra, kako se je vsled sunka Izabela prebrnila na sani. Ni dvomil in vodnik mu je potrdil, da je žival planila na mlado ženo. Ko se je prepričal, da ni ranjena, je iskal s svojo roko samokres. Toda orožje je bilo ostalo v notranjosti šotora. Pri njegovih nogah je pa ležal bič Maca Creadyja na snegu. Thorpe ga je prijel in se v svoji jezi spravil na Kazana.

Pes se je stisnil na tla in se ni ganil. Ni hotel niti ubežati, niti se braniti. Prejel je najstrašnejšo kazen v svojem življenju. Trpel je pa, ne da bi zacvilil, ne da bi zamrmral.

Tu pa je Kazan videl, kako je mlada žena, ki se je bila pomirila, skočila proti biču, katerega lanec je še vedno švigal nad glavo Thorpa, ga zgrabila in ustavila.

»Nobenega udarca več,« je zavpila polveljujoče in zajedno proseče in potegnila je svojega soproga proč.

Vsa bleda in tresoča se je zamrmrala: »Kazan se ni bil vrgel name. Ko se je vodnik sklonil čez vsebino sani,« je nadaljevala in hudo stisnila Thorpovo roko, »sem čutila, kako se njegova roka dotika mojega hrbta in mojih las. Šele tedaj je Kazan poskočil. On mi ni hotel hudega, pač pa možak. Nekaj se vrši tu, česar ne razumem. Strah me je ...«

»Poslušajte vendar,« je dejal Thorpe, »pomirite se malo, draga prijateljica. Ali nama ni Mac Cready rekel, da pozna tega psa? Lahko je mogoče, da je bil njegov posestnik pred nama in da je slabo ravnal z njim, tako da ga Kazan ni pozabil in ga še vedno sovraži. Skušal bom o priliki razjasniti to stvar. Obljubite mi pa, prosim vas znova, da bodite previdni in se ne približajte živali.«

Izabela je obljubila. Ko pa je videla, kako se obrača proti njej krasna Kazanova glava, katere oči niso trenile pod bičevimi udarci in iz katerega gobca je kapala kri, se je komaj zadrževala. In ni šla k njemu. Napol oslepljena žival pa je vedela, da je bila ona ustavila njeno kazen. Gledala jo je, cvilila in migala v snegu s svojim košatim repom.

Daniti se je začelo, vodnik je vpregel pse v sani in odpotovali so. Dan je bil dolg in naporen. Kazan, vprežen na čelu, je tekkel prvi. Eno oko ga je peklo, imel ga je zaprtega, telo mu je bilo pol mrtvo od udarcev s karibujem.

Toda vsled telesne bolečine ni klonil žalostno glave in izgubil živahnosti, s katero je vedno tekkel pred svojimi tovariši. Predvsem je trpel duševno. Prvič v svojem življenju se je čutil potrtega in brez poguma. Včasih ga je bil tepel Mac Cready, sedaj pa sta se vrstila on in Thorpe in ga zaporedoma udarjala z bičem in njih neizprosna glasova sta mu zapovedovala, naj hiti naprej, čeravno je šepal.

Ranilo in ubijalo ga je, da je pri vsakem počitku njegova gospodarica ostala daleč proč od njega in njegove verige. Isto se je zgodilo zvečer, ko so se utaborili. Vsešla se je daleč od njega in ni govorila z njim.

Gledala ga je trdo, kar ga je delalo vsega nesrečnega in spraševal se je, ali ga bo tudi ona pretepala. Vlegel se je v sneg, obrnil hrbet proti prijetnemu ognju, tam kjer je bila senca najbolj temna. To je značilo, da je bilo njegovo ubogo pasje srce silno žalostno. In nihče, razen nje tega ni uganil. Mlada žena ga ni poklicala in ni šla k njemu. Opazovala ga je pa neprestano. Isto pa je delal s Kazanom tudi Mac Cready.

Ko so bili povečerjali, so postavili šotore in kot prejšnji dan sta se Thorpe in Izabela zaprla v svojega. Mac Cready je ostal zunaj.

Začelo je snežiti. Kazan ni prenehal ostro opazovati Maca Creadyja z neprestano napeto pozornostjo. Izvlekel je bil svojo steklenico whiskyja in pogosto pil iz nje. Plamen je rdečil njegov obraz in njegovi beli zobje so se svetili. Večkrat je vstal in pritisnil svoje uho na šotor, kjer sta počivala Thorpe in njegova mlada žena. Vse je bilo tiho v njem in čulo se je samo Thorpovo smrčanje. Vodnik je dvignil obraz proti nebu. Sneg je padal tako gosto, da so se mu oči takoj napolnile z belimi snežinkami. Obrisal si jih je in šel pogledat sled, ki jo je napravila pred par urami mala ka-

ravana. Bila je že skoraj popolnoma pokrita. Čez eno uro ne bo nihče več mogel dejati, da je tu kdo hodil. Celo ogenj bo zakrit pred jutrom, če se nanj več ne naloži.

Ne da bi se vrnil v svoj šotor, je Mac Cready napravil še več požirkov. Nerazločne, vesele besede so mu uhajale iz ust. Srce mu je bilo kot boben v prsih. Še bolj pa je tolklo Kazanovo srce, ko je zapazil, da je vodnik poiskal debel kol in ga naslonil ob drevo.

Vodnik je nato vzel s sani eno svetilko in jo prižgal. Nato jo je vzel v roko in šel proti Thorpovemu šotoru.

»Hej, Thorpe!... Thorpe!« je rekel polglasno.

Toda Thorpe je smrčal naprej.

Mac Cready je lahno odprl vrata šotora in zaklical bolj glasno:

»Thorpe!«

Še vedno nič odgovora. Nič se ni ganilo.

Tedaj pa je vodnik vtaknil roko pod platno in odvezal vozljje, ki so na notranji strani držali vrata, in jo popolnoma dvignil. Nameril je žarek svoje svetilke proti speči dvojici in posvetil na Izabeline zlate lase, ki je bila položila svojo glavo proti rami soproga. Z odprtimi ustmi in očmi, ki so žarele kot oglji, je strmел v njo.

Pri tem se je pa Thorpe zbudil. Mac Cready je hitro spustil vrata in jih tresel v v znak klicanja.

»Hej, Thorpe!... Thorpe!« je zavpil znova.

To pot je Thorpe odgovoril:

»Halo, Mac Cready... Ali si ti?«

Ta mu je odgovoril, še vedno s pritajenim glasom:

»Da, ali morete priti za trenutek ven?

Nekaj čudnega se godi v gozdu. Pa ni treba zbuditi vaše žene.«

Umaknil se je in čakal.

Thorpe se je prikazal.

Mac Cready je pokazal s prstom na temno črto smrek.

»Prisegel bi,« je dejal, »da je nekdo tu notri in se plazi okoli nas. Ravnokar sem bil šel iskat suhljadi za naš ogenj in zapazil moško senco. Taka noč je kot za nalašč za pasje tatove. Vi boste vzeli svetilko. Čisto gotovo bomo našli korake v snegu.«

Dal je svetilko Thorpeju in vzel debeli kol.

Kazanu se je dvignilo mrmranje v žrelu, a ga je požrl. Hotel je obvestiti svojega gospodarja in skočiti proti njemu, kolikor mu bi dopuščala veriga. Spomnil se je pa, da bi bil v tem slučaju tepen. Molčal je in videl, kako sta oba moža skupaj izginila. Potem je čakal in poslušal.

Kmalu je začul škripajoče korake v snegu. Mac Cready se je vračal sam. Kazan se ni čudil, kajti vedel je, kaj pomeni ponoči v tej roki kol.

Obraz vodnika pa je postal sedaj naravnost strašen. To ni bil več človek, temveč divja zver. Izgubil je bil svojo kožuho-vinasto kučmo in bil razoglav v snegu. Sun-koma se je odurno smejal, a takoj prenehal.

Kazan se je še bolj potuhnil v senco in videl sledeče: Mac Cready, ki je držal v eni roki kol, v drugi svetiljko, je šel proti gospodarjevemu šotoru. Tu je odložil svoj kol in dvignil vrata. Pogledal je v notranjost in dognal, da mlada girl še vedno spava. Nato je vstopil gibčno in tiho kot mačka in vrata so padla za njim in se zaprla.

Ko je bil na mestu, je obesil svetiljko na žebelj srednjega kola, ki je dvigal šotor. Izabela je še vedno mirno spala in Mac Cready jo je gledal, gledal...

Zunaj, v temni noči, je Kazan skušal razumeti pomen nenavadnih stvari, ki so se vršile. Najprej je bil izginil njegov gospodar. Kaj pa je potem imel vodnik opraviti v tem šotoru, kjer je vse bilo last gospodarjeva? Skozi ozko špranjo platna je opazil ogromno senco Maca Creadyja.

Volčji pes se je za vsak slučaj postavil na noge in pazil, hrbet je imel napet in dlaka se mu je ježila. Nenadoma pa se je začul glasen krik. V divji grozi tega krika je spoznal takoj njen glas in skočil proti šotoru. Veriga ga je zadržala in ovratnik, na katerega je bila priklenjena, je zadušil tuljenje v njegovem goltancu.

Šotor se je tresel in platno je dobivalo udarce in tako je vedel, da se njegova gospodarica bori z možakom. Klici so si sledili. Klicala je Thorpeja, pa tudi:

»Kazan! Kazan!«

Znova je poskočil in spet je padel na hrbet. Drugič in tretjič je poskušal z vso

silo. Ovratnik mu je rezal v meso na vratu kot nož. Moral je prenehati, da si oddahne.

Notri v šotoru se je grozoviti boj nadaljeval. Od časa do časa je videl Kazan skozi ozko špranjo v platnu dve senci, ki sta se borili zdaj pokonci, zdaj pa sta se valjali in zvijali po tleh. Z zadnjo močjo se je žival silovito zagnala z vso svojo težo in začutila, kako okoli vratu nekaj poka. Ovratnik je bil odnehal.

Kot blisk je bil Kazan v šotoru in na grlu Maca Creadyja. Prvi ugriz njegovih mogočnih čeljusti je bila smrt. Začulo se je udušeno grgranje in strašen vzdih in Mac Cready se je zrušil na kolena, potem pa na hrbet. Kazan pa, pijan tople krvi, ki mu je curljala v gobec, je še bolj globoko zasadil zobe v grlo svojega sovražnika.

Tu je začul glas svoje gospodarice, ki ga je klicala. Vlekla ga je za gosto dlako na vratu in ga skušala prisiliti, da odneha. Dolgo časa ni hotel, potem se je pa vendar odločil, da odpre svoje čeljusti. Nato se je Izabela nagnila proti možaku, ga pogledala in si pokrila obraz z rokami.

Nato se je umaknila do svoje postelje, kjer je padla na odeje. Tudi ona se ni več pregibala. Kazan je postal nemiren in šel k njej. Duhal je njen obraz in njene roke, ki so bile mrzle in jo nežno gladil z gobcem. Toda še vedno se ni zganila. Njene oči so bile zaprte.

Kazan se je vsedel k postelji, a ni izgubil iz oči trupla Maca Creadyja. Bil je pripravljen, ga znova napasti, če bi bilo

potreba. Zakaj, tako se je spraševal, se tudi mlada žena ne gane? Nazadnje se je pa le zganila, oči so se ji odprle in njena roka se ga je dotaknila.

Zunaj je sneg zaškripal pod koraki. Volčji pes je tekel proti vratom šotoru. Pri svitu ognja je videl Thorpeja, ki se je bližal v noči počasnih korakov, oprt na palico. Opotekel se je od slabosti in imel je krvav obraz.

Pri pogledu na palico se je Kazan stresel od groze. Kaj bo rekel gospodar, če bo opazil, da je ugriznil Maca Creadyja? Brez dvoma ga bo pretepal znova, a strašno.

Naglo je zbežal v temo in se skrnil v smrečju. Tu se je obrnil in nema tožba bolesti in ljubezni se je dvignila in zamrla v njegovem grlu. Od sedaj naprej ga bodo neprestano preteпали. In da ga kazni, ga bo tudi o n a tepla. Če bi ostal tu še delj časa, bi tekli za njim in če bi ga ujeli, bi ga preteпали . . .

Daleč proč od ognja je volčji pes obrnil glavo proti globinam gozda. Tu v tej temi ni bilo niti verig, niti palic, niti žgocnih bičev. Nikdar ga ne bodo več tu našli.

Morda je še trenutek pomišljal. Nato se je pa izgubil v temi, nemo, kot bi bila storila ena onih divjih životinj, h katerim se je vračal.

IV. V svobodi.

Veter je žalostno tožil v smrečju in del noči je Kazan taval po misteriju gozda.

Nato se je znova približal taborišču in se vlegel, skrit za vejevjem. Tresel se je od mraza v globokem snegu in opazoval šotor, kjer se je bila izvršila strašna stvar.

Duhal je smrt v zraku, smrt, ki je bila prišla po njem. In tričetrť »huski«-ja, ki je tičalo v njem, je bolešno ihtelo, medtem ko se je en četrť volka divje upiral, s sovražnim pogledom, kazal zobe in bil pripravljen gristi.

Trikrat je videl, kako je Thorpe opotekajoč se in z zavezanim čelom stopil iz šotora in klical na ves glas:

»Kazan! Kazan! Kazan!«

Vse trikrat je bila Izabela poleg Thorpa. Pri luči ognjišča jo je Kazan mogel videti. Bila je taka kot v trenutku, ko je bil skočil proti njej, da jo brani, in je bil ubil možaka. Bila je še bleda, bleda kot sneg, vsled nevarnosti, ki jo je bila prestala in groza še ni bila popolnoma izginila iz njenih modrih oči. Tudi ona je klicala:

»Kazan! Kazan! Kazan!«

Tedaj pa je skoraj pes zmagal nad volkom in drgetaje od sreče se je splazil malo naprej, malodane se je odločil, da sprejme udarce, ki so ga po njegovem mnenju čakali. Toda strah pred ovratnikom je bil bolj močen in spet se je umaknil nazaj v noč. Pobita sta se Thorpe in Izabela vrnila v šotor in spet je zavladata tišina.

Ko je Kazan videl, da sta izginila in da plapolajoči ogenj pojema, se je odločil približati se sanem in napol zgorelim polem. Malo bolj daleč je ležalo truplo moža,

ki ga je bil ubil, pokrito z odejo. Thorpe ga je bil zavlekel do tja pod nek grm.

Kazan se je vlegel blizu žarečega oglja. Položil je nos na šape, pazljivo motril šotor z očmi in bil pripravljen zbežati v gozd pri prvi sumljivi kretnji. A čeravno se je silil, da ostane prebujen, se ni mogel zoperstavljati prijetni toploti, ki je žarela proti njemu iz žerjavice in toplega pepela. Večkrat zaporedoma so se mu zaprle oči. Odprl jih je, potem pa spet zaprl in težek spanec ga je objel.

Sanjal je o mehki Izabelini roki, o boju, v katerem so njegove čeljusti udarjale kot kastanjete iz jekla. Nenadoma pa se je zbudil in zapazil v tem trenutku, da se premika platno šotora. Zbežal je proti smrekam.

Zdaniilo se je. Thorpe se je prikazal, z eno roko je držal svojo mlado ženo, v drugi pa je imel puško. Obadva sta pogledala proti truplu, ki je ležalo pod odejo. Nato je Thorpe dvignil glavo in zaklical:

»Ho, o, o, o . . . Kazan! Kazan! Kazan!«

Skozi nizko vejevje smrečja je Kazan gledal proti Thorpeu in proti puški in vsi udi so se mu začeli tresti. Brez dvoma ga je hotel gospodar privabiti pred predmet, ki ubija.

»Kazan! Kazan- Ka-a-a-a-zan!« je spet klical Thorpe.

Kazan je vedel, da ni daljave za mrzlo in morilno stvar, ki jo je držal Thorpe. Ostati dalje časa bi bilo nevarno. Zadnjič je obrnil svoje oči proti Izabeli z neizreč-

nim izrazom ljubezni in naklonjenosti. Bila je ura ločitve. Najraje bi bil zatulil v svojem obupu in osamljenosti proti sivemu nebu. A molčal je, da ga ne bi odkrili.

»Odšel je!« je dejala Izabela ganjeno.

»Da, odšel!« je odgovoril Thorpe z negotovim glasom. »On je vedel, jaz pa ne. Kako obžalujem, da sem ga tako bedasto pretepel. Sedaj je prepozno... odšel je in ne bo ga več nazaj.«

»Ne, ne! Prišel bo spet...« je živahno odvrnila mlada žena. »Ne bo me zapustil. Ljubil me je. Bil je divji in strašen. In ve, kako zelo sem ga ljubila. Vrnil se bo! Čujte!«

Iz globočine gozda je prišlo do taborišča dolgo, žalostno tuljenje.

Tako se je poslovil Kazan.

V. Kazan sreča volkuljo Sivko.

Sedeč na zadku je Kazan zatulil svoj pozdrav v slovo. Nato je začel duhati v zraku svobodo, ki jo je sedaj užival. Okoli njega so bili izginili z jutranjo zoro nočni prepadi gozda.

Od dne, ko so ga bili daleč tam nekje ob bregu Mackenzieja⁶ kupili potujoči trgovci od Indijancev in so ga prvič zapregli v komat sani, ga je večkrat zgrabila žareča želja in zasanjal je o oni svobodi, proti kateri ga je gnala nazaj volčja kri, ki je

⁶ Reka Mackenzie izvira v skalnih gorah, teče preko Kanade proti zapadu in se izliva v Severno ledeno morje.

bila v njem. A nikoli si ni popolnoma upal. Sedaj pa, ko se je bila udejstvila, je bil ves zmeden.

Solnce je že stalo na nebu, ko je prišel na rob močvirja, ki se je raztezalo nemo in zamrzlo v dolini med dvema gorskima skupinama. Smreke in cedre so gosto rastle na njegovem robu, tako gosto, da je bil sneg komaj prodril skozi njih vejevje in da je vladala pod njim poltema.

Dan ni razgnal slabe volje Kazanove. Bil je rešen ljudi in nič ga ni več spominjalo na njih sovražno prisotnost. Toda družba drugih psov, ogenj, gotova, pripravljena hrana in celo sani, na katere je bil navajen, vse te stvari, ki so bile vedno tvorile glavni del njegovega življenja, so mu manjkale. Čutil se je samega.

To obžalovanje pa je bilo samo pasje obžalovanje. Volk se je temu upiral. Dejal je psu, da se nekje v tem tistem svetu nahajajo njegovi bratje in da jih je treba poklicati na ta način, da se vsede na zadek in tuleč toži v daljavo o svoji samoti. Večkrat je čutil Kazan, da mu vstaja ta klic v prsah in v grlu, a se mu ni posrečilo, da ga iztisne iz sebe.

Hrano je pa prej dobil kot glas. Proti poldnevu je zapazil pod drevjem belega kunca in ga zadavil. Toplo meso in rdeča kri sta bila boljša kot zmrzle ribe in vsakdanji loj in okusnost nove hrane je oživila njegovo zaupanje.

V teku popoldneva je lovil še nekoliko drugih zajcev in pobil še dva. Do tega dne

ni poznal veselja do lova in ubijanja divjačine po poljubnosti, čeprav ni vse pojedel, kar je ubil.

Nato pa je spoznal, da umirajo kunci preradovoljno in brez boja. Bili so sveži in zelo mehki, če je bil lačen, toda veselje nad zmago je bilo prav malenkostno. Podal se je torej na pot za bolj važno divjačino.

Korakal je odkrito in ni mislil na to, da bi se skrival, glavo je nosil pokonci in na hrbtu se mu je ježila dlaka. Svoj košati rep je vihtel prosto kot volk. Vse njegovo telo se je treslo življenske energije in želje po boju. Nagon ga je gnal v smeri proti severozapadu. Bil je klic prošlih dni, katere je bil preživel na obrežjih Mackenzieja, tisoč milj⁷ od tu.

Srečal je razne sledove in duhal vonj, ki so ga zapustili parklji jelenov in karibujev. Zapazil je tudi vtise mehkih šap risa. Zasledoval je tudi lisico in dospel tako do jase, ki je bila obdana od visokih smrek, in tu je bil sneg poteptan in rdeč od krvi. Na tleh je ležala sovja glava, perje, perutnice in čreva. In razumel je, da ni edini lovec v pokrajini.

Zvečer je našel drugo sled, ki je bila precej podobna njegovi. Bila je čisto sveža in njen duh mu je izvil stok iz prsi, vsedel se je na zadek in skušal znova zatuliti kot volk.

Čimbolj so se večale v gozdu sence noči, tembolj je čutil samoto in potrebo, po-

⁷ Angleška milja ima 1600 metrov.

klicati k sebi svoje divje brate. Stopal je bil naprej celi dan, a ni čutil utrujenosti. Noč je bila svetla in nebo polno zvezd. Luna je vzhajala.

Spet se je ustavil na snegu, z nosom proti smrekam in tu se je naenkrat volk porodil v njem z dolgo zategnjenim in žalostnim tuljenjem, ki se je razlegalo cele milje daleč skozi nočno tišino.

Ko je bil končal svoj klic, se ni dvignil, temveč je poslušal, ves ponosen na čudovit in nov način tuljenja, ki se mu je posrečil. Toda noben glas mu ni odgovoril. Bil je, ne da bi to občutil, tulil proti vetru, ki je odnesel njegov glas nazaj. Edino samec jelen ga je bil čul in zbežal pred njim. Pri begu je lomil grmičevje in njegovo rogovje je udarjalo glasno na vejevje dreves.

Dvakrat je Kazan zatulil, da se je prepričal, da zna dobro svoj novi klic. Nato je pa nadaljeval svojo pot.

Prišel je do silno strme višine, ki se ji je pa ognil, in splazil se je z druge strani na vrh.

Ko je bil tu, se mu je zdelo, da so mu zvezde in luna bližje, in začudil se je. Nato je pa pogledal navzdol in opazil pri svojih nogah veliko nižino z zamrzlim jezerom, ki se je svetilo v luninem svitu. Iz tega jezera je tekla reka, ki je bila tudi bela od leda, in izginjala v gozdu, ki pa ni bil tako gost, kot oni okoli močvirja.

Od daleč pa, iz nižine, je začul klic, kakor ga je bil sam zatulil, klic volka! Zaškrताल je s svojimi svetlimi zobmi in hotel od-

govoriti. Toda nagon wildskega⁸ nezaupanja, ki mu je bil prirojen, mu je dejal, naj bo previden in zato je molčal.

In poslušal je še nadalje, ves drgetajoč, in bil tako divje razburjen, da se je komaj brzdal. Klic se je kmalu približal in prihajal slednjič iz neposredne bližine. Bil je neke vrste ostro in naglo bevskanje, ki mu je drugo odgovarjalo iz daljave. Volkovi so se zbirali za nočni lov.

Kazan je sedel na svojem zadku, se tresel, a se še vedno ni ganil. Toda strah ga ni bilo. Samo zdelo se mu je, da je gorski greben, na katerem se je nahajal, rezal vse mir v dva dela.

Tam pod njim je bil nov svet, brez ljudi in sužnosti. Za njim pa je plavalo nekaj po ozračju, kar ga je privlačevalo skozi prostor, ki je bil poln mesečnega sveta in ki ga je motril. Žena, ki je bila zanj dobra in mila, in katere glas je menil še slišati in čutiti gladečo roko, ga je klicala skozi gozdove. Menil je, da sliši njen zvonki smeh, ki ga je delal tako srečnega, in vidi njen mladi obraz.

⁸ Wild ali Wilderness je splošen izraz, ki se ne da prevesti, kot Pampa ali Jungle. Znači posebno vrsto pokrajine in živali, ki prebivajo v njej. Wild, ki tvori velik del ameriškega Northlanda, se razprostira do severnega tečajnika. V tej deželi se ne da več normalno prebivati, a vendar še ni mrtva polarna pokrajina. Gozd se menja s prerijo. Zima je zelo dolga in huda, poletje kratko, a njega rastlinstvo naglo rastoče, razkošno in bujno. Tu se menjajo gole ravnine, imenovane »Barrens«, z gričevjem.

Kateremu obeh klicev naj bi odgovoril? Onemu, ki ga je vabil od spodaj, iz bližine? Ali drugemu, ki ga je klical nazaj proti hudobnim ljudem, njih batinam in bičem? Dolgo časa je ostal tu in se ni mogel odločiti. Ni se premaknil, le glavo je obračal enkrat na eno stran, drugič na drugo. Nato pa je šel dol v nižino.

Vso noč je ostal v bližini volčje trope, a se ji ni upal preveč približati. To pa je storil prav. Ohranil je bil namreč v svoji dlaki posebni duh komata, ki ga je bil nosil, in ljudi, s katerimi je bil živel skupaj. Volkovi bi ga bili takoj raztrgali. Nagon ohraniti si življenje, ki je prirojen vsem wildskim bitjem, se je vzbudil v njem; prišel je od daleč, kakor pritajeno mrmranje skozi zaporedne rodove njegovih prednikov volkov in mu velel, da mora tako storiti, da se slednjič napoji z drugim duhom, da se povalja v snegu tam, kjer je bil najbolj poteptan od njegovih divjih bratov.

Tropa je bila ob bregu jezera ubila karibuja in se gostila skoraj do zore. Kazan je duhal veter, ki mu je vel nasproti. Prinašal mu je vonj krvi in toplega mesa, ki mu je prijetno drezal v nosnice. Njegov tenki posluh je čul lomljenje kosti v čeljustih. Toda nagon ohranitve je bil mnogo močnejši kot skušnjava.

Ko se je bilo popolnoma zdanilo in se je bila tropa razpršila na desno in na levo po planjavi, je šel Kazan do mesta pojedine. Našel je samo okrvavljen sneg, pokrit s črevesi in raztrganimi kosi trde kože. Na-

sičena tropa je pustila na velikih kosteh kose mesa in Kazan je zaril svoj gobec v te ostanke in se znova povaljal po tleh, da se navzame tega duha.

Zvečer je bil še vedno na istem mestu in ko so se prikazale zvezde in luna, je ponovil svoj klic, a to pot se ni tresel.

Z juga je pridivjala druga tropa in lovila drugega karibuja. Podila ga je proti zamrzlemu jezeru. Noč je bila skoraj ravnotako svetla kot dan in Kazan je videl bežečo žival, samico, ki je prihitela iz smrečja in ki so ji bili volkovi za petami. Bilo jih je kakih dvanajst, razdeljeni so bili v dve skupini, ki sta napredovali v obliki konjske podkve. Vsako skupino je vodil poveljnik in vedno bolj zoževal polkrog.

Kazan je ostro zabevskal, ko je karibu divjal čisto blizu njega, se zagnal kot strela za njim in mu bil tik za petami. Po 200 jardih⁹ jo je karibu zavil na desno in se vrgel proti enemu poveljniku trope, ki mu je zastavil pot s svojim odprtim žrelom. Karibu se je ustavil za odlomek trenutka in Kazan je porabil to priliko in mu skočil za grlo.

Med tem ko so ostali volkovi tuleč pridrveli, se je premagana žival zgrudila na tla in podrla na pol s svojim telesom Kazana, katerega zobje so se le še bolj globoko zagrizli v vratno žilo. Vkljub teži, ki ga je pritiskala in zaduševala, ni odnehal. Bil je to njegov prvi veliki plen. Njegova kri je gorela kot ogenj in mrmral je med stisnjenimi zobmi.

⁹ 1 yard je 0.914 metra.

Kazan ni prej izpustil težkega plena, preden ni zadnji krč smrtnega boja prenehal v karibuju. Tisti dan je ubil in požrl zajca in ni bil lačen. Umaknil se je torej, sedel v sneg in mirno gledal, kako je tropa trgala trup.

Ko se je pojedina bližala koncu, si je upal med svoje nove brate, vtaknil svoj gobec med dva izmed njih in dobil kot dobrodošel pozdrav udarec z zobmi.

Med tem ko se je malo umaknil in se vprašal, ali naj odneha, se je velika volkulja ločila od trope naravnost proti njemu, na njegovo grlo. Komaj je imel časa, da odbije udarec s tem, da nastavi svojo ramo, in obe živali sta se začeli valjati po snegu.

Ko sta se Kazan in volkulja postavila na noge, je razburjenje tega nenadnega boja vzbudilo zanimanje ostalih volkov. Pustili so ostanke karibuja in se postavili okoli v krogu, kažoč svoje bele zobe, in ježili svoje sivo rumenkaste hrbte kot krtače. Eden obeh poveljnikov se je vrgel proti Kazanu, izzivajoč ga na boj. Ko sta se napadla, se je usodni krog popolnoma zaprl okoli borilcev.

Ta način dvoboja v zaprtem krogu za Kazana ni bil nov. Enako so se borili psi upreg, kadar so poravnavali svoje prepire. Če človek ni posegel vmes s palico ali bičem, se je tak boj končal na vsak način s smrtjo enega borilcev. Včasih sta pa poginila obadva.

Tu pa ni mogel računati na človeško pomoč. Okoli je stal krog vragov z belimi

zobmi, ki so čakali nestrpno na izid boja in bili pripravljeni, skočiti na prvega obeh nasprotnikov, ki bi padel na hrbet ali na bok, da bi ga raztrgali. Kazan je bil tujec v tropi. Vendar se ni imel ničesar bati s strani gledalcev. Zakon boja je bila enakopravnost za oba nasprotnika.

Kazan je imel torej opraviti samo z velikim sivim poveljnikom, ki ga je bil napadel. Ramo ob rami sta se vrtela v krogu in pazila eden kot drugi na ugoden trenutek, da zagrabi nasprotnika. Kjer so par trenutkov poprej hlastale čeljusti in se drobile kosti, je zavladala tišina.

Degenerirani psi Južne zemlje s slabimi nogami in mehkim grlom bi v takem slučaju preté renčali in si kazali zobe. Kazan in veliki volk sta pa ostala mirna vsaj na videz. Njiju ušesa, pridvignjena naprej, niso klonila v strahu, in vihrajoča gosta repa, ki sta plapolala v vetru, se nista povесila med noge.

Nenadoma je volk poskusil svoj prvi napad in Kazan se je ravno še umaknil. Čeljusti volka sta se zaprle druga ob drugo z jeklenim tleskom in Kazan je to porabil za svoj napad. Rob njegovih zob se je dotaknil boka njegovega nasprotnika. Nato sta se pa obe živali vrteli v krogu, druga poleg druge.

Njiju oči so še bolj žarele, ustnice so se jima nagubale in dvignile. Sedaj je bil Kazan na vrsti, da poskusi svoj napad s smrtnim udarcem na grlo. Toda tudi njemu se za las ni posrečil in znova sta se vrtela v krogu.

Kri je tekla curkoma iz ranjenega boka velikega volka in rdečila sneg. Naenkrat pa se je Kazan pustil pasti na tla z napol zaprtimi očmi, to je bila stara zvijača, katere se je bil naučil v svoji mladosti. Veliki volk je začuden tudi prenehal in se vrtel okoli njega. Kazan, ki je opazoval, je porabil trenutek, da je bilo sovražnikovo grlo v njegovi neposredni bližini in napravil znova poskus ugrizniti. Toda tudi to pot so njegove čeljusti zastonj udarile. Spreten kot mačka se je volk zavrtel okoli samega sebe.

Tedaj se je pa začelo pravo klanje. Obe živali sta se naskočili v divjem naskoku, prsa ob prsa. Kazanov namen je bil vedno, zagrabit za goltanec in spet je to poskusil. Pa tudi to pot samo za las ni zadel in ko je imel glavo sklonjeno, ga je volk zagrabil za tilnik.

Napad je bil strašen in Kazana je bilo kar groza. Začutil je tudi močno bolečino. Vendar se mu je posrečilo potegniti glavo velikega volka naprej in v tem trenutku je pograbil tesno ob telesu eno njegovih prednjih šap.

Kost šape je zahreščala v njegovih čeljustih, ki so trdno držale meso in dlako šape, in krog volkov je postal še bolj pozoren. Konec se je bližal. Kdo obeh bojevnikov bo prvi izpustil in se zvalil na sneg, da ga požrejo?

Kazan je zbral vse svoje moči v brezupnem napadu in se otresel s silnim sunkom klešč čeljusti svojega nasprotnika. Takoj ko je bil prost, se je zagnal proti veli-

kemu volku, ki z zlomljeno šapo ni mogel več stati v ravnotežju. Kazan se je zagnal nanj od strani in ga sunil v sredo boka. Žival se je prevrnila, padla na hrbet in tolpa je takoj začela trgati svojega bivšega poglavarja, ki je bil brez moči in oblasti.

Kazan je pustil tulečo tropo z okrvavljenimi čeljustmi, ki je požirala premaganega in se umaknil v stran, ves zasopel in v prav slabem stanju. Čutil se je silno slabega in bil je še ves zmeden.

Čutil je potrebo vleči se v sneg. Toda atavistični in jasni nagon samoohrambe mu je dejal, da ne sme tega storiti.

Ko je bil tu, je zapazil mlado sivo volkuljo, gibčno in vitko, ki sè mu je bližala. Slednjič se je vlegla ponižno predenj, nato pa živahno dvignila in duhala njegove rane.

Bila je lepa, krasno zraščena žival. A Kazan se ni brigal zanjo. Bil je preveč zaposlen z opazovanjem, kako je izginjal stari poveljnik, katerega kosti so hreščale, kot so hreščale karibujeve, in katerega meso in koža so se trgali v koščke.

Ponos je vstajal v njem, ki mu je dejal, da je odslej naprej vreden svojih novih bratov, katerim se je bil pridružil. Kadar bo od sedaj naprej zatulil k luni in zvezdam v veliki Beli pustinji, mu bodo temni lovci z naglimi nogami odgovorili in bodo prihiteli!

Ko so se mu bile moči malo vrnile, je vrgel še en pogled na gostečo se tropo in zginil v bližnjem smrečju. Preden je pa stopil v temo, se je ozrl in zapazil volkuljo

Sivko — in tako jo bomo od sedaj naprej imenovali —, ki mu je sledila.

Bila je samo par korakov od njega in je boječa šla naprej za njim. Nekaj, kar ni bilo niti duh krvi, niti vonj balzamovcev¹⁰ ali smrečje smole, je bilo v zraku, pod svetlimi zvezdami, v blaženem miru noči. In to je izhajalo od volkulje Sivke.

Pogledal ji je v oči in videl je, da so ga njene oči gledale vprašujoče. Bila je komaj dorastla. Na glavi in na hrbtu se ji je bleščala v luninem svitu gladka in svilnata dlaka. Zapazila je v svetlem Kazanovem pogledu začudenje in nežno je zastokala.

Kazan je napravil par korakov naprej. Naslonil je glavo na hrbet volkulje Sivke in začutil, da se je pri dotiku stresla. Misterij noči in zvezd se je razprostiral nad njima. Sedaj pa je obrnila svoj gobec proti Kazanovim ranam in jih lizala, da jim olajša bolečine. In spomnil se je na drugo božanje, ki mu je bilo tudi dobro storilo.

Visoko je dvignil glavo in ponosno naježil dlako na hrbtu in korakal naprej, skupaj z volkuljo Sivko, v smrekov gozd.

VI. Napad na sani.

To noč sta našla obadva mirno prenočišče pred gostimi balzamovci in smrekami. Na tleh je bila preproga, stkana iz tenkih igel, ki jih sneg ni bil pokril in jima je nu-

¹⁰ Balzamovci so drevesa, ki dajejo dobro dišečo smolo, imenovano balzam.

dila udobno ležišče. Volkulja Sivka se je tesno stisnila h Kazanu in mu spet lizala njegove rane.

Ko se je zdanilo, je začel padati gost in mehak sneg in zastrl vso pokrajino okoli njiju kot z zastorom. Bilo je postalo bolj toplo in v brezmejni tišini se je čulo samo padanje belih kosem. Celi dan sta Kazan in Sivka tekala skupaj. Včasih je Kazan dvignil glavo proti grebenu, čez katerega je bil prišel pred dvema dnevoma, in volkulja Sivka si ni znala razložiti čudnih glasov, ki so mu prihajali iz goltanca.

Ker do večera nista srečala nobene divjačine, je vedel Kazan Sivko nazaj k jezeru, k ostankom dvojne pojedine prejšnjega dne, ki so gotovo še ležali tam.

Čeravno volkulja Sivka ni poznala zastrupljenega mesa in vabe, ki jih človek previdno polaga na listje nevidnih jam, kakor tudi ne železnih pasti, se ji je vendar pretakal po žilah večni wildski nagon in ji dejal, da je nevarno, dotikati se mrtvega mesa, ko je postalo mrzlo.

Kazan pa je bil bolje poučen. Mnogokrat je bil šel s svojimi gospodarji mimo raztrganih živali, ki niso bile nikakor nevarne, in obenem je videl, kako so nastavljali pasti in utikali strihnin v kose mesa, ki so služili za vabo. Enkrat ga je vsled njegove neprevidnosti zagrabila past za šapo in čutil je bil pekočo bolečino. Toda vedel je, da noben človek ni bil prišel sem od včeraj zvečer in povabil je Sivko, ki je

ostala ob bregu jezera, naj gre z njim naprej med visoke ledene čeri.¹¹

Odločila se je, da ga spremlja. Bila je pa tako silno razburjena, da je spodrsnila in padla, med tem ko je Kazan brskal v svežem snegu, da privleče na dan ostanke karibuja, ki so se dobro ohranili. Ona se jih pa na noben način ni hotela dotakniti in ker je Kazan slednjič ni mogel spraviti do tega, se je začel sam bati in je storil kot ona.

Pravila sta si mnogo drugih stvari v teku naslednjih dni in noči. Tretjo noč pa je Kazan zatulil svoj klic, zbral okoli sebe isto tolpo in jo vedel na lov. Trikrat se je to zgodilo v teku meseca, preden je manjšajoča se luna zapustila nebo. In vsakokrat so ujeli plen. Potem pa je lovil sam z volkuljo Sivko, ki je bila zanj bolj in bolj prijetna družba in živela sta od belih kuncev.

Čeravno je bila njegova spremljevalka zelo privlačna, je vendar splezal večkrat z njo na greben, ki se je dvigal nad širno ravnino, in skušal ji je razložiti vse, kar je bil pustil za seboj. Ta klic preteklosti je bil včasih tako močan, da se je komaj ustavljal hrepenenju, vrniti se proti šotoru Thorpeja in vzeti volkuljo Sivko s seboj.

Nato se je pa dogodilo nekaj posebnega. Ko sta hitela neki dan na vznožju malega gričevja, je zapazil Kazan na grebenu nad seboj nekaj, kar je za trenutek

¹¹ Te čeri se imenujejo »hummocks« in nastanejo vsled pritiska leda, kadar zmrzuje voda na jezerih.

ustavilo utrip njegovega srca. Človek, s sanmi in pasjo vprego, je prihajal v njih svet.

Veter je pihal v nasprotno smer in niti on niti Sivka nista tega zaduhala. Tu pa je Kazan opazil, da se je v človekovih rokah zasvetil v solncu predmet, ki bljuje ogenj in grom in ki ubija. Takoj je dal znamenje Sivki in tekla sta, kar sta le mogla. Toda strel je počil in med tem ko je Kazan divje rentočil v jezi zoper predmet, ki ubija in zoper ljudi, je nekaj žvižgaje letelo preko njegove glave.

Nato je zagrmelo vdručič, to pot pa je Sivka zaječala od bolečine in se zvalila v sneg. A hitro se je dvignila in s pomočjo Kazana se je umaknila v majhen gozd. Tu se je ustavila in si lizala ranjeno ramo, med tem ko je Kazan pazil.

Človek s puško je šel po njiju sledu, se ustavil na mestu, kjer je bila volkulja Sivka padla in si pogledal sneg. Nato je stopal naprej.

Kazan je z gobcem pomagal Sivki, da se je spravila na noge in tekla sta naglo naprej ter se skrila v varnem zavetju v goščavi, ki je rastla ob bregu jezera. Cel dan je Kazan skrbno pazil, med tem ko je ležala Sivka na snegu. Naglo se je vrnil, da vidi kaj je, in duhal veter. A človek je bil že šel naprej.

Naslednji dan je volkulja Sivka šepala. Skrbno sta motrila vso pokrajino in slednjič prišla do ostankov starega taborišča. Kazan je kazal zobe in ježno rentočil v so-

vraštvu do človeka, ki je bil pri svojem odhodu pustil svoj duh. Želja je vstala v njem, maščevati rano volkulje Sivke. Njegove lastne rane, ki so se bile komaj zacelile, so še povečale njegovo razburjenje. Z gobcem ob tleh je skušal razkriti pod novim snegom, v katero smer je bil odšel sovražnik. Pozabil je bil na njegovo puško.

Tri dni sta Kazan in volkulja Sivka vkljub njenemu šepanju, ki se je nadaljevalo, tekala na slepo srečo vedno naravnost naprej in napravila precejšnjo pot. V noči tretjega dne, bila je noč, v kateri se prikaže prvi krajec nove lune, je Kazan zapazil svežo sled.

Bila je tako sveža, da se je na mah ustavil, tako naglo, kot bi ga bila zadela krogla v njegovem teku. Vsaka mišica v njegovem telesu je začela drgetati in njegova dlaka se je ježila.

To je bila človeška sled. Bili so tu od-tisi sani, psov in tudi snežnih čevljev človeka, ki je bil hodil peš.

Tu pa je dvignil Kazan svoj gobec proti zvezdam in iz njegovega grla je prišel divji in jezni klic na tolpo njegovih bratov in odmeval daleč skozi Wilderness. Ta klic, ki ga je ponovil večkrat, ni še nikoli bil tako peklenski in turoben.

Čuli so ga in prvi klic mu je odgovoril, nato drugi, nato tretji, nato cela vrsta. Celo volkulja Sivka se je vsedla na svoj zadek in zedinila svoj glas s Kazanovim.

Tam daleč pa, na belem snegu, je človek ves bled ustavil svoje pse, da posluša,

med tem ko je slab glas, ki je prihajal od sani, vprašal:

»Oče, to so volkovi. Ali nam sledijo?«

Človek je molčal. Ni bil več mlad. Luna je sijala na njegovo dolgo belo brado in je napravljala še bolj strašno njegovo visoko postavo. Na saneh je bila mlada žena, ki je dvignila glavo z medvedjega kožuha, na katerega se je naslanjala kot na blazino. Oči mlade žene so se zasvetile v luninem svitu, ki se je odbijal v njih. Tudi ona mu je bila bleda. Lasje so ji padali v gosti in svilnati kiti na ramo in nekaj je stiskala na prsa.

Mož je odgovoril čez nekaj trenutkov:

»Sledijo menda kakemu severnemu jelenu ali karibuju.«

Vrgel je pogled na petelina svoje puške in dodal:

»Ne boj se, Jeanni! Utaborili se bomo pri prvih drevesih, kjer bomo našli dovolj suhljadi, da si zapalimo ogenj. Naprej, psi! Naprej, na pot! A! A! A! Kuš! Kuš!«

In pokal je z bičem nad vprego. Iz zavoja pa, ki ga je mlada žena držala stisnjene na prsa, se je začul žalosten klic, ki so mu odgovarjali raztreseni glasovi volkov.

Kazan pa je med tem časom mislil na to, da se bo kmalu mogel osvetiti nad enim tistih ljudi, ki so ga tako dolgo držali v suženjstvu. Počasi je korakal naprej skupaj z volkuljo Sivko in se vstavljal samo vsakih tri ali štiristo yardov, da ponovi svoj klic.

Siva in skakajoča pošast, ki je prihajala od zadaj, se jima je pridružila. Sledila ji je druga, nato pa še ostale, z desne in leve. Klicu Kazanovemu je sledilo med zbranimi volkovi raznovrstno mrmranje hripavih glasov. Mala tolpa je polagoma rastla in čim več jih je bilo, tem hitreje so tekli. Štirje, šest, sedem, deset, štirinajst...

Tolpa, ki se je bila tako sestavila, je dospela na odprti kraj, kjer so se nahajale sani. Veter je ostro bril. V tolpi so bile samo dorasle živali; volkulja Sivka je bila najmlajša med temi pogumnimi lovci in njen gobec ni zapustil Kazanove rame.

Tolpa je postala tiha. Čulo se je samo dihanje in mehki udarci nog na sneg. Volkovi so tekli zelo naglo, v tesno stisnjeni vrsti. In vedno jim je bil na čelu Kazan za dolžino skoka in ob njegovi rami je bila volkulja Sivka.

Prvič v življenju se ni bal človeka, niti njegove palice, niti biča, celo onega skrivnostnega predmeta ne, ki bljuje v daljavo ogenj in smrt. In če je tekel tako naglo, je bilo to samo zato, da čimprej zasači svojega starega sovražnika in se sprime z njim. Vso ponižanje, vsa ljutost štirih let sužnosti in izrabljanja njegovih moči se je prelivalo po njegovih žilah v ognjenih tokih, in ko je slednjič opazil v daljavi na sneženi planjavi male črne pike, ki so se pregibale, je bil krik, ki mu je prišel iz grla, tako čuden, da volkulja Sivka ni razumela, kaj pomeni.

Z vso hitrostjo so volkovi divjali naprej proti malim črnim pikam in proti tenkemu ogrodju lesenih sani, ki se je dvigalo iz snega. Toda preden so dosegli svoj cilj, so se bile sani ustavile in nenadoma so se začeli kazati drug za drugim ognjeni jeziki, ki se jih je Kazan tako zelo bal in ki so spuščali žvižgaje v zrak pikajoče čebele smrti.

V svoji blaznosti moritve pa se Kazan ni dal ostrašiti in niti on, niti njegovi bratje niso odnehali.

Čebele smrti pa so priletavale, prva, druga, tretja, četrta, peta in hitele mimo kot blisk. Trije volkovi so se že bili zvalili na sneg in ostali so se umaknili na desno in levo. Druga krogla človeka, ki je streljal, je bila v temi oplazila Kazana od glave do repa in mu ruvala dlake na svojem potu. Pri zadnjem strelu pa je začutil pekočo stvar, ki se mu je zasadila v ramo globoko v meso. A kljub temu je šel naprej, sam z volkuljo Sivko, ki mu je zvesto sledila.

Psi, ki so vlekli sani, so bili izpreženi in preden se je mogel Kazan zagnati proti človeku, je imel pred seboj množico psov. Boril se je z njimi kot demon. Čutil je v sebi moč dveh volkov in blazno grizel na vse strani. Dva njegovih bratov sta mu bila sledila in se vrgla v boj. In še dvakrat je začul pok strašne puške in obe živali sta padli. Človek je bil prijel puško za cev in jo vihtel kot gorjačo. Proti gorjači pa, ki jo je tako zelo sovražil, je Kazan podvo-

jil svoje moči. Hotel pa je doseči nekaj drugega.

Iztrgal se je psom in nenadoma skočil do sani. Šele tedaj pa je zapazil, da se tu nahaja drugo človeško bitje, zavito v kožuhovino. Njegovi zobje so se zadrli v debelo dlako.

Tu pa je začul glas, ki je bil tako nežen, da se je kar stresel. To je bil njen glas! Vse mišice njegovega telesa so otrple in stal je kot okamenel.

Obenem se je pa medvedji kožuh dvignil in v mesečnem svitu, v razpršeni zvezdni svetlobi, je zapazil njo, ki je govorila.

Zmotil se je bil. To ni bila ona. Toda glas je bil njenemu popolnoma sličen. Toda v belem obrazu ženske, ki je bila tu, v očeh, ki so tlele kot žrjavica, je bilo nekaj kot skrivnostna podoba nje, ki jo je bil imel tako zelo rad. In ta tresočča se postava je pritiskala na prsi drugo, manjše bitje, ki je spuščalo čudne, tresoče se glasove.

Bolj nagel kot človeško premišljevanje je prevladal Kazana nagon. V manj kot enem trenutku se je obrnil in tako strašno hlastnil z zobmi proti volkulji Sivki, da je ta z boleznim jekom preplašena odskočila. Med tem ko se je bil človek spotaknil s svojo puško, mu je Kazan skočil pred nosom proti ostankom volčje tolpe. Še bolj divje kot se je bil ravnokar boril zoper pse, se je začel sedaj boriti ob njih strani. Njegovi zobje so rezali in sekali kot noži. In opotekajoči se človek, ves oblit

s krvjo, se je čudil nad tem, kar se je zgodilo. Celo volkulja Sivka se je postavila na Kazanovo stran kot dobra tovarišica in, ne da bi razumela, krepko odgovarjala z zobmi na tuljenje neprijateljev.

Ko je bila bitka končana, sta ostala Kazan in Sivka sama na zasneženi planjavi. Sani so bile izginile.

Kazan in volkulja Sivka sta bila ranjena, on težje kot ona. Bil je ves krvav in razmesarjen. Ena njegovih šap je bila globoko nasekana. Ob robu gozda je gorel ogenj. Videl je ta ogenj in neutešljiva želja se ga je polastila, da bi se splazil proti njemu in začutil na svoji glavi božanje roke žene, o kateri je vedel, da se nahaja tu, kakor je bil nekdanj čutil drugo roko. Rad bi bil šel proti temu ljubkovanju in skušal prepričati volkuljo Sivko, naj gre tudi z njim. Toda poleg žene je bil možak. Začel je cviliti.

Začutil je, da je bil odsedaj naprej izobčen na tem svetu. Boril se je bil zoper svoje divje brate, ki ne bodo od sedaj naprej nikoli več prihiteli na njegov klic, če bi začel tuliti proti nebu. Nebo, luna, zvezde in širne snežene planjave so bile sedaj zoper njega. K človeku pa si ni upal več vrniti.

Z volkuljo Sivko je šel proti gozdu, daleč proč od svetlega ognja. Bil je tako slab, da se je moral vleči na tla takoj, ko sta bila dospela v goščavo. Hrušč taborišča pa je dosegal njega in volkuljo Sivko, ki se je bila tesno stisnila k njegovemu telesu

in skušala hladiti s svojim nežnim jezikom njegove krvaveče rane, med tem ko je on dvigal glavo in polglasno cvilil k zvezdam.

VII. Kazan spet najde božanje prošlih dni.

Ob robu malega gozda, ki so ga tvorile cedre in smreke, je bil stari trapper¹² Peter Radisson postavil svoj šotor in si zakuril. Krvavel je iz celega ducata ran, ki so mu jih bili prizadejali volčji zobje, in zdelo se mu je, da se mu je odprla v prsih druga, stara rana, katere pezo je poznal le on sam.

Drugo za drugim je privlekel polena, katera je bil nasekal in jih nalagal na ogenj, čigar plamen se je dvigal visoko proti nebu. Nato si je pa z drugimi napravil zalogo kuriva za noč.

Jeanne je opazovala iz sani, na katerih je bila ostala, svojega očeta. Oči so ji bile še vedno široko odprte od groze in vsa se je tresla. Vedno je še pritiskala svoje dete na prsi in njeni črni lasje so se svetili v odsevu ognja. Njen obraz je bil tako mlad in tako nedolžen, da bi človek komaj mogel misliti, da je mati.

Ko je bil stari Peter zagnal zadnji kup polen na ogenj, se je obrnil proti njej in se začel smejati.

»Malo je manjkalo, ma chérie,«¹³ je dejal resno v svojo belo brado, »da bi bila

¹² Lovec, ki nastavlja divjačini pasti.

¹³ Moja draga; v izvirniku v francoščini.

oba ostala na mestu. Videla sva smrt od tako blizu, kot še nikoli ne, in je, upam, ne bova videla pred svojo smrtno uro. Sedaj sva rešena in na toplem. Menda se več ne bojiš?«

Usedel se je poleg nje in oprezno odstranil kožuh, ki je zavijal otroka. Rožnata ličeca so se prikazala. Jeannine oči pa so se svetile v noči kot dve zvezdi.

»Otrok nas je rešil,« je dejala tiho. »Volcje so bili razpršili pse in že so naju naskočili. Prvi je bil došel do sani. Mislila sem najprej, da je to eden naših psov. Toda zmotila sem se, bil je volk! Skušal je naju prvič ugrizniti. Toda njegovi zobje so se zadržali v medvedji kožuh. Naskočil je znova in bil malo ne pri mojem grlu, ko je dete začelo jokati. Tu se je nenadoma ustavil pedenj pred nama in prisegla bi bila, da je bil pes. Obrnil se je skoraj na mah in se začel boriti za nas. Videla sem, kako je podrl na tla enega svojih bratov, ki nas je hotel požreti.«

»Gotovo je bil pes, ma chérie,« je odvrnil Peter in stegnil roke proti gorkoti ognja. »Pogosto se zgodi, da se psi oddaljijo od človeških prebivališč in se pomešajo med volkove. V svojo škodo sem bil to že doznal. Toda pes ostane pes vse svoje življenje. Čeprav so ga bili mučili in čeprav je v družbi volkov, njegova prvotna narava mu ostane. Prišel je, da mori, a ko je hotel to udejstviti...«

»Je postal naš branitelj, naš rešitelj. Da, uboga žival,« je dodala z vzdihom, »se

je borila za nas. Bila je celo kruto ranjena. Videla sem, kako se je oddaljila in žalostno vlekla nogo za seboj. Oče, nekje mora biti in umira.«

Dvignila se je v vsej svoji nežni in vitki velikosti pri svitu ognjišča in si stegala ude, potem ko je bila dala dete Petru Radissonu. Toda morala ga je kmalu spet vzeti k sebi, kajti starca je začel stresati hud kašelj, ki ga je zaman skušal potlačiti. Kri pa, ki se je bila pokazala na ustnicah njenega očeta, Jeanne ni opazila. Ni vedela, da je v teku zadnjih šestih dni, ko sta potovala po Beli pustinji, Peter na skrivnem čutil, da se mu je bolezen poslabšala. Zato se je vsak dan bolj požuril na potu.

»Oj, ta uboga žival,« je dejal, ko se se je bil kašelj polegel, »tudi jaz sem mislil nanjo. Menda je tako hudo ranjena, da ne more biti daleč. Pazi na otroka, grej se pri ognju in čakaj, da se vrnem. Skušal jo bom najti.«

Vrnil se je po sledi v odprto nižino do mesta, kjer se je vršil boj. Na snegu so ležali štirje psi, a vsi so bili mrtvi. Sneg je bil rdeč od njih krvi in bili so že otrpli. Peter se je zdrznil pri pogledu nanje. Če ne bi bili oni zadržali prvi sunek tolpe, kaj bi se bilo zgodilo z njim, z Jeanne in z otrokom? Obrnil se je in začel iskati. Prijel ga je pa spet kašelj in ustnice mu je oblila kri.

Skrbno je pogledoval po snegu in spoznal sled njih skrivnostnega rešitelja. Pravzaprav ni bila sled, temveč dolga brazda,

ki ji je Peter sledil. Ni dvomil, da bo našel na njenem koncu mrtvo žival.

Tako je prišel v gozd, kjer je našel Kazana, ležečega na tleh, ki je sicer pozorno gledal in slušal, toda bil tako slab, da se ni mogel držati pokonci, čeravno ni mnogo trpel. Bil je kot otrpel. Volkulja Sivka mu je ležala ob strani.

Obadva, ki sta se spravila v to skrivališče, sta neprestano opazovala skozi redke veje smrek in ceder ogenj, ki se je svetil in čigar luč je prihajala do njiju. Duhala sta nočni zrak in vedela, da sta obe človeški bitji tu. Kazana je mučila želja iti k ognju in vzeti seboj volkuljo Sivko in se spet vrniti k človeški gospodarici. Toda s to željo je bil spojen strah pred možem, ki je spremljal ženo, kajti mož je bil vedno zanj enakopomemben s palico, z bičem, z bolečinami in smrtjo.

Volkulja Sivka je pa s svoje strani silila Kazana, na ta način, da ga je nežno suvala, češ naj zbeži z njo, daleč od ognja globoko v gozdove. Razumela je, da ni bil v stanu ji slediti in tekala je nervozno na vse strani. Mislila je na to, da bi sama zbežala, a se ni mogla odločiti za to. Sneg je bil okoli njih ves poteptan od njenega tekanja. Toda vedno je bil njen nagon močnejši in vsakokrat se je vrnila h Kazanu.

Ona je prva opazila Petra Radissona, ki se je bližal po sledi. Kazan, ki ga je bila obvestila z renčanjem, je zapazil senčno postavo, ki je prihajala v svetlobi zvezd. Skušal je zbežati in se povleči nazaj.

Toda premaknil se je samo za par pe-
di, med tem ko se je človek naglo bližal.
Videl je, kako se sveti v njegovi roki pu-
škina cev. Začul je votel kašelj in drsanje
korakov po snegu.

Volkulja Sivka se je najprej stisnila h
Kazanu, vsa tresoča se in škripajoča z zob-
mi. Ko je bil pa Peter le še par korakov
oddaljen, jo je nagon samoohrambe spravil
na noge in tiho je izginila med smrekami.

Kazan je grozeče pokazal svoje zobe,
med tem ko je Peter naprej korakal proti
njemu. Potem se je pa ustavil in ga motril.
Kazan je znova poskusil, povleči se proč.
Toda moči so ga zapustile in padel je na-
zaj na sneg.

Možak je odložil puško, jo naslonil na
mlado smreko in se sklonil nad žival, ne
da bi kazal, da se boji. Z divjim renčanjem
je skušal Kazan hlastniti z zobmi po roki,
ki se mu je prožila.

V njegovo veliko začudenje pa mož ni
zagrabil niti za palico, niti za kol. Nasprot-
no, znova mu je prožil roko, to pot pač
bolj previdno, in mu govoril z mehkim gla-
som. Kazan je pa znova hlastnil z zobmi
in rentočil.

Človek pa ni odnehal in je še vedno
govoril. Z debelo rokavico, ki mu je po-
krivala roko, se je celo dotaknil njegove
glave, nato jo je pa naglo zmaknil pred
zopetnim hlastanjem. Trikrat zaporedoma
je Kazan začutil dotik rokavice in v tem
dotiku ni bilo niti grožnje niti bolečine.

Nato mu je pa človek obrnil hrbet in je odšel.

Ko se je Peter oddaljil, je Kazan žalostno zabevskal in dlaka, ki se mu je bila zježila kot greben po vsej hrbtenici, se je polehla. Poželjivo je gledal proti luči ognja. Človek mu ni bil storil nič hudega. Zelel si je, da bi bil mogel teči za njim.

Volkulja Sivka, ki ni bila daleč, je prišla nazaj, ko je zapazila, da je bil Kazan znova sam in stala je pred njim s premrliimi nogami.

Bilo je prvič, izvzemši napad na sani, da je bila v tako bližnjem dotiku s človekom. Slabo je razumela, kaj se godi. Ves njen nagon ji je dejal, da je človek na tem svetu najnevarnejše bitje, ono bitje, ki se ga je treba bolj bati kot najmočnejših živali, bolj kot neviht, poplav, lakote in mraza. In vendar ni človek, ki je bil ravnokartu, ničesar hudega storil Kazanu. Poduhala je hrbet in glavo svojega tovariša, tam kjer se ga je bila dotaknila rokavica.

Pozneje je pa še enkrat zbežala v goščavo in se skrila v temi. Kajti videla je na robu planjave, da se spet pričinja sumljivo gibanje.

Možak se je vračal in z njim mlada girl. Ko je bila v bližini Kazana, je ta spet začul harmonični in nežni glas in občutil nekak izdih nežnosti in miline, ki je prihajal od nje. Kar se tiče moža, se je vidno obnašal oprezno, a nikakor ne grozeče.

Opozoril je mlado ženo:

»Pazi se, Jeanne!«

Pokleknila je na sneg pred žival, a tako, da je ni mogla doseči z zobmi.

Nato jo je začela prijazno nagovarjati:

»Pridi, malček! Idimo, dravec!«

Stegnila je roko proti njemu.

Kazanove mišice so se napele. Posrečilo se mu je, da se je splazil za en ali dva prsta proti njej.

V očeh, ki so ga gledale, je zopet našel nekdanji blesk in vso blago ljubezen, polno tolažbe, ki jo je bil poznal nekdanj, ko je druga žena, z enako lepimi lasmi in ravnoliko svetlimi očmi bila stopila v njegovo življenje.

»Pridi,« je mrmrala, medtem ko je skušal se splaziti naprej k njej.

Tudi ona se je približala, stegnila roko naprej in mu jo položila na glavo. Tudi Peter je bil pokleknil poleg Jeanne. Ponujal mu je nekaj in Kazan je zaduhal meso. Toda predvsem ga je zanimala roka Jeanne. Pod njenim božajočim pritiskom se je tresel, kakor da bi ga zeblo. In ko se je bila Jeanne dvignila in mu dala znamenje, naj mu sledi, je združil vse svoje moči, toda ni bil v stanju ji slediti.

Tedaj šele je Jeanne opazila, v kako žalostnem stanju se nahaja ena njegovih šap. Pozabila je na vso opreznost in se mu čisto približala.

»Hoditi ne more! Père, pogledjte!« je zaklicala z drgetajočim glasom. »Pogledjte, kako strašna rana. Morali ga bomo nesti.«

»Na to sem že mislil,« je dejal Peter Radisson, »zato sem tudi prinesel to odejo.«

V tem trenutku se je pa iz teme lesa dvignil obupen krik, žalostno javkanje.

»Mon Dieu!¹⁴ Jeannie!« je dejal Peter. »Poslušajte to.«

Kazan je bil dvignil glavo in turobno bevskajoč je odgovoril žalostno odmevajočemu klicu. Bila je volkulja Sivka, ki ga je klicala.

Jeanne in njen oče sta zavila Kazana v odejo, jo prijela vsak na enem koncu in odnesla ranjenca do taborišča. Bil je to čudež, da se je stvar izvršila, ne da bi se bila žival najmanj zoperstavljala in ne da bi praskala ali grizla.

Položila sta Kazana pred ogenj in čez nekaj trenutkov je možak prinesel k njemu tople vode, ki je služila za to, da izmije rano in odstrani strjeno kri. Nato je dal na rano nekaj, kar je bilo prijetno in jo hladilo, in slednjič je povezal vse s platnenim ovojem.

Potem mu je pa mož prinesel okusno pogačo, napravljeno iz masti in moke, in mu namignil, naj jí, med tem ko mu je Jeanne, sedeča pred njim, prigovarjala, podpirajoč si podbradek z rokama. Nato se je počutil popolnoma okrepljenega in se nikakor ni več bal.

Tu se je začul slaboten, a prav čuden klic iz zavoja kožuhovine, ki je bil ostal na saneh, in Kazan je mahoma dvignil gla-

¹⁴ Francoske besede, ki stoje tudi v izvorniku.

vo. Jeanne je videla ta gib in začula rentachenje, ki mu je vstajalo iz goltanca. Tekla je k zavoju, govorila vanj laskajoče besede, ga vzela v naročje in razgalila risov kožuh, tako da je Kazan mogel videti.

Kazan ni še nikoli bil videl otroka od tako blizu. Jeanne mu je držala dete nasproti, da ga vidi dobro v obraz in si ogleda čudovito malo bitje, ki se je tu nahajalo. Rožnati obrazek je strmel v žival, ročice so se iztegnile proti njej in dete ji je začelo blebetati. Nato se je vse telo začelo gilati in obrazek se je glasno nasmeljal. Pomirjeni Kazan se je skušal priplaziti do nog matere in deteta.

»Poglejte ga, oče,« je vzkliknila Jeanne. »Že je vzljubil otroka. Oj, dobra žival! Takoj ji moramo dati ime. Toda katero?«

»Jutri zjutraj imamo več časa se zabavati s tem. Pozno v noči smo že. Pojdi v šotor in spi. Jutri bo težaven dan. Nima mo več psov in sami bomo morali vleči sani.«

Ko je Jeanne hotela stopiti pod platno, se je ustavila.

»Prišel je,« tako je dejala, »z volkovi. Imenuje naj se Volk.«

Držala je malo Jeannetto v eni roki, drugo je pa stegnila proti Kazanu in mu dejala večkrat zaporedoma:

»Volk! Volk! Volk!«

Kazan ni premaknil pogleda od nje. Razumel je, da govori njemu in se ji je malo približal.

Dolgo potem, ko je bila Jeanne vstopila v šotor in se bila vlegla, je ostal stari Peter Radisson in čul, sedeč pri ognju, na robu sani, s Kazanom pri nogah.

Nenadoma pa je tišino pretrgalo samotno tuljenje volkulje Sivke. Kazan je dvignil glavo in začel ječati.

»Kliče te, dragi moj,« je dejal Peter, ki je razumel.

Zakašljal je, pritisnil roko na prsi, ki mu jih je trgala bolečina. Nato je začel govoriti Kazanu:

»Mraz mi je zgrizel pljuča, ali čuješ? Začetkom zime sem dobil to, tam daleč, blizu jezera. Upam vendar, da bom mogel pravočasno dospeti domov z mojima dvema Jeannama.«

To je navada, ki se je navzame kmalu človek v samoti in praznoti v Wilderness, da govori sam s seboj. Toda Kazan s svojimi očmi, ki so se iskriale razumevanja, je bil dober poslušalec. Zato mu je tudi Peter govoril.

»Dragi moj, za vsako ceno ju morava dovesti nazaj,« je nadaljeval in nagnil svojo brado. »In to sva v stanu storiti samo midva, ti in jaz.«

Votel kašelj ga je stresal. Težko je dihal in si pri tem pritiskal na prsi, ter nadaljeval:

»Kraj je petdeset milj daleč v ravni črti. Molim k Bogu, da ga bomo mogli doseči zdravi in celi, in da me moja pljuča prej ne zapuste.«

Dvignil se je, malo se opotekajoč in šel proti Kazanu. Privezal ga je zadaj za sani. Nato je vrgel druge veje na ogenj in vstopil v šotor, kjer sta spavala Jeanne in dete.

Tri ali štirikrat po noči je začul Kazan klic volkulje Sivke, ki je klicala tovariša, katerega je bila zgubila. Toda Kazan je razumel, da ji ne sme več odgovarjati. Ko se je pa začelo daniti, se je volkulja Sivka približala na kratko razdaljo taborišču, ponovila klic in prvič ji je Kazan odgovoril.

Njegovo tuljenje je zbudilo Petra, ki je stopil iz svojega šotora in si ogledal nebo, ki se je začelo jasni. Naložil je na ogenj in začel pripravljati zajutrek.

VIII. Predznak smrti.

Peter je pogladil Kazana po glavi in mu dal kos mesa. Kmalu nato se je tudi prikazala Jeanne, otroka pa je pustila še počivati. Tekla je k svojemu očetu, ga poljubila, potem je pokleknila pred Kazanom in se začela z njim pogovarjati z istim glasom, kot je bila govorila z Jeannetto.

Nato je spet poskočila na noge, da stopi k očetu, a vzkliknila od veselja, ko je zapazila, da se že čisto dobro drži na nogah.

Ta dan se je začelo čudno potovanje. Peter Radisson je najprej vrgel iz sani vse predmete, ki so bile v njih in pustil samo pregrnjeni šotor, odeje, živila in za Jean-

netto toplo gnezdo iz kožuhovine. Nato si je oprtil komat in začel vleči sani po snegu. Kazan, ki je bil še vedno privezan, je sledil.

Peter je spet začel kašljati in bljuvati kri. Jeanne se je vznemirila:

»To je hudo prehlajenje,« je dejal Peter, »nič drugega. Če bomo enkrat doma, ostanem v sobi teden dni in zdrav bom.«

Lagal je, in kadar je kašljal, se je obrnil v stran, nato si pa naglo obrisal usta in brado, da Jeanne ne bi zapazila rdečih lis.

Jeanne ni vedela, kaj naj misli, in dvomila precej, da ji govori resnico. Kazan pa, s svojim čudnim živalskim znanjem, ki si ga človek ne more razložiti in ga imenuje nagon, bi bil povedal, če bi bil znal govoriti, da je Peter Radisson skrivaval resnico. Bil je že druge ljudi slišal kašljati na ta način in njegovi pasji predniki so jih bili tudi slišali, ko so vlačili sani, in v njegovih možganih je bila dozorela gotovost, kaj se mora zgoditi.

Večkrat je duhal smrt, ne da bi bil vstopil v njo, ko je ubijala pod šotori Indijancev in v kočah belcev. Pogosto je obenem uganil, da se bliža od daleč nevihta in ogenj, in duhal smrt, ko je šele samo plahutala okoli onih, ki jih je hotela udariti. In ta predznak smrti, ki je plaval po zraku, mu je govoril, ko je sledil sanem za Petrom, da je smrt blizu, da se zadeva pri vsakem koraku vanjo.

Bil je nenavadno in čudno razburjen. Kadarkoli so se sani ustavile, je prihajal mrzlično duhati malega človeka, ki je bil zavrt v risji kožuh. Jeanne se je takoj približala, da pazi na žival in ji položila roko na sivkasto dlako na glavi. Nato se je Kazan pomiril in tiho veselje se ga je lotevalo.

Edina glavna stvar, ki jo je slednjič Kazan jasno razumel, je bila ta, da je bilo malo bitje na saneh neskončno drago ženi, ki ga je ljubkovala in mu melodično govorila. In čim bolj se je sam zanimal za malo bitje in obračal nanj svojo pozornost, tem bolj se mu je zdela žena zadovoljna in vesela.

Zvečer so se utaborili kot po navadi in Peter Radisson je prebil spet del noči zunaj in bedel pri ognju. A kadil ni. Srepa je zrl v plamen. Ko se je slednjič odločil vrniti se k Jeanni pod šotor, se je nagnil proti Kazanu in pogledal njegove rane.

»Gre že bolje, dragi moj,« je dejal »in moči so se ti vrnile. Jutri boš moral nataktniti komat in mi pomagati. Jutri zvečer moramo priti do reke. Če ne...«

Ni končal stavka. Udušil je kašelj, ki mu je trgal po prsih, nato je stopil pod šotor.

Kazan je bedel s pridvignjenimi ušesi, oči so mu bile polne strahu. Ni mu ugažalo, da je Peter šel pod šotor. Kajti zdelo se mu je, da bolj kot kdaj prej smrt obletava tega moža.

Trikrat je čul po noči, kako je volkulja Sivka ponovila svoj klic, ni se mogel zadržati in odgovarjal ji je. Kot prejšnji večer je prišla, ko se je začel delati dan, do taborišča. Bila je v vetru in Kazan je vohal njen duh. Vlekel je za svoj motvoz in cvilil, upajoč, da se ga tovarišica usmili in se pride vleč na njegovo stran. V tem trenutku pa se je začel Radisson premikati v šotoru in ropotati in volkulja Sivka, ki se je že hotela približati, je zbežala.

Obraz moža je bil to jutro še bolj upadel in oči še bolj krvavo podplute. Kašelji ni bil več tako silen, bil je kot nekako notranje piskanje, ki je oznanjevalo razkroj organizma. In neprestano se je Peter z rokami tiščal za prsa.

Ko je Jeanne opazila svojega očeta v zori, je prebledela. Nemir v njenih očeh se je umaknil grozi. Objela ga je z rokami okoli vratu. On se je pa začel smejati in bolj močno kašljati, da pokaže, da je še krepak.

»Počasi se zdravim,« je dejal, »kot vi-diš. Bilo je prehlajenje, ki se končava. Toda vsako prehlajenje, ma chère, pušča za seboj, kot dobro veš, veliko slabost in rdeče oči.«

Dan, ki je sledil, je bil mrzel in turoben, skoraj temačen. Peter in Kazan sta skupno vlekla sani in Jeanne je hodila peš zadaj po gazi. Kazan je vlekel neprestano z vso svojo silo in ne enkrat ga človek ni udaril z bičem. Tu in tam ga je pa prijazno pogladil z veliko rokavico po glavi in po

hrbtu. Vedno bolj se je temnilo in od vrhov dreves se je čulo slabo tuljenje, ki je naznanjalo bližajočo se nevihto.

Tema in bližnja nevihta nista spravila Petra Radissona do tega, da bi se ustavil in utaboril.

»Treba je na vsak način,« tako je govoril samemu sebi, »priti do reke, da, da, na vsak način...«

Silil je Kazana, naj se energično potru-di, med tem ko je sam čutil pod komatom, kako mu moči pešajo.

Blizzard¹⁵ se je pričel opoldne in Peter se je ustavil, da prižge ogenj in se pri njem vsi ugrejejo. Sneg se je tako gosto sipal z neba, da se ni videlo niti petdeset korakov daleč. Jeanne se je vsa tresoča stisnila k svojemu očetu z detetom v naročju. Da jo pomiri, se je kazal Peter veselega in se smejal. Ko so počivali eno uro, je spet vpregel Kazana v komat, sebi si je pa pripel jermene okoli pasu, ker so ga prsi preveč bolele.

Mala karavana se je težavno pomikala naprej skoraj v popolni temi, v kateri je vladala tišina. Peter je držal v roki busolo in jo opazoval.

Pozno popoldne se je drevje razredčilo in nova planjava se je pokazala pod popotniki, proti kateri je Peter Radisson ves vesel stegnil svojo roko. Toda njegov glas je bil slab in hripav, ko je dejal:

»Tu lahko taborimo sedaj in počakamo, da se blizzard poleže.«

¹⁵ Snežni vihar.

Pod gosto zaščito ene zadnjih skupin smrek je postavil šotor in nato nabral suhljadi za ogenj. Jeanne mu je pomagala pri tem delu. Ko so zaužili kosilo, obstoječe iz praženega mesa in prepečenca in skuhali ter spili kavo, se je utrujena Jeanne vrgla na posteljo in se tesno zavila z detetom v kožuhe in odeje. Ta večer ni imela moči, da bi Kazanu dala dobro besedo.

Peter je še počakal nekaj trenutkov in bedel nepremično poleg ognja, sedeč na saneh. Budne oči Kazanove so nenadoma videle, kako se je pričel tresti, nato se je pa dvignil in šel k šotoru. Odprl je platno, ki je zapiralo vhod in vtaknil skozi odprtino glavo in rame.

»Ali spiš Jeanne?« ... je vprašal.

»Še ne, oče ... Toda skoraj ... Ali boš kmalu prišel?«

»Da, ko bom pokadil pipo. Ali se dobro počutiš?«

»Čisto dobro ... Samo silno trudna sem ... in zelo zaspana.«

Peter se je sladko smejal, a v goltancu ga je dušilo.

»Jeanne, poslušaj me. Skoraj smo prišli domov. To je naša reka, reka Malega bobra, ki teče na koncu te planjave, nad katero se nahajamo. Če bi jaz izginil in če bi se na primer jutri sama znašla tukaj, idi čisto naravnost in prišla boš do naše kočice. Ni več do tja kot petnajst milj. Ali me dobro razumeš?«

»Da, oče, poslušam vas.«

»Petnajst milj... čisto naravnost... do reke... Ni mogoče se zgubiti, Jeanne. Samo paziti moraš, če slediš ledovju reke, na zračne votline, ki so pod snegom.«

»Da, oče... Toda pridite počivat, prosim vas. Izmučeni ste... in malo bolni pa tudi.«

»Pokaditi hočem pipo.«

In še enkrat jo je opozoril:

»Jeanne, povem ti pred vsem, pazi na zračne votline, kjer je pod snegom prazen prostor. Z malo pažnjo jih boš lahko spoznala. Tam, kjer se nahajajo, je sneg bolj bel kot drugod na ledu in prevotlan je kot goba.«

»Da... a... a...«

»Lahko noč, mali,« je dejal Peter Kazanu. Bil se je vrnil k ognju.

»Bolje bom spal pri otrocih. Naprej, še en dan... Še petnajst milj... Dva dni.«

Kazan je videl, kako je stopil pod šotor. Z vso silo je vlekel za svoj lanec, dokler ga ni začel dušiti. Hrbet in noge so mu otrpnile. V šotoru sta bila Jeanne in dete. Dobro je vedel, da jima Peter ne bo nič hudega storil. Vedel je pa tudi, da je s Petrom nekaj strašnega in bližnjega poleg njiju. Rajši bi bil videl, da bi bil Peter ostal poleg ognja. Tedaj bi se bil mogel zlekniti na sneg, mirno počivati, a obenem paziti.

V notranjosti šotora je vladala tišina.

Klic volkulje Sivke se je oglasil bolj blizu kot prejšnjo noč. Kazan si je še bolj želel kot prejšnje večere, da bi bila poleg

njega. Toda odgovarjal ji ni. Ni si upal pretrgati molka, ki je vladal v šotoru. Uničen in bolan od težkega dne je ležal z zopet odprtimi ranami na snegu precej dolgo časa, a ni se mu hotelo spati.

Proti polnoči je plamen ognja ugasnil. Veter se je polegel v vrhovih dreves. Temni oblaki, ki so zakrivali nebo, so se zvili v goste kupe, kot zastor, ki se potegne, in zvezde so se začele svetiti v bledi in kovinski luči. Tam daleč proti severu se je začel oster in monoton prasket, enak drsanju jeklenih drsalk sani, ki hite preko zmrzlega snega. To je bila skrivnostna in harmonična nebeška melodija severne zarje. Obenem je postajalo bolj mraz in toplomer je naglo padal.

Volkulja Sivka to noč ni sledila samo svojemu vohu, temveč je pogumno hitela kot senca po gazi, ki so jo pustile za seboj sani.

V hipu je Kazan začul njen glas.

Toda to ni bil klic samcu. Bila se je ustavila vsa trda od groze in se mrzlično tresla na vseh udih. Tulila je v zrak mrtvaški klic.

Kazan ga je začul in tudi začel tuliti kot divji psi Severa pred indijanskim šotorom, v katerem je izdihnil njih gospodar.

Peter Radisson je bil mrtev.

IX. Na ledeni reki.

Dan se je delal, ko je prebudil otrok mater. Jeanne je odprla oči in prvo, kar je

zapazila v drugem kotu šotoru, je bila temna postava Petra Radissona, ki je na videz mirno počivala.

Bila je zelo srečna radi tega, ker je vedela, kako zelo je bil prejšnji dan utrudil njenega očeta. Da ga ne zbudi, je ostala mirno v svoji postelji še pol ure in se nežno igrala z detetom.

Slednjič se je odločila, da previdno vstane, položila je otroka v odeje in kožuhe, se sama zavila v gost kožuh, stopila k vratom šotoru in šla ven.

Bilo se je popolnoma zdanilo in z zadovoljstvom je opazila, da se je veter polegel. Vladal je popolen mir, toda mraz je bil tako silno oster, da jo je kar rezal v obraz.

Zunaj je bil ogenj ugasnil in Kazan se je bil zvil v klopčič poleg pepela in vtaknil gobec pod svoje lastno telo. Dvignil je glavo proti Jeanni in se ves tresel mraza, ko se je pokazala. Mlada žena je z nogo, obuto v težko opanko, sunila v pepel in očrnela polena. Niti iskrice ni več bilo v njih. Z roko je pobožala košato Kazanovo glavo.

»Ubogi Volk!« je dejala. »Morala bi misliti na to včeraj zvečer, da ti dam eno naših medvedjih kož in ne bi te zeblo.

Vrnila se je proti šotoru.

Odgrnila je platnena vrata in blede obraz njenega očeta se ji je prikazal v polni luči. Kazan je začul naenkrat žalosten in rezek krik, ki se ji je izvil iz prsi. Noben dvom ni bil mogoč pred obrazom Petra Radissona.

Jeanne se je vrgla očetu na prsi in tako pridušeno ihtela, da niti tenki Kazanov posluh tega ni mogel čuti. Dolgo časa je ostala tako v svoji boli, dokler ni tužen klic deteta vzbudil v njej življensko energijo žene in matere.

Ni bilo časa za jok, temveč za delo. Naglo je vstala in tekla ven. Kazan je vlekel za svojo verigo in se je hotel približati, toda ona se ni brigala zanj.

Groza samote, ki je hujša kot groza smrti, se je razprostirala okoli nje. V trenutku se je je zavedla. A ta strah je ni navdajal radi nje, temveč radi otroka, ki je bil zanjo vse. Ječanje nesrečnega ubogega bitja, ki je iz šotorja prihajalo k njej, ji je rezalo v srce kot ostrina bodala.

Nato se je pa spomnila na vse, kar ji je bil Peter Radisson dejal prošlo noč: na vsak način je treba priti do reke, umikati se zračnim votlinam pod ledom, koča v razdalji petnajstih milj... »Jeanne, ne moreš se izgubiti,« je ponovno dejal. Brez vsakega dvoma je vedel že vnaprej, kaj se bo zgodilo.

Vrnila se je k ugaslemu ognju, ki ga je bilo predvsem treba spet zapaliti. Nabrala je v snegu suhe kose brezove skorje in jih položila na kup pomešane med trske, ki so bile ostale. Nato je vstopila v šotor, da poišče vžigalice.

Peter Radisson jih je navadno imel v nepremočljivi škatli, ki jo je nosil v notranjem žepu svoje suknje iz medvedje kože. In Jeanne je spet začela ihteti, ko je po-

kleknila pred svojega očeta in začela iskati to škatlo.

Našla jih je in zapalila velik ogenj in naložila nanj težka polena, ki jih je bil nasekal Peter. Toplota jo je okrepila in pogum se ji je vrnil. Petnajst milj . . ., reka, ki vodi do kočee . . . Morala je napraviti to pot z detetom in Volkom.

Njena pozornost se je obrnila proti psu. Pri vročini ognja je raztopila kos zmrzlega mesa in ga dala nato Kazanu jesti, sama si je pa skuhala čaj iz raztaljenega snega. Ni bila lačna in nikakor se ji ni hotelo jesti. Toda spomnila se je, da jo je njen oče silil jesti pet ali šestkrat na dan, četudi prav malo, da ne izgubi svojih moči. Silila se je torej pojesti kos prepečenca in kos kruha, ki ju je pomakala v vroči čaj.

Sedaj je bila prišla strašna ura. Jeanne je zavila telo Petra Radissona v odeje in jih trdno prevezala z vrvmi.

Nato je naložila na sani ostale odeje in kožuhe, napravila mehko posteljo za dete, je položila vanjo in začela podirati šotor. Za žensko to ni bila lahka stvar, kajti vrvi so bile trde in zledenele. Ko je dokončala, je ena njenih rok krvavela. Položila je šotor na sani.

Peter Radisson je odprto ležal na svoji postelji iz vej. Nad njim ni bilo druge strehe kot sivo nebo in črni oboki smrek. Mlada žena se mu je počasi približala, pokleknila in molila.

Ko se je vrnila k sanem, je bil njen obraz bled in objokan. Vrgla je dolg pogled

na temačni Barren, ki se je v neskončnost razprostiral pred njo. Nato se je sklonila k volčjemu psu, mu nataknila komat, si pripela sama okoli pasa jermen, katerega se je bil posluževal njen oče, in obadva sta začela vleči.

Korakala sta tako počasi v smeri, ki jo je bil naznačil Peter Radisson. Potovanje je bilo utrudljivo in počasno po mehkem snegu, ki je bil padel prejšnji večer in ki ga je blizzard mestoma visoko nakopičil.

Na nekem mestu je Jeanni zmanjkalo tal in padla je v sneg. Pri tem je izgubila svojo kožuhasto čepico. Toda dvignila se je spet in mala karavana je nadaljevala svojo pot.

Slednjič so dosegli reko in lažje je bilo vleči sani po ledu, kjer je bil sneg manj gost. Tu je pa začel briti vihar s severovzhoda. Pihal jim je nasproti in Jeanne je klonila glavo, a krepko vlekla s Kazanom. Čez pol milje se je morala ustaviti. Ni več mogla dihati in znova se je je polastil obup.

Vzdih se ji je izvil iz prsi. Petnajst milj! Stisnila je roke na prsni in se sklonila, kakor bi jo bil kdo tepel, in se obrnila od vetra proč, da pride do sape. Videla je na saneh dete, ki je mirno počivalo pod kožuhi. Ta pogled je bil zanjo kot divji sunek z ostrogo in znova se je začela boriti zoper veter.

Še dvakrat je padla na kolena v sneg. Nato je pa prišla do roba, kjer je bil veter popolnoma odpihal sneg. Kazan sam je zadostoval, da vleče sani.

Jeanne je stopala ob strani volčjemu psu. Zdelo se ji je, da se ji tisoče igel zasa-ja v kožo obraza in vkljub topli obleki so jo zbadale v telo. Spomnila se je na to-plomer in ga je potegnila iz prtljage. Pa-stila ga je nekaj časa odprto na zraku, nato pa pogledala, koliko kaže: stal je na tri-deset stopinj pod ničlo Fahrenheita.

Petnajst milj! In oče ji je bil dejal, da bo lahko prepotovala to razdaljo. Toda Pe-ter brez dvoma ni računal na ta strašni ostri mraz in na rezki veter, ki bi prestra-šil najpogumnejšega.

Gozd je bil sedaj daleč za njo. Zginil je bil v poltemi sive megle. Na vse strani se je raztezal samo neusmiljeni Barren, po katerem se je vila zmrzla reka. Če bi bilo vsaj nekaj dreves v tej žalostni pokrajini, bi Jeanni ne bil tako upadel pogum. Toda nič, prav nič. Nikjer se ni mogel vstaliti pogled v tej sivi poltemi, ki je bila enolična in grozna.

Mlada žena je korakala naprej in ne-prestano gledala na tla, skušajoč odkriti zračne votline, pred katerimi jo je bil sva-ril Peter Radisson in v katerih bi mogla nenadoma izginiti. Toda slednjič je opazila, da je vse postalo enako na snegu in na le-du za njene oči, ki jih je bil oslabil mraz. Vedno bolj so jo pekle.

Nato se je reka razširila v neko vrsto jezera in tu je veter bril s tako silo, da se je Jeanne vsak trenutek spotikala in že par palcev snega je bila za njo nepreko-račljiva zapreka.

Kazan je še vedno vlekel z vso močjo. Komaj, da mu je sledila in da ga ni izgubila iz oči. Njene noge so bile težke kot svinec in hodila je težavno, mrmraje molitev za svoje dete.

Nenadoma se ji je zdelo, da so bile sani pred njo samo še komaj vidna črna točka. Polastila se je je groza. Kazan in dete jo zapuščata. In kriknila je. Toda to je bila samo optična iluzija za njene vnete oči. Sani so bile komaj dvajset korakov od nje in po kratkem naporu je prišla do njih.

Z vzdihom se je zgrudila nanje, obupno objela dete okoli vratu, stisnila glavo med kožuha in zaprla oči. Za trenutek je imela občutek »ljubega domá« . . . Vizija se ji je pa razpršila tako naglo, kot je bila prišla in zavedla se je resničnega položaja.

Kazan se je bil ustavil. Vsedel se je na svoj zadek in jo gledal.

Ona je pa ležala nepremično na saneh. Kazan je čakal, da se zgane in prične govoriti. Ker se še vedno ni premaknila, je stopil k njej in jo duhal. A zaman.

Nenadoma pa je dvignil glavo in začel duhati proti vetru. Veter mu je nekaj prinašal. Spet je začel suvati Jeanno s svojim gobcem, kot bi ji hotel nekaj naznaniti. Žalostno je zacvilil in začel glasno tuliti.

Neznana stvar pa, ki jo je prinašal veter, je postala bolj razločna in Kazan je začel junaško vleči za komat in vlekel tudi Jeanne s seboj.

Teža, ki jo je sedaj vlekel, je zahtevala od njegovih mišic nenavaden napor in sa-

ni, ki so škripale v snegu, so se le počasi premikale naprej. Vsak čas se je moral ustaviti in loviti sapo. In vsakokrat je vlekel z drhtečimi nozdrvi zrak vase. Obrnil se je proti Jeanni in cvilil poleg nje, da jo zbudi.

Padel je v mehki sneg in le palec za palcem je spravljal sani naprej. Nato je spet našel prosti led in vlekel s tem večjo vnemo, čimbolj se mu je bližal skrivnostni duh, ki mu ga je prinašal veter.

Naenkrat je prišel do druge reke, dotoka prve, ki je bila tudi zamrzla v tem letnem času. Če ne bi bila Jeanne brez zavesti, bi bila v tej smeri vedla volčjega psa. Toda Kazanu je služil vonj za vodnika.

Deset minut pozneje je začel veselo lajati in odgovarjalo mu je pol duceta psov, upreženih v sani. Ob bregu reke je stala tu lesena kočica v mali dolinici, nad katero se je dvigal smrekov gozd in iz njene strehe se je dvigal dim. Vonj tega dima je bil prišel do Kazana.

Breg se je strmo dvigal do kočice. Kazan je zbral vse svoje moči in povlekel sani do vrat. Nato se je vsedel poleg onesveščene Jeanne, dvignil nos proti temnemu nebu in zašutlil.

Skoraj v istem trenutku so se vrata odprla in mož je stopil iz kočice.

S svojimi očmi, ki so bile rdeče od mraza in vetra, je Kazan videl, kako je mož začudeno vzkliknil in se nagnil čez Jeanne in sani. Oberem je začul iz kupa kožuhovine jokajoči in napol zadušeni glas deteta.

Kazan je bil izčrpan. Moči so ga zapustile. Šape so mu krvavele. Toda otročji glas ga je navdal z veseljem in mirno se je vlegel v svojem komatu, med tem ko je mož odnesel mater in dete v oživljajočo toploto kože.

Nato se je mož spet prikazal. Ni bil tako star kot Peter Radisson.

Približal se je Kazanu in ga gledal.

»Torej ti sam, za Boga milega, si mi jih privedel nazaj... Častitam ti, moj dragi!«

Sklonil se je brez strahu nadenj, ga izpregel in mu namignil, naj tudi on vstopi.

Kazan je za trenutek odlašal. Ravno v tem trenutku se mu je zdelo, da čuje v divjanju vetra, ki se ni bil polegel, glas volkulje Sivke. Obrnil je glavo, nato se je pa le odločil, da vstopi.

Vrata kočice so se zaprla za njim, mož pa je začel pripravljati za Jeanno toplo jed na ognjišču.

Mlada žena, ki jo je bil človek položil na posteljo, se ni takoj zavedla. Kazan pa, ki se ga je loteval spanec, jo je začul nenkrat iz svojega kota ihteti in ko je dvignil malo pozneje nos, je videl, kako je s tujcem.

Kazan se je splazil pod posteljo. Noč je bila prišla in tišina je vse objela. Ko je naslednji dan mož odprl vrata, je Kazan porabil to priliko, skočil ven in zdirjal na planjavo. Našel je sled volkulje Sivke in jo klical. Odgovorila mu je z ledene reke in tekkel je proti njej.

Smrečji grm jima je služil v zavetje in oba sta se skrila v njem. Toda zaman je skušala volkulja Sivka prepričati Kazana, naj zbeži z njo bolj daleč, v bolj varna zavetja, daleč proč od koč in človeškega duha.

Malo pozneje je zapazil Kazan, ki je vedno bil pozoren, kako je človek iz koč upregel svoje pse, posadil Jeanno, vso zavito v kožuhe, na sani, zajedno z njenim otrokom, kot je to storil stari Peter. Nato so se sani začele premikati in Kazan je sledil gazi ves dan v precejšnji razdalji. Njemu je pa sledila volkulja Sivka, ki je drsela za njim kot senca.

Potovanje se je nadaljevalo do noči. Veter se je bil polegel. Pod svetlimi zvezdami in pod jasno luno je mož priganjal uprego. Šele zelo pozno so sani dospele do druge koč, do vrat, na katere je mož potrkal.

Kazan se je tiščal v gosto senco in videl, kako se pokaže luč in se odprejo vrata. Začul je vesel glas drugega moža, katere mu je odgovoril glas Jeannin in njenega tovariša.

Tri dni pozneje je Jeannin soprogo odšel, da poišče zmrzlo truplo Petra Radissona. Kazan je porabil to priliko in se vrnil h koči. Naslednje dni in tedne je delil svoj čas med to koč in volkuljo Sivko. Razen Jeanne in deteta je živel v koči mlad človek in Kazan je razumel, da je bil on zanj enako ljubo bitje in da sta obadva z enako ljubeznijo ljubila dete.

Pol milje daleč, na vrhu ogromnega skalovja, ki so ga Indijanci imenovali Sun Rock,¹⁶ sta našla on in volkulja svoje stanovanje v prijetni špranji. Napravila sta si tukaj svoj brlog in šla vsak dan v nižino na lov. Večkrat je dosegel do njih gor glas mlade žene, ki je klicala psa.

Tako je pretekla dolga zima Severne dežele. Kazan je tekal od Sun Rocka do koč in Jeannin soprog je pa nastavljal in nato hodil gledat pasti, v katere je lovil živali, ki imajo lepo kožuhovino, male in velike, podlasice, kune in različne lisice, ki so bile številne v tej pokrajini.

Nato je prišla spomlad in z njo velika sprememba.

X. Velika sprememba.

V Wildernessi se je povsod narava zbujala. Solnce, ki je stalo bolj visoko na nebu, je divno razsvetljevalo skale in gorovje. V dolini so topoli že imeli popke in vonj balzamovcev in smrek je bil vsak dan močnejši. Na planjavi kakor tudi v gozdovih se je čulo neprestano žuborenje voda, ki so nastajale vsled topljenja snega in preplavljale tla. Delale so si pot do Hudsonovega zaliva.¹⁷

V neizmernem zalivu so se lomile ledene poljane z ropotom, ki je bil enak gro-

¹⁶ Solnčna pečina.

¹⁷ Hudsonov zaliv je široko notranje morje, ki se globoko zajeda v kanadsko zemljo in meri nič manj kot 1000 km od severa proti jugu.

mu in klopotajoči valovi so se valili proti arktičnemu oceanu. Mogočni zračni vrtinci, ki so tu nastajali, so trenutkoma donašali v aprilski zrak mrzle zimske toke.

Skale Sun Rocka so se strmo dvigale visoko nad smrekami, ki so jih obdajale. Goli vrh je zažarel v prvih jutranjih solčnih žarkih in ravnotako ga je do zadnjega obsevalo zahajajoče solnce. Na tem solčnem vrhu je bil Kazanov brlog dobro za-varovan proti neprijetnim vetrovom, kajti dostop vanj je bil ravno na njim nasprotni strani in imenitno se je tu počivalo po šestih strašnih mesecih pretekle zime.

Volkulja Sivka, ki je bila poleg njega, je bila neprestano vznemirjena vsled duha človekovega, ki se je nahajal v bližini.

Večkrat se je začul iz nižine ženski glas, ki je klical Kazana. Volkulja Sivka je dvignila ušesa, med tem ko je Kazan tekkel na najvišji vrh skale in začel cviliti. Glas je ponovil svoj klic. Volkulja Sivka, ki mu je bila z lahkimi nogami sledila, je položila svoj gobec na njegovo ramo. Vedela je, kaj znači ta klic in sovražila ga je še bolj kot ropot in duh človeka.

Odkar je bila zapustila trop svojih bratov in živela s Kazanom, je bil ta glas postal njen najhujši sovražnik. Kajti jemal ji je Kazana in kjer je bil ta glas, je šel tudi on. Kadar mu je ugajalo, ji je ukradel nje-nega tovariša in tako je morala sama tekati okoli vso noč pod luno in pod zvezdami. Toda ostala je zvesta Kazanu in ni od-govarjala klicu svojih divjih bratov. Včasih,

če je Kazan poslušal ta glas, ga je lahko ugriznila, da mu pokaže svojo nejevoljo in renčala je proti glasu.

Ta dan pa, ko se je glas že tretjič začul, se je volkulja Sivka, mesto da bi kot po navadi skušala zadržati Kazana, nenadoma obrnila in se spravila v zadnji kotiček svojega brloga.

Tu se je vlegla in Kazan je videl v temi samo njene oči, ki so se divje iskrile. Splezal je do najvišje točke Sun Rocka po izhojeni stezi, ki so jo bile napravile njegove šape. Tu je stal neodločno. Od prejšnjega večera sem je bil nek nemir v njem, ki si ga ni mogel razlagati. Nekaj novega je obletavalo Sun Rock. Tega ni videl, pač pa čutil.

Vrnil se je k volkulji Sivki in vtaknil glavo skozi vhod brloga. Toda tu ga ni sprejelo navadno prijazno, a očitajoče cviljenje, temveč grozeče renčanje. Videl je, kako mu je volkulja Sivka kazala zobe.

Klic se je začul četrtič in volkulja Sivka je divje hlastnila s čeljustmi. Kazan se je še nekaj časa obotavljal, nato pa je šel dol s Sun Rocka in zdirjal v smeri proti koči.

Vsled nagona wildskega nezaupanja, ki je bil v njem, ni nikoli naznanjal svojega prihoda z lajanjem. Prikazal se je tiho in tako nepričakovano, da je Jeanne, ki je držala svoje dete v naročju, kar poskočila, ko je zapazila kosmato glavo in široke Kazanove rame. Toda dete se ni nikakor prestrašilo, temveč se je veselo otepalo in ste-

galo obe ročici proti volčjemu psu ter ga po svoje ogovarjalo.

»Volk!« je nežno zaklicala Jeanne, »pridi sem, Volk!«

Divji žar v Kazanovih očeh je zginil. Vstavil se je pred pragom, na katerega je položil eno šapo, kakor bi se premišljaj, ali naj gre naprej. Nato je pa povetil svoj košati rep in se priplazil po tleh kot pes, ki je storil nekaj napačnega.

Ljubil je bitja, ki so prebivala v koči, toda kočo samo je sovražil. Kajti dišala je po suženjstvu, po biču, po palici. Kot vsi uprežni psi, je rajši spal v ograji pod milim nebom ali pod smrekami na snegu.

»Dobri, stari Volk,« mu je dejala, »lepo, da si se odzval mojemu klicu, dete in jaz bova sama to noč. Malčkov papa je odpotoval na najbližjo postajo in midva računava na to, da boš naju varoval.«

Drezala ga je v nos in Kazan je začel kihati v veliko veselje otroka. Nato se je Jeanne dvignila in ves dan je zavijala in pospravljala najrazličnejše stvari, ki so se nahajale v koči. Kazan, ki je to gledal, se je silno čudil. Brez dvoma se je nekaj pripravljalo, kar je slutil, a česar ni mogel razumeti.

»Kaj ne, Volk, da naju boš branil to noč, če bi naju ogrožala nevarnost? Sedaj bom pa zapahnila vrata, kajti ostati moraš pri nas do jutri zjutraj.«

In začela ga je gladiti. Nato pa je nadaljevala:

»Ali veš, da bomo odpotovali, da se bomo vrnili domov? Naše nabiranje kožuhov je končano. Da, odpotovali bomo daleč tja, kjer stanujejo starši mojega moža, kjer so mesta z velikimi cerkvami, gledališči in koncerti in cela vrsta drugih lepih stvari, ki so na tem svetu. In vzamemo te s seboj, Volk!«

Kazan ni razumel, kar mu je pravila Jeanne, toda mahal je z repom, pozabil na volkuljo Sivko in se mirno vlegel v kot.

Toda ko sta Jeanne in otrok zaspala in ko je zavladala nočna tišina, mu je spet postalo neprijetno. Postavil se je na noge in naglo hodil po sobi ter duhal stene, vrata in vse predmete, ki jih je bila Jeanne zavila.

Zacvilil je. Mlada žena, ki se je napol zbudila, ga je začula in dejala:

»Miruj, Volk, pojdi spat! Pojdi spat!«

Tedaj se pa ni več ganil, temveč je stal nepremično v sredi sobe in nemirno poslušal...

Skozi debele lesene stene kočje je začul javkanje, ki je prihajalo od daleč. To je bil klic volkulje Sivke. Toda ta klic je bil ves drugačen, kot oni, ki ga je navadno čul. To ni bil klic osamelosti, bil je čisto nekaj drugega.

Skočil je k vratom in spet začel cviliti. Toda Jeanne in otrok sta trdno spala in ga nista slišala.

Še enkrat se je začul klic in spet obmolnil. Kazan se je vlegel k vratom in ostal tu vso noč. Tu ga je našla Jeanne na-

slednje jutro vsega nemirnega, ko se je zgodaj zbudila. Odprla je vrata in v trenutku je bil zunaj. Kot vihar je divjal proti Sun Rocku, katerega vrh je žarel v siju vzhajajočega solnca.

Naglo je plezal po strmi in kameniti stezi in zapazil, da mu volkulja Sivka ni prišla naproti.

Prišel je do brloga in vohal zrak. Dlaka se mu je kar zježila in mišice so mu otrdele. Nekaj novega je bilo v zraku in to je bilo življenje. Zlezal je skozi špranjo med obema skalama in bil pred volkuljo, ki pa ni bila sama.

Volkulja Sivka je žalostno zacvilila. Dlaka na Kazanovem hrbtu se je plegla in odgovoril ji je z milim renčanjem. V svitu jutranje zore je zapazil, da so bili poleg volkulje trije mladiči.

XI. Nesreča na Sun Rocku.

Ves ta dan je Kazan ostal na Sun Rocku. Nova očetovska dolžnost je bila močnejša kot klic koče.

Ko se je zmračilo, se je volkulja Sivka dvignila s svojega ležišča in obadva sta šla skupaj pod smreke. Nenadoma pa se je začulo slabotno, žalostno cviljenje. Volkulja je zapustila Kazana in zlezla nazaj v brlog, kamor jo je klical eden treh mladičev.

Kazan je razumel, da volkulja Sivka ob tej uri ne sme več zapustiti vrh Sun Rocka in da mora sam iti na lov, da skrbi za hrano svoje tovarišice in mladičev. Ko

je bil mesec vzšel, je začel iskati divjačino in proti zori se je vrnil v brlog in prinesel v gobcu debelega belega kunca. Volkulja Sivka ga je požrla z zadovoljstvom in Kazan je vedel, da mora od sedaj naprej storiti vsako noč isto.

Naslednja dva dni ni šel h koči, čeravno je čul, kako sta ga Jeanne in njen mož klicala. Šele četrty dan je šel dol in Jeanne ga je veselo pozdravila, kakor tudi dete, ki ga je neprestano brcalo, kar pa je komaj čutil skozi svoj gosti kožuh.

»Upam,« je dejal Jeannin mož, »da nama enkrat ne bo žal, da sva ga vzela s seboj, in da ga nikoli ne bo obvladal njegov divji nagon. Toda vprašam te, kako se boš navadil na to, stari vrag! Na naše domače življenje. Tam je vse drugače, kot tu v gozdovih, kjer si vedno živel.«

»Nič manj ne bom jaz žalovala po svojih gozdovih,« je odvrnila Jeanne. »Tako dolgo sem živela v njih s svojim ubogim papanom. Radi tega menda tudi ljubim tako zelo svojega starega, ljubega Volka. Razen tebe in otroka imam njega najraje na svetu, saj nama je rešil življenje!«

Kazan pa je še bolj čutil kot prej, da se nekaj nenavadnega pripravlja v koči, kajti na tleh so ležali veliki in mali zavoji.

Isto se je vršilo ves teden. Kazan je bil tako nemiren, da je Jeannin mož dejal nekega večera:

»Mislim, da ve zares. Razumel je, da se pripravljamo na odhod. Toda kdaj nam bo mogoče odpotovati? Včeraj je začela re-

ka preplavljati bregove in za trenutek nam je nemogoče odjadrati. Če se preplava nadaljuje, moramo ostati tu še teden dni, morda še več.

Nekaj dni je preteklo in prišel je trenutek, ko je ponoči polna luna posvetila na vrh Sun Rocka. Volkulja Sivka je izrabila to priliko in šla prvič iz brloga s svojimi mladiči, ki so se opotekali za njo. Kazan jih je radovedno gledal. Cvilili so kot malo dete in Kazan je imel pri tem neskončno veselje.

Ko je stala luna na vrhu neba in je bila noč skoraj tako jasna kot dan, je Kazan prenehal opazovati svoje mladiče in je šel iz skalovja dol na lov.

Srečal je najprej velikega belega kunca, ki mu je pa ušel. Sledil mu je pol milje, a ga ni mogel dohiteti. Lažje bi bil dosegel jelena ali karibuja, ki delata veliko gaz in katerima je mnogo lažje slediti kot mali divjačini, ki dela ovinke okoli grmovja in ki ga navadna lisica lažje vlovi kot volk.

Hodil je po gozdu naprej, čisto tiho in oprezno, da ga ni bilo čuti in srečno zapazil drugega zajca, ki ga ni slišal prihajati. Nagel skok, in še eden, in v njegovem gobcu se je nahajala večerja za volkuljo Sivko. Kazan se je počasi vračal in od časa do časa odložil plen iz utrujenega gobca v sneg, da si odpočije. Zajec je tehtal dobrih sedem funtov.

Ko je prišel do vznožja Sun-Rocka, se je hipoma ustavil. Na ozki stezi, ki je vodila

navzgor, je zavohal še čisto svež duh tujih korakov.

V trenutku mu je padel zajec iz gobca. Električna iskra je šinila čez vsako dlako njegovega telesa. Duh, ki ga je vohal, ni bil niti zajčji, niti podlasičin, niti ježevčev. Ostri kremplji so bili zarisani v tla. Tu pa je že začul grozen in zmeden šum in v hipu je bil divje tuleč na vrhu.

Malo pod najvišjim vrhom se je v svetlem luninem svitu na ozki ploščadi med skalami tik prepada borila volkulja Sivka z ogromnim sivim risom. Padla je bila pod svojega nasprotnika in obupno tulila.

Za trenutek se je Kazan ustavil na mestu, potem se je pa kot puščica vrgel v boj. Bil je to nem in nagel napad volka, kombiniran z najbolj učeno strategijo huskyja.¹⁸

Druga žival bi bila podlegla prvemu napadu. Toda ris je najbolj gibka in najbolj budna žival v Wildernessu. Kazan je meril na vratno žilo risa in računal, da se bodo njegovi palec dolgi srednji zobje zadržali v vrat. Ris se je pa za stotinko sekunde prej umaknil, se vrgel nazaj in Kazanovi zobje so zagrabili samo mehki in gosti kožuh na vratu.

Nasprotnik, s katerim se je moral boriti in ki je bil pustil volkuljo Sivko, je bil vse bolj nevaren kot volk ali husky. Enkrat že se je bil Kazan boril z risom, ki se je bil ujel v past in pri tem boju se je bil marsikaj naučil.

¹⁸ Vrsta psov, ki vleče sani.

Vedel je, da ne sme vreči risa na hrbet, kot je to treba storiti z drugimi nasprotniki, kajti velika wildska mačka se boji še bolj s kremplji kot z zobmi. In ti kremplji, ki so ostri kot britve, kaj naglo razparajo trebuh sovražnika in mu odprejo čreva.

Kazan je čul, kako volkulja Sivka, ki je bila težko ranjena, žalostno za njim cvili in tuli. Še enkrat je poskusil smrtni napad na vrat, a tudi to pot se mu ni posrečil; toda Kazan je bil risa krepko zagrabil in ga ni več spustil.

Obe živali sta se borili tesno druga ob drugi. Ris je divje praskal, a k sreči ni mogel doseči nobenega nevarnega mesta na Kazanovem telesu. Pri tem boju sta se oba nasprotnika vedno bolj bližala prepadu, ne da bi bila to opazila in nenadoma sta oba dva padla čez skalo.

Padla sta petdeset do šestdeset čevljev globoko in med padcem sta se večkrat zavrtela drug okrog drugega. Borila sta se tako divje, da Kazanovi zobje niso spustili svojega plena in da je ris še nadalje praskal.

Udarila sta s tako silo ob tla, da sta bila vržena kakih dvanajst čevljev drug od drugega proč. Kazan se je naglo dvignil in tekkel proti risu, da nadaljuje boj. Toda ris je ležal nepremično na zemlji v mlaki krvi, ki mu je tekla v velikih curkih iz grla. Ko je Kazan to videl, se je previdno približal in bil pripravljen na katerokoli zvijačo. Slednjič je opazil, da je zmagovalec in da

je bila velika mačka v resnici mrtva. Takoj se je spravil k volkulji Sivki.

Našel jo je v brlogu poleg teles mladičev, ki jih je bil ris raztrgal. Pred njim je cvilila in tulila. Da jo potolaži, ji je začel lizati glavo in rame, ki so krvavele.

Šele ko se je zdanilo, je Kazan spoznal v celoti strašno delo, ki ga je bil opravil ris. Volkulja Sivka je bila slepa. Njene svetle oči so bile odsedaj naprej zaprte za luč, ne za en dan ali eno noč, temveč za vedno. Tema, ki je ne bo moglo prodreti nobeno solnce, se je vlegla na njene punčice.

In po svojem naravnem nagonu, ki je prirojen živali, je Kazan razumel, da je bila njegova tovarišica od tega trenutka naprej bolj nezmožna za življenje, kot ubogi mladiči, ki so se bili par ur poprej opotekali okoli nje.

Zaman ga je klicala Jeanne ves dan. Ko je prihajal njen glas do Sun Rocka, se je volkulja Sivka, ki ga je tudi čula, še bolj tesno stisnila h Kazanu. Ta je povsili svoja ušesa in ji še bolj z vnemo lizal rane.

Ko se je popoldan bližal koncu, je šel Kazan s Sun Rocka dol in po kratkem iskanju prinesel volkulji Sivki belega zajca. Ona je položila gobec na dlako živali, duhala meso, a ni hotela jesti.

Kazan je bil obupan in menil, da je vsled bližine mrtvih volčičev tako žalostna in z navdušenim lajanjem jo je skušal pripraviti do tega, da mu je sledila dol s tragične pečine. Sledila mu je drsaje in slednjič prišla do vznožja. Potem je pa odšla z

njim v smrečje, a ves čas se je tiščala njegovega boka z gobcem.

Prvi globok jarek jo je ustavil in tu je Kazan šele prav posebno spoznal njeno nesrečo. Zaman jo je vabil, naj se zažene in skoči z njim. Cvilila je in več kot dvajsetkrat se je položila na tla, da poskusi potrební skok. Slednjič si je vendarle upala in telebnila v okornem zaletu brez vsake gibčnosti na tla poleg Kazana. Nato pa se je še manj upala oddaljiti se od njega tudi samo za malo. Čutila je, da je samo tedaj na varnem, če njen bok ne zapusti boka njenega tovariša, niti njen gobec njegove rame.

Hodila sta tako pol milje. Volkulja Sivka, ki se je učila hoditi v svoji slepoti, je omahovala in padala neprestano. Beli snežni zajec se je prikazal v polmraku in Kazan je stekel za njim. Po dvajsetih skokih se je instinktivno ustavil, da vidi, ali mu volkulja sledi. Toda ta je ostala na prejšnjem mestu, kot bi ji bile šape prikovane k tlom. Pustil je zajca in se vrnil k njej.

Prebila sta noč skupaj v gošči in šele naslednje jutro je šel Kazan na obisk v kočó in zapustil volkuljo Sivko. Tu je našel mlado ženo in njenega soproga, ki sta takoj zapazila slabo zaceljene rane, ki jih je imel na ramah in na bokih.

»To je moral biti samo medved ali ris, s katerim se je boril,« je pripomnil mož. »Volk ga ne bi bil tako razmesaril.«

Jeanne mu je umila rane s toplo vodo, jih namazala z mazilom in Kazan se je pri

tem izbornu počutil. Žena je nato vstala, urejevala skrivnostne zavoje in pripravljala kosilo.

Dan je tako potekel daleč proč od pozabljenega gozda in luna se je že bila dvignila, ko se je Kazan odločil, da gre k volkulji Sivki. Če bi bila Jeanne vedela, da leži uboga žival, za katero je bil Kazan vse v življenju, solnce, zvezde, luna in hrana, zapuščena v gošči, bi bila tekla pomagat volkulji Sivki. Toda tega ni vedela.

Tako je poteklo osem dni in Kazan je spet po svoji stari navadi delil svoj čas med goščo in kočo. Neko popoldne mu je pa mož nataknil ovratnik, ki je bil privezan na močan lanec in ga nato priklenil za železen kavelj ob steno kočice.

Pustili so ga tu ves dan in vso noč in še naslednji dan. Ta dan sta bila Jeanne in njen soprog že zgodaj pokonci. Jeannin soprog je vzel dete v naročje in šel prvi na prosto. Jeanne mu je sledila, držeč v roki lanec, na katerem je bil privezan Kazan. Vrata kočice so zaprli in zaklenili in obili oknice z deskami. Nato se je sprevod pomikal dol proti reki, kjer je velik čoln čakal. Bil je ves naložen. Prejšnji dan je bil prišel drug mož in odvedel s seboj sani in pasjo vprego.

Najprvo je vstopila v čoln Jeanne z otrokom in Kazanom, ki se je vlegel poleg nje. Vsedla se je h krmilu, njen soprog je prijel za vesla in čoln se je oddaljil od brega. Reka ga je nosila navzdol.

Mlada žena, ki je še vedno držala Kazana na lancu, se je obrnila proti koči, ki je izginjala za drevesi in jo pozdravljala z roko. Oči so se ji porosile od ginjenosti in zaklicala je:

»Zbogom! Zbogom!«

»Vendar nisi žalostna. Kaj ti je hudo, da odpotujemo?«

»Ne, ne,« je odvrnila živahno. »Toda ljubila sem te lepe gozdove in to divjo naravo. Skoraj vse življenje sem prebila tu s svojim ubogim očetom, katerega telo zapuščam. Noben kraj mi ne bo mogel tega nadomestiti.«

Vzdih se ji je izvil iz grla in obrnila je oči proti detetu.

Že nekaj minut je čoln naglo plaval naprej, tok ga je nosil.

Dolg trak peska se je razprostiral daleč v reko in tvoril nekak plosk in gol polotok.

Jeannin soprog ji je pokazal na tem peščenem pasu malo črno piko, ki se je premikala semtertja. Spoznala je volkuljo Sivko. Njene ugasle oči so se obračale proti Kazanu. Ker ni videla, ji je zrak, ki ga je duhala, dejal, da Kazan odhaja z možem in ženo, da odhaja, odhaja, odhaja...

Kazan se je bil pozorno postavil na noge in gledal.

Volkulja Sivka, ki je spoznala iz udarcev vesel, da se čoln oddaljuje, je prišla tik k vodi. Tu se je vsedla na zadek, obrnila glavo proti solncu, ki zanjo ni več imelo

žarkov, in naslovila na Kazana dolg in glasen klic.

Lanec je zdrsnil iz Jeannine roke, čoln se je visoko zagugal in veliko črno telo je švignilo po zraku. Kazan je bil izginil.

Možak je prijel za puško in jo nameiril tja, kjer je Kazan plaval.

»Grdoba!« je dejal. »To je zahvala za našo gostoljubnost? Jaz ti bom že pokazal!«

Z enako naglico pa je Jeanne zgrabila za puško. Vsa bleda je zaklicala:

»Ne! Ne streljaj! Pusti ga, naj se vrne k njej! Pusti ga, pusti ga!... Njegovo mesto je tam!«

Kazan je došel na suho in si stresel dlako, s katere je curela voda. Zadnjič je pogledal proti čolnu, ki je odnašal Jeanne in ki je par trenutkov pozneje izginil.

Volkulja Sivka je zmagala!

XII. V dnevih ognja.

Od sedaj naprej je pa Kazan bolj in bolj pozabljal svoje staro pasje življenje. To so bili zanj samo še daljni spomini. Rojstvo in smrt volčičev, strašna tragedija na Sun Rocku, boj z risom in slepota volkulje Sivke, nato odhod Jeannin in deteta, samo to mu je hodilo po glavi.

Osveta, ki jo je izvršil na risu, ni vrnila vida volkulji Sivki in to je bilo za Kazana najstrašnejše gorje, da ni več mogla z njim hoditi na lov na brezkončni planjavi ali pa v temnem gozdu. Zato je tudi gojil globoko in živo sovraštvo do roda risov.

Risu ni samo pripisoval slepoto volkulje Sivke in smrt volčičev, temveč tudi odhod Jeanne in deteta. In kadarkoli je zavonjal veliko sivo mačko, je postal divji kot demon, dvignil ustnice in kazal svoje dolge bele zobe. Vsa divjost njegovih wildskih prednikov se je vzbudila v njem.

Kazan in njegova slepa tovarišica sta s časom izumila nov način razumevanja. Kadar sta hodila skupaj, se ga je volkulja tiščala, ramo ob ramo, bok ob bok, in Kazan je vedel, da ne sme skakati, temveč vedno tekati, če hoče, da ostane poleg nje. Razumel je tudi, da mora izbirati pot, ki je bila za Sivkine noge najprikladnejša. Če je pa prišel do mesta, ki ga je bilo treba preskočiti, se je dotaknil volkulje z gobcem in večkrat nežno zacvilil. Nato je ona dvignila ušesa in se zagnala. Ker pa ni znala premeriti potrebno dolgost skoka, in ni hotela pasti na pol pota, je skakala vedno dalje kot je bilo potrebno. To pa včasih tudi ni bilo dobro. Tako sta se slednjič obe živali razumeli.

Pri volkulji se je začel sluh in vonj vedno ostreje razvijati v nadomestilo izgubljenega vida. Kazan je to opazil in se vedno obračal na Sivko in jo opazoval, če je poslušal kak sumljiv šum ali vonjal sled.

V trenutku, ko je čoln izginil, je nagon dejal Kazanu, da so Jeanne, njen soprog in dete odpotovali, da se ne bodo nikdar vrnili. In vendar je hodil iz brloga, ki si ga je pripravil za poletje z volkuljo Sivko pod gostim vejevjem smrek in balzamovcev

poleg reke, vsak dan več tednov zaporedoma pred kočo.

Nemirno je pričakoval, da se kaj zga-
ne. Toda vrata se niso nikoli odprla. Deske,
s katerimi so bile obite oknice, so bile ved-
no na istem mestu in noben dim se ni dvi-
gal iz dimnika. Rastline in trava so prera-
ščale stezo in lesene stene in duh človeka,
ki se je bil vsesal v ta les, in ki ga je vo-
njal, je polagoma izginjal.

Neki dan je našel pod zaprtim oknom
otroški čeveljček. Bil je star in obrabljen,
očrnel od snega in dežja. Zadostoval je pa,
da ga je osrečil. Vlegel se je poleg njega in
ostal tako več ur. Oni čas pa, v istem tre-
nutku, se je dete, tisoče milj daleč, zabava-
lo s čudovitimi igračami, ki jih je izumila
civilizacija. Šele proti večeru se je vrnil Ka-
zan k volkulji Sivki pod smreke in balza-
movce.

Edino pri teh obiskih pri koči volkulja
ni spremljala Kazana. Ves ostali čas pa sta
bili obe živali nerazdružljivi. Če sta nale-
teli na divjačino, jo je Kazan zasledoval,
med tem ko ga je volkulja Sivka čakala.
Beli kunci so bili njiju navadna hrana. Sa-
mo enkrat, v krasni mesečni noči, je Kazan
utrudil mladega damjeka in ga ubil. Ker je
bil plen pretežak, da bi ga bil mogel prine-
sti volkulji Sivki, jo je tekel iskat in jo pri-
vedel do njega.

Nato pa je prišel velik požar.

Volkulja Sivka ga je zaduhala, ko je bil
ogenj še dva dni daleč na zapadu. Oni ve-
čer je bil solnčni zahod medel in temačen.

Luna pa, ki se je dvigala na nasprotni strani neba, je bila vsa rdeča in škrlatasta. Kadar tako vzhaja iz pustinje, jo Indijanci imenujejo »krvavečo luno« in zrak se napolni zanje z znamenji nesreče.

Naslednje jutro je postala volkulja Sivka čudno nemirna in proti poldnevu je tudi Kazan zavonjal v zraku to, kar je bila ona že zdavnaj prej vedela. Duh je postajal od minute do minute strašnejši in malo pozneje je gost dim zasenčil solnce.

Ogenj, ki je hitel naprej po gozdovih smrek in balzamovcev, je začel razsajati v smeri proti severu. Nato pa je veter preskočil od juga na zapad in gnal stebre dima v nasprotni smeri. Postajalo je vedno bolj gotovo, da se bo požar ustavil šele ob reki, proti kateri je premikajoči se ogenj gnal tisoče blazno prestrašenih živali.

V noči, ki je sledila, se je nebo pordečilo v neizmernem žaru in ko se je zdanilo, sta vročina in dim postala neznosna in dušeka.

Kazana je bilo strah, a našel je izhod. Njemu je bilo lahko preplavati reko. Toda volkulja Sivka, ki je ni bil zapustil za trenutek, se je temu ustavljala. Ko so se njeni kremplji dotaknili vode, h kateri jo je bil privedel, se je umaknila in napela vse mišice. Dvanajstkrat zaporedoma se je vrgel v tok, plaval proč in jo klical. Volkulja Sivka je sicer šla tako daleč v vodo, dokler so ji bila tla pod nogami, toda vsakokrat se je vrnila na suho.

Sedaj je bilo mogoče čuti votlo tulenje požara. Jeleni, severni jeleni, damjeki in karibuji so se metali v vodo, preplavali tok in brez vsakega truda prihajali na nasprotno obrežje. Velik črn medved, spremljan od dveh malih, ki so se le še s težavo vlekli naprej, je storil isto in mladiča sta mu sledila. Kazan ga je divje gledal in cvilil je proti volkulji Sivki, ki se pa ni hotela ganiti.

Druge živali iz Wilda, ki so se bale vode kot ona in niso hotele ali niso znale plavati, so pribežale na ozki in ploski peščen pas, ki se je malo bolj spodaj raztezal v reko.

Bil je tu velik in debel ježevec, mala vitka kuna in na stotine podlasic, ki so se stiskale na pesku kot podgane. Njih ostri klici so se glasili neprestano.

Mnogo lisic je tudi prihitelo. Preplašene so iskale drevesa, ki bi ga bil veter položil preko reke, toda ta je bila preširoka. Tudi rodni bratje volkulje Sivke so bili tu in se niso upali preplavati reke.

Kazan se je stisnil k Sivki. Voda je kar tekla od njega in sopihal je na glas, napol udušen od vročine in dima. Razumel je, da je edina rešitev na peščenem jeziku, ki je molel v reko in vedel je tja svojo tovarišico.

Ko sta se približala zemeljski ožini, ki je vezala pesek s suho zemljo, so se razširile njiju nozdrvi in pomikala sta se le previdno naprej. Vonj ju je obvestil, da je sovražnik blizu.

V tem trenutku sta opazila velikega risa, ki je bil zasedel ožino in se široko vlegel na prehod. Trije ježevci, ki niso mogli naprej, so se zvili v krogle in kazali na vse strani svoje bodice. Kuna, ki se je nahajala v istem položaju, je boječe mrmrala proti risu, ki je, zapazivši Kazana in volkuljo Sivko, dvignil ušesa in ju pozorno motril.

Volkulja Sivka je vsa divja pozabila, da je slepa, in hotela se je zakaditi v sovražnika. Kazan jo je pa razburjeno renče ustavil na mestu s sunkom v ramo in tako se ni ganila, medtem, ko je Kazan sam stopal v boj.

Lahno je korakal naprej, ušesa so mu bila obrnjena naprej in njegovo vedenje ni kazalo nobene grožnje. To je bila morilna strategija huskyja, ki je bil spreten v umetnosti ubijanja.

Civiliziran človek bi si nikakor ne bil mogel misliti, da se volčji pes ne bliža risu s popolnoma prijaznim namenom. Toda ris je dobro vedel, kaj ima pričakovati. Nagon, ki ga je podedoval od prednikov, ga je bil naučil, da stoji sovražniku nasproti. Ni pa vedel, da je tragedija na Sun Rocku napravila tega sovražnika še bolj divjega.

Tudi kuna je spoznala, da se bo začela velika bitka in prituhnila se je čisto k tlom. Ježevci so pa žalostno bevskali, kot mali otroci, ki se silno boje in še bolj so dvigali kvišku svoje bodice.

V oblakih dima, ki so postajali vedno bolj gosti, se je ris potuhnil na trebuh, ka-

kor to storijo mačke, njegov zadek pa je bil pripravljen za skok.

Kazan se je začel sukati okoli njega, prav na lahko, kot ne bi imel nobene teže, in ris se je vrtel na mestu, ne manj živahno in naglo. Bila sta osem čevljev vsaksebi.

Ris se je prvi kot krogla zaletel na svojega nasprotnika, a Kazan se je umaknil s skokom v stran. Prestregel je sunek z ramo in ker je bil bolj težak kot ris, ga sunek niti pretresel ni. Velika mačka je odletela v zrak s svojimi dvajsetimi kot britva ostrimi kremplji in težko padla na tla, moleč šape narazen.

Kazan je izkoristil prednost trenutka in ne da bi izgubil časa, se je zaletel v risov tilnik.

Tudi volkulja Sivka je naskočila za Kazanom. Vjela je s svojimi čeljusti eno zadnjih risovih šap. Kost je počila.

Ris, ki ga je dvojna teža tiščala na tla, se je brezupno skušal oprostiti. Vlekel je seboj Kazana in Sivko, ki sta ga pa k sreči še o pravem času izpustila, in padel na enega ježevcev, ki so ležali tu. Stotina strašnih bodic se mu je zadržala v telo. Blazen od bolečin in tuleč kot obseden je zbežal, se vrgel v ogenj in izginil v dimu.

Kazan ga ni zasledoval. Kuna je ležala na tleh kot mrtva in motrila Kazana in Sivko s svojimi malimi divjimi očmi. Ježevci so javkali in bevskali, da še nikoli tako, kot bi hoteli prositi milosti.

Med tem je bil plamen dosegel obrežje. Zrak je žarel kot v ognjišču. Kazan in

Sivka sta naglo našla pribežališče za peščenim jezikom, ki ga je popolnoma zakrival gost dim.

Tu sta se zvila vsak okoli samega sebe in skrila glavo pod trebuh. Požar je grmel kot ogromen vodopad in čulo se je gorostasno lomastenje, ko so se rušila velika drevesa. Zrak se je napolnil s pepelom in žarečimi iskrami. Večkrat se je moral Kazan dvigniti in stresti ogorke, ki jih je veter prinašal in ki so padali nanj, mu smodili dlako in žgali kožo kot žareče železo.

Na bregu reke je rastlo gosto zeleno grmovje, ki je segalo do vodne gladine. Tu se je ogenj ustavil. Vročina in dim sta polagoma pojenjala.

Toda šele po precej dolgem času sta mogla Kazan in volkulja Sivka dvigniti glave in prosteje dihati. Brez tega ugodnega pribežališča bi bila čisto pečena. Kajti povsod za njima je bila narava postala vsa črna in tla so bila popolnoma gola.

Dim se je slednjič dvignil. Veter je začel pihati od severa in vzhoda, ga razgnal in osvežil vzduh.

Kuna se je prva odločila vrniti se v to, kar je ostalo od gozda. Toda ježevci so bili še zvit, ko sta se Kazan in Sivka odločila zapustiti svoje pribežališče.

Hodila sta vso naslednjo noč neprestano ob obrežju reke, katere toku sta šla nasproti. Pepel je bil vroč in jima žgal noge. Luna je bila še rdeča in strašna, kot bi bila kri obrizgnila nebo.

Dolge ure sta hodila in vse je bilo mrtvo okoli njiju. Ničesar nista čula, še klika sove ne. Kajti pred velikim ognjem so bile vse ptice odletele na drugi breg. Noben znak življenja ni ostal na tej zemlji, ki je bil še včeraj za divje goste Wilda pravi raj.

Kazan je vedel, da bo treba iti daleč, mnogo bolj daleč, da najde hrane zase in za volkuljo Sivko.

Zjutraj sta prišla do mesta, kjer je že bolj ozka reka tvorila nekako močvirje.

Bobri so tu postavili jez in po njem sta šla Kazan in volkulja Sivka na drugi breg, kjer je bila zemlja ostala zelena in plodna.

XIII. Profesor Pavel Weymann fotografira Kazana in volkuljo Sivko.

Hodila sta še dva dni naprej v smeri proti zapadu. Dežela, v kateri sta se nahajala sedaj, imenovana »Waterfound«, je bila zelo vlažna in močvirnata. Tu sta ostala do konca poletja.

V isti pokrajini si je Henri Loti, ki je bil pol Indijanca, pol Francoza, postavil kočo. Bil je majhen možak, precej temne polti, in najznamenitejši lovec risov po vsej širni deželi, ki leži okoli Hudsonskega zaliva. Waterfound je bil za divjačino pravi raj in belih zajcev je tu mrgolelo kar na tisoče. Naravno, da je bilo tudi mnogo risov, katerim so služili za hrano. Henri Loti je bil prišel že v jeseni od neke naselbine ob zalivu in si je postavil kočo pet ali šest milj daleč proč od brloga, ki sta si ga izbrala Kazan in volkulja Sivka.

Ko se je začela zima in je zapadel prvi sneg se je vrnil Henri Loti v kočo s svojimi sanmi, uprego psov, s potrebnim živežem in pastmi.

Malo pozneje mu je nek vodnik privedel tujca, ki ga je prosil za gostoljubnost.

Bil je človek dvaintridesetih ali triintridesetih let, poln življenja, profesor živalstva, ki je prišel nabirat na lice mesta snov za knjigo, katero je pisal, in koje naslov je bil: »Razum in nagon pri živalih v Wildu«.

Seboj je bil prinesel mnogo papirja, da napiše nanj svoja opazovanja, fotografski aparat in sliko mlade girl. Njegovo orožje je bil žepni nož.

Bil je takoj simpatičen Henriju Lotiju. To je bila prava sreča, kajti ta je bil oni dan silno slabe volje. Vzrok je razložil gostu še isti večer, ko sta kadila oba svoje pipe poleg peči, odkoder je izhajal rdeč žar.

»Čudno! Čudno!« je dejal. »Sedem risov, ki so se ujeli v moje pasti, sem našel popolnoma razmesarjene. Izgledali so kot zajci, ki so jih raztrgale lisice. Nobena žival, niti medved, ni napadla do sedaj ujetega risa. To je prvič, da se mi dogaja taka stvar. To, kar ostane od take razcefrane kože, ni niti pol dolarja vredno. Sedem risov... Dvesto dolarjev, ki sem jih izgubil! Dva volkova mi uganjata te stvari. Dva, vedno dva, nikoli eden. Spoznal sem to po utisih, ki sta jih pustila. Sledita moji vrsti pasti in razen tega požreta vse zajce,

ki so se ujeli. Pri miru pa puščata kune, hermeline in podlasice, ker brez dvoma njih meso ni okusno. Toda, prokleta, na risa se pa vedno spravita in mu pulita dlako, kot vi to storite z divjim bombažem, ki raste na grmovju. Poskušal sem s strihninom v masti severnega jelena, nastavljal jeklene pasti, ki sem jih skrbno skrtil, in pasti, ko vsako žival ubijejo, ko se ji približa. Vse zaman. Če ju ne bom kmalu zasačil, me bosta prisilila, da se naselim kje drugje. Za pet lepih risov, ki sem jih ujel, sta mi jih uničila sedem. To ne gre tako dalje!«

Ta povest je Pavla Weymana izredno zanimala.

Menil je, da tiči za dejstvi, ki mu jih je povedal Henri Loti, skrit vzrok, katerega najti bi bilo silno zanimivo. In do polnoči sta se razgovarjala o obeh skrivnostnih volkovih.

»Eden je večji«, je dejal Loti, »in ta gre vedno v boj z ujetim risom. Sled v snegu mi pravi to. Med bojem se manjši volk ne približa, temveč pride šele, da pomaga razkosati mrtvega risa. Tudi to mi pravijo sledovi v snegu. Samo enkrat sem mogel spoznati, da je tudi mali volk napadel. Ta boj je moral biti zelo hud, ker ni samo risova, ampak tudi volčja kri rdečila sneg. Po rdeči sledi sem šel nad miljo daleč, dokler se ni izgubila v nepristopni goščavi.»

Naslednja dva dni je profesor zoologije hodil s Henrijem in sledil vrsti pasti. Tudi

on je zapazil, da so bili povsod sledovi vedno dveh živali.

Tretji dan sta oba moža prišla do pasti, v katero se je bil lep ris ujel za nogo. Prav dobro je bilo videti mesto, kamor se je bil manjši volk usedel v sneg na svoj zadek in čakal, da je njegov tovariš ubil risa. Pri pogledu na ostanke živali, ki je bila popolnoma razmesarjena, in katere kožuh je bil brez vsake vrednosti, se je Lotijev obraz nabreknil od divje jeze, in iztresel je vse svoje angleške in francoske kletvice, kar jih je znal.

Pavel Weyman je bil prepričan, da tiči za tem nekaj prav posebnega, a ni hotel ničesar reči svojemu tovarišu, da ga ne bi še bolj razkačil. Zakaj sta obe živali napadale samo rise? Kaj je bil vzrok tega smrtnega sovraštva?

Pavel Weyman je bil izredno razburjen. Ljubil je vse te zverine in radi tega ni nikoli nosil puške s seboj. Ko je videl, da je Loti polagal zastrupljeno meso na sled obeh volkov, se mu je srce krčilo od žalosti. In ko sta jih naslednji dan našla nedotaknjene, mu je srce poskakovalo od veselja. Nekaj je bilo v njem, kar mu je vzbužalo nagnjenje k tema dvema zverinama, ki sta se neizprosno borila zoper rise.

Ko sta se možaka vrnila v kočo, je profesor napisal svoja opazovanja in sklepe, ki so sledili iz njih.

Nekega večera se je naglo obrnil k Henriju Lotiju ter mu dejal:

»Povejte mi, Henri, ali vas nikoli ne peče vest, da ubijate toliko živali?«

Henri ga je pogledal ostro v oči, nato pa je skomizgnil z ramami in dejal:

»V resnici sem jih v svojem življenju že ubil na tisoče in tisoče. In ubil jih bom še mnogo tisočev, ne da bi mi bilo žal.«

»V Wildu se nahaja mnogo ljudi, kot ste vi,« je nadaljeval Pavel Weyman. »Že stoletja vršijo svoje delo smrti in vodijo to, kar jaz imenujem boj človeka proti živali. Hvala Bogu, pa se jim še ni povsod posrečilo uničiti divje živalstvo. Vedno bo še ostalo na tisoče in tisoče štirjaških milj gora, močvirij in gozdov nedostopnih civilizaciji. In ostale bodo morda na veke. Pravim morda... Kajti v sredi pustinj se dvigajo danes vasi in mesta. Ali ste že čuli kdaj o North-Battlefordu?«

»Ali je to v bližini Montréalala ali Québeca?« je vprašal Henri.

Weyman se je nasmejal in potegnil iz svojega žepa fotografijo. Bila je to slika mlade girl.

»Ne, to je še dalje proti zapadu, v Saskačevanu. Še pred sedmimi leti sem hodil redno vsako leto ob lovskem času streljat prerijske kokoške, kojote¹⁹ in jelene. O tem času še ni bilo North-Battleforda. Na stotine štirjaških milj je bila sama mogočna pustinja. Edina kočja je stala ob bregovih reke Saskačevana, ravno tam, kjer

¹⁹ Kojoti ali prerijski volkovi so vrsta malih volkov, ki so pol lisičjega, pol volčjega rodu.

se dviga sedaj Battleford. V tej koči sem prebival jaz. Ljubko dekletce dvanajstih let je živelo tu s svojim očetom in s svojo materjo. Kadar sem hodil na lov, je dekletce šlo večkrat z menoj. Ko sem ubijal, je včasih zaplakala in dražil sem jo... nato je prišla železniška proga in pozneje še ena. Obe železnici sta se križali ravno poleg koč. Nato je zrastle nenadoma mestice. Razumite, Henri, pred sedmimi leti edina koč. Pred dvema letoma je mesto štelo že tisoč osemsto prebivalcev. Letos pa, ko sem se peljal skozi na potu semkaj, sem videl, da jih ima pet tisoč. V dveh letih jih bo imelo deset tisoč.«

Pavel Weyman je potegnil iz svoje pipe, nato pa je nadaljeval:

»Kjer je prej stala koč, so sedaj tri banke in vsaka ima kapital štirideset milijonov dolarjev. Zvečer svetijo električne luči North-Battleforda dvanajst milj daleč. Mesto ima srednjo šolo, ki je stala stotisoč dolarjev, deželno hiralnico, krasno poslopje za gasilsko moštvo, dve cerkvi in sedaj se zidajo električni tramvaji. Pomislite, kjer so pred sedmimi leti tulili kojoti!... Prebivalstvo raste tako naglo, da ljudsko štetje ne da nikoli pravilne številke. Povem vam, da bo mesto imelo v petih letih dvajset tisoč prebivalcev... In malo dekletce iz koč, Henri, je danes krasno dekle, ki bo kmalu imelo dvajset let. Njeni stariši... moj Bog, da... njeni stariši so bogati. A glavna stvar je, da se misliva poročiti

prihodnjo pomlad. Njej na ljubo ne ubijem več živih bitij. Zadnja žival, ki sem jo ustrelil, je bil prerijski volk. Imel je mla-diče. Helena je ohranila enega volčičev. Vzgojila ga je in udomačila. Radi tega lju-bim volkove bolj kot ostale živali v Wildu. In upam, da bosta ta dva, o katerih govo-riva, ušla vašim pastem in strupom.«

Polkrvni Henri Loti je ves začuden gledal Pavla Weymana. Ta mu je pomolil sliko. Predstavljala je mlado deklo z než-nim obrazom, globokimi in nedolžnimi očmi. Profesor je videl, kako so se Polin-dijancu pokazale gube na čelu.

»Tudi jaz sem ljubil,« je dejal. »Moja Iowoka, moja Indijanka je umrla pred tre-mi leti. Tudi ona je ljubila zveri... Toda ti prokleti volcje, ki mi uničujejo vse moje rise, na vsak način moram imeti njih ko-žuhe. Če jih ne ubijem, se moram umak-niti iz te kočice.«

Henri se je neprestano bavil s to mi-slijo in ko je neki dan našel novo risjo sled, je zapazil, da je vodila pod velikim podrtim drevesom, čigar dolge veje so držale deblo deset do petnajst čevljev nad tlom in tako tvorile neprodrno votlino. Sneg je bil okoli in okoli poteptan in pokrit z zajčjo dlako.

Možak si je začel mesti roke in se ve-selil.

»Imel bom risa,« je dejal, »in oba vol-kova z njim.«

Takoj je šel na delo. Najprej je položil eno jekleno past, ki jo je priklenil na veliko

vejo. Okoli te je pa postavil v krogu kakih desetih čevljev še pet drugih manjših pasti, ki so bile enako zvezane z verigami z ostalimi vejami. Slednjič je položil na veliko past vabo in jo dobro pokrnil, kot tudi ostale, z mahom in vejevjem.

»Velika past in vaba je določena za risa,« je dejal Pavlu Weymanu. »Ostale pa, ki jo obkrožajo, so za oba volkova. Ko bo ris ujet in ko bosta prišla, da ga raztrgata, se bosta pri boju gotovo ujela v eno izmed njih.«

Volkulja Sivka in Kazan sta naslednjo noč šla sto korakov proč mimo podrtega drevesa. Izborni volkuljin nos je takoj zavonjal duh človeka, ki je bil tod hodil. Povedala je to Kazanu na ta način, da je še bolj tesno pritisnila svojo ramo na njegovo in oba sta se obrnila proti vetru in opazovala sumljivo mesto.

Naslednji dan je padel kot za nalašč lahen sneg, ki je izbrisal človeške sledove in njegov duh.

Tri naslednje zelo mrzle dni in noči, v katerih so se jasno svetile zvezde, se ni nič zgodilo. Henri pa se ni razburjal. Razložil je profesorju, da je tudi ris bil metodičen lovec, ki se je brez dvoma bavil z raziskovanjem sledov, na katere je naletel prošli teden.

Pet. dan je prišel ris mimo padlega drevesa in stopal naravnost proti vabi, ki jo je zapazil v votlini pod vejami. Past z ostrimi zobmi se je zaprla in zagrabila eno zadnjih nog živali.

Kazan in volkulja Sivka, ki sta hodila četrť milje daleč, sta čula, kako se je jeklo sprožilo in kako je ujeti ris vlekel za verigo, da se oprosti. Deset minut pozneje sta bila pri njem.

Noč je bila tako čista in jasna in toliko zvezd je sijalo na nebu, da bi bil Henri sam lahko šel v tej luči na lov.

Ris je bil vsled poskusov, oprostiti se, utrujen in je ležal na trebuhu, ko sta se Kazan in volkulja Sivka prikazala pod drevsom pred njim. Kazan je kot po navadi začel boj, med tem ko je volkulja Sivka ostala v ozadju.

Ris je bil star borec, imel je šest ali sedem let, bil je krepak in težak. Njegovi palec dolgi kremplji so bili zakrivljeni kot kavljji. Če bi ga bil Kazan srečal svobodnega, bi mu šlo za glavo. Celo ujet za nogo je bil ogromni maček silno nevaren nasprotnik. Razen tega je bil prostor preozek za boj in je oviral Kazana.

Ko ga je ris zapazil, se je umaknil nazaj s svojo verigo in svojo pastjo, da si napravi prostora. Treba je bilo napasti od spredaj. In to je storil Kazan. V hipu je naskočil in oba nasprotnika sta se zadela ob rame.

Zobovje volčjega psa je skušalo zagrabiti risa za vrat, a je udarilo v zrak. Preden je Kazan mogel ugrizniti v drugič, je v divjem skoku ris iztrgal svojo zadnjo nogo iz jeklenih klešč. Volkulja Sivka je začula, kako so se trgale mišice in meso. Z jeznim renčanjem se je Kazan naglo vrgel

nazaj. Rama mu je že bila raztrgana do kosti.

V tem trenutku je pa sreča hotela, da je izprožil drugo past in tako se je rešil risovega napada in gotove smrti. Jeklene čeljusti so zgrabile eno sprednjih šap velikega mačka in Kazan si je oddahnil.

Volkulja Sivka sicer ni ničesar videla, pač pa je spoznala, da se njen tovariš nahaja v veliki nevarnosti, kajti čula je, kako je bil bolešno zacvillil. Da mu pomaga, je stopila naprej.

Skočila je proti risu in padla takoj v tretjo past, ki jo je brezobzirno zgrabila in vrgla ob tla. Volkulja je hlatala okoli sebe in renčala. Kazan pa, ki se je vrnil v boj in vrtel okoli risa, je kmalu nato zadel ob četrto past, a se je umaknil ravno, ko je vdarila. Pri tem pa je prišel z eno zadnjih šap v peto past. Ta ga je pa pošteno zgrabila. Bilo je malo čez polnoč.

V votlini, ki so jo tvorile veje, na sneženih tleh, so se do jutra premetavali in tulili volkulja, volčji pes in ris. Vsak se je hotel oprostiti pasti in verige, na katero je bil priklenjen.

Ko se je zdanilo, so bili vsi trije izmučeni in ležali so sopihajoč, s krvavečimi čeljustmi, pričakujoč človeškega prihoda in smrti.

Henri Loti in Pavel Weyman sta vstala zgodaj. Ko sta se bližala padlemu drevesu, je Polindijanec spoznal odtiske stopinj volkulje Sivke in Kazana in njegov temni obraz je zažarel od veselja.

Ko sta možaka dospela pred votlino, sta debelo gledala. Niti Henri ni pričakoval takega uspeha in nikoli prej še ni videl takega prizora: dva volkova in enega risa, ki so bili ujeti skupaj, vsak za nogo in vsak na svoji verigi.

A lovski nagon je naglo zmagal v Henriju. Oba volkova sta mu bila bližje in že je dvignil puško, da izstrelí dobro kovinsko kroglo v Kazanove možgane.

Enako naglo ga je pa Pavel Weyman prijel za roko. Bil je ves razburjen.

»Počakajte, Henri, ne streljajte!« mu je zaklical. »Tale pa ni volk. Le pogledjte! Nosil je grebenico. Dlaka mu ni popolnoma zrastle na odrgnjemem vratu. To je pes!«

Loti je povetil puško in gledal pozorno.

Med tem pa je profesor obrnil svoj pogled na volkuljo Sivko, ki je stala pred njim in renče kazala zobe sovražniku, ki ga ni mogla videti. Kjer bi morala imeti oči, je bila samo kožica, napol pokrita z dlako. Weyman je vzkliknil:

»Poglejte, Henri! Poglejte vendar! Za Boga milega, kaj pa je to?«

»Eden je pes, ki se je vrnil med volkove in spet podivjal. Drugi pa je volk, ali pravzaprav volkulja...«

»In slepa!« je dejal s pomilovalnim glasom Pavel Weyman.

»Da, res je, slepa!« je začudeno odgovoril Loti.

In spet je dvignil puško, a Weyman jo je znova prestregel.

»Ne ubijte jih, Henri, prosim vas. Dajte mi jih žive. Zaračunajte vrednost risov, katere sta vam uničila in prištejte tej vsoti navadno nagrado, ki se plačuje za volkove. Plačam vam vse. Te dve živali sta v živečem stanju zame neprecenljive vrednosti. Pes in slepa volkulja, ki sta skupaj živela! Pomislite vendar, to je imenitno!«

In še vedno je držal za Henrijevo puško. Henri pa ni dobro razumel, kaj mu govori, in zdelo se mu je, da je malo bedast. Toda naravoslovec je postajal vedno bolj navdušen. Njegove oči so žarele.

»Pes in slepa volkulja skupaj! To je izredno, to je čudovito! Ko bodo v mestu to čitali v moji knjigi, bodo rekli, da sem si stvar izmislil, ali pa da sem blazen. Toda dokazal jim bom. Tu na mestu bom napravil celo vrsto fotografij o tem neverjetnem dogodku. Nato boste ubili risa. Jaz pa bom živa ohranil psa in volkuljo. Plačal bom pa, Henri, sto dolarjev za vsakega. Ali ste zadovoljni?«

Loti je prikimal z glavo.

Takoj je vzel profesor fotografski aparat iz torbe, ga odprl in začel s fotografiranjem. V odgovor sta zatulila in zarenčala ris in volkulja. Edino Kazan ni kazal svojih zob. Napel je svoje mišice, a ne iz strahu, temveč, ker je znova spoznal človekovo premoč.

Ko je napravil svojih dvajset slik, se je Pavel Weymann približal volčjemu psu in ga prijazno nagovoril. Tako pomirljivo,

da se je Kazanu zdelo, da čuje glas moža in žene v zapuščeni koči.

Nato je Henri ustrelil risa, Kazan je pa hlastal in stresal svojo verigo in jo grizel in divje rentočil proti svojemu neprijatelju, ko se je, v smrtnem boju krvaveč zvijal na tleh.

Oba moža sta nato privezala krepko vrv okoli Kazanovega vrata in ga oprostila pasti. Volčji pes se ni branil in vedla sta ga v kočo. Vrnila sta se kmalu nato s trojnimi lancem in storila isto s slepo volkuljo. Bila je tako zelo izčrpana, da se ni mogla braniti.

Ves dan sta Weymann in Loti gradila močno in trdno kletko, ki sta jo obila, ne z železno mrežo, marveč z debli mladih smrek. Ko je bila gotova, sta zaprla vanjo oba ujetnika.

Dva dni pozneje, ko je šel Loti ogledovat svoje pasti, si je Pavel Weymann, ki je ostal sam v koči, upal vtakniti roko v kletko in pogladiti Kazana, ki si je pustil to storiti. Naslednji dan je ponudil volčjemu psu kos jelenjega mesa, ki ga je ta sprejel.

Z volkuljo Sivko pa ni šlo tako. Ko je čutila, da se ji profesor bliža, se je umaknila na ležišče iz vej, ki so ji ga bili napravili v kletki, da počiva na njem. Wildski nagon jo je bil naučil, da je človek njen največji sovražnik.

Vendar se ta človek napram njej ni sovražno obnašal. Storil ji ni ničesar hudega in Kazan se ga prav nič ni bal. Tako

se je njemu bojazen kmalu spremenila v radovednost in človek jo je začel mikati. Slednjič je začela dvigati glavo iz vejevja in vonjati proti Weymanu, ko je ta stal pred kletko in skušal z dobrimi besedami in gladenjem pridobiti Kazana.

Vendar je volkulja odklanjala vsako hrano. Zastonj ji je Weymann polagal najboljše in najmastnejše kose jelena ali severnega jelena. Pet, šest, sedem dni je preteklo in niti grizljaja ni vzela k sebi. Na ta način je postajala vedno bolj suha in že so se ji kazala rebra.

»Žival bo crknila,« je dejal Henri Loti svojemu tovarišu sedmi večer. »Rajši bo poginila od glada kot bi začela jesti. Da živi, rabi gozd, divji plen in toplo kri. Ima že dve ali tri leta. Prestara je, da bi se dala udomaćiti.«

Po teh besedah je šel mirno spat in pustil Weymana zelo razburjenega. Ta je oni večer dolgo oedel. Najprej je napisal dolgo pismo mladi girl z nežnim obrazom v North-Battlefordu. Nato pa je ugasnil luč in sanjal z odprtimi očmi pri rdeči svetlobi dobro zakurjene peči ...

Gledal je svojo nevesto in čul njene besede ...

Naenkrat pa je vstal in tiho odprl vrata kočee. Nehote so se mu oči obrnile proti oni strani neba, kjer je North-Battleford. Na nebu je žarelo nebroj zvezd in v njih sijaju je videl kletko, v kateri sta bila zaprta Kazan in volkulja Sivka.

Poslušal je. Čul je šum. Bila je volkulja Sivka, ki je grizla debela svoje ječe. Malo pozneje je začul prikrito cvilenje, skoraj vzdih. Bil je Kazan, ki je objokoval izgubljeno svobodo.

Ob steni kočje je slonela sekira. Weyman jo je prijel in se nemo nasmejal. Mislil je na drugo dušo, ki je tisoč milj daleč proč gledala nanj v tem trenutku in odobravala njegov korak.

Stopil je h kletki in dvignil sekiro. Ducat dobrih udarcev in dve smrekovi debli sta se udali. Nato se je umaknil.

Volkulja Sivka je prišla prva k odprtini in v zveznem svitu je šinila ven kot senca.

Toda takoj ni zbežala. Na jasi, na kateri je stala kočja, je počakala Kazana. Ta je prišel takoj k njej in za trenutek sta stala nepremično na mestu, malo začudena. Slednjič sta se oddaljila in volkulja je tiščala svojo ramo ob Kazanov bok.

»Oba skupaj...« je zamrmral Weyman, »združena za vedno, do smrti...«

XIV. Rdeča smrt.

Kazan in volkulja Sivka sta hitela dolgo v smeri proti severu in prišla v pokrajino, imenovano Fond-du-Lac.²⁰

Tu sta se nahajala, ko je Jacques, sel velike družbe »Hudson's Bay Company« prinesel v naselbine te dežele prva natančnejša poročila o strašni bolezni, o epidemiji koz, ki je razsajala po Wildu.

²⁰ Francoski izraz v angleškem besedilu.

Že več tednov so prihajale nedoločne vesti od vseh krajev. Nato so pa prihajale vedno pogosteje novice od vzhoda, juga in zapada, da je »Rdeča groza« (The Red Terror) divjala po celem ozemlju. In kot drhte-nje strahu, kot mogočen vihar, je zavelo do zadnjih civiliziranih pokrajin na najbolj od-daljenem severu Velike bele pustinje.

Pred devetnajstimi leti so se bile raz-širjale enake novice in »Rdeča groza« je sledila. Prebivalci Wilda so se je spomi-njali s strahom, kajti tisoči grobov brez križev, katerim so se umikali kot kugi, so bili raztreseni od Jamesovega zaliva do je-zera Athabasca, in kazali pot strašne šibe.

Kazan in volkulja Sivka sta pogosto na svojih potovanjih srečavala te male grobne kupe in skrivnosten nagon, ki je prekašal človeški razum, jima je dejal brez pomoči vsakega drugega čuta, da je v njih smrt. Morda sta tudi, predvsem volkulja Sivka, ki je radi svoje slepote bila še bolj dovzet-na za izpuhtevanje zraka in zemlje, naravnost doznavala, kar oči niso mogle videti.

Volkulja Sivka je tudi prva opazila pri-sotnost »Rdeče groze«.

V njeni družbi je Kazan pregledoval vrsto pasti, ki jo je bil zasledil. Sled pa, po kateri je prišel do njih, je bila že stara. Že več dni ni šel nihče tod mimo. V prvi pasti, ki je bila skrita pod gostim smreč-jem, sta našla na pol zgnitega zajca. V drugi je bilo okostje lisice, popolnoma obrano od sove, ki je pustila nekaj perja na tleh. Ve-čina pasti pa je bila pokrita s snegom. Za-

man je Kazan iskal od pasti do pasti žive divjačine, da bi jo požrla.

Poleg njega pa je slepa volkulja duhala smrt. Vonjala jo je v zraku in pod smrekami. Odkrila jo je v vsaki pasti, ki sta jo našla s Kazanom. Človeška smrt je vladala povsod. In čimdalje sta hodila, tembolj je cvilila in lahko grizla Kazana v bok, ki je hitel vedno naprej.

Oba sta prišla tako do jase, kjer se je nahajala koč. Lastnik te koč je bil Oton, lovec kožuhov.

Volkulja Sivka se je ustavila pred njo, se vsedla na zadek in dvignila proti sivemu nebu svoj slepi obraz. Nato je žalostno zatulila. Tu se je začela Kazanu ježiti dlaka po vsem hrbtu. Tudi on se je vsedel in kot volkulja Sivka je začel tuliti Smrti.

V resnici je bila Smrt v koči. Na njeni strehi je bil pritrjen drog, napravljen iz debla male smreke, in na koncu tega droga je plapolala rdeča tkanina. Ta znak je javljal Rdečo smrt in vsakdo od Jamesovega zaliva do jezera Athabasca je dobro vedel, kaj pomeni.

Lovec Oton je, kot sto drugih junakov Northlanda, sam razobesil usodno zastavo, preden se je ulegel.

Isto noč sta v mrzlem luninem svitu Kazan in volkulja Sivka šla naprej in se oddaljila od koč.

Od naselbine do naselbine so šla grozna poročila o smrti. Od jezera Severnega jelena je šla taka novica mimo jezera Wollastonskega, preko ledu Athabaškega

jezera in dospela tako do naselbine v Fond-du-Lac.

»Rdeča smrt,« tako je pravila ta novica, »je okužila tudi Indijance od Hudsonskega zaliva do Créejev in Chippewajev, med trdnjavama Albany in Churchill.«

Tri dni pozneje je drug sel prišel iz Forta Churchilla. Prinesel je uradno pismo glavnega agenta, ki je javljalo prebivalcem naselbine Fond-du-Lac, da se morajo brez odloga pripraviti na Rdečo smrt.

Možak, ki je sprejel pismo, je postal pri čitanju bolj bled kot papir, ki ga je držal med prsti.

»To znači,« je dejal, »da si moramo skopati grobove. To so edine koristne priprave, ki jih moremo storiti.«

Čital je pismo na glas in izbrali so samo krepke može, da gredo obvestit na ozemlju naselbine vse tovariše, ki so bili raztreseni po gozdovih.

Naglo so napregli pse. Na vsake odhajajoče sani so natovorili razen navadnih zdravil zavoj rdeče tkanine, iz katere so napravljali mrtvaške prapore kuge in groze. Ko so možje nakladali tkanino, jih je kar obhajala zona.

Volkulja Šivka in Kazan sta srečala sled ene teh sani na ledu reke Velikega bobra in oba sta ji sledila pol milje. Naslednji dan sta srečala drugo sled in pozneje tretjo.

Ta je bila še čisto sveža in volkulja Sivka je začela renčati in kazati zobe kot

bi jo bila pičila levidna stvar. Ob istem času pa jima je veter prinesel oster duh dima.

Šla sta na bližnji griček. Zapazila sta pod seboj gorečo kočo. V daljavi pa so izginjale sani s pasjo vprego med drevjem s človekom, ki jih je vodil, dočim je v koči ležal drug možak, ki je umrl po strašni bolezni, in gorel z njo vred. Tak je bil zakon Severa. Pred mrtvaško grmado je stala volkulja Sivka nepremično kot skala, Kazan pa je renčal. Nato pa sta začela bežati, kakor bi gorelo za njima in se nista ustavila prej, dokler nista dospela na ledeno močvirje, kjer sta se skrila v gosto rastlinstvo, ki ju je popolnoma zakrilo.

XV. 70 stopinj pod ničlo.

Dnevi in tedni, ki so sledili, so zaznamovali zimo l. 1910. kot najstrašnejšo v vsej zgodovini Northlanda. Rdeča groza, lakota in mraz so tako razsajali med divjačino in ljudmi, da to leto nikdar ne bo pozabljeno.

Kazan in volkulja Sivka sta našla v močvirju udobno stanovanje v votlini padlega drevesa. To malo gnezdo je prišlo ravno prav in je bilo zavarovano proti snegu in vetru. Volkulja Sivka se je takoj vlegla vanj in ležala na trebuhu, sopihajoča od zadovoljstva.

Živela sta kot prej od belih zajcev in Kazan je šel loviti tudi gozdne jerebe. Zgrabil jih je, ko so sedeli na tleh, in skočil nanje, preden so mogli odleteti.

Volkulja Sivka se ni več žalostila radi svoje slepote; ni si več mela oči s šapama in objokovala luči solnca, lune in zvezd. Njen posluh in njen vonj sta postajala vedno ostrejša. V vetru je mogla zaduhati karibuja na razdaljo dveh milj, človeka pa še dalje. V mirni noči je čula poskakovanje postuvi v reki na daljavo pol milje.

Njena pomoč je bila postala Kazanu zelo koristna na lovu. Ona je zaduhala divjačino in naznanila Kazanu njeno prisotnost, tako da se je Kazan v tem oziru popolnoma zanašal na njo. Vkljub svoji slepoti je skušala parkrat zasledovati živali, ki jih je zaduhala, a vedno brez uspeha.

Posebne okolnosti, v katerih sta se nahajala, ju niso samo vezale za čas ljubezni, temveč za vedno. Kazan ni več mogel hoditi na lov brez Sivke, ta pa je dobro slutila, da bi morala brez Kazana v svoji slepoti poginiti. Njen tovariš je značil zanjo življenje.

Nekega dne se mu je zapičil kos rastline v eno njegovih šap. Lizala mu je neprestano rano, da se izkrvavi in pride stvar iz nje. Vedno, kadar sta počivala, je položila svojo lepo slepo glavo na Kazanov hrbet ali vrat.

V okolici je bilo vse polno male divjačine in v drevesni votlini je bilo prav prijetno toplo. Celo na lov sta redko hodila preko močvirja naprej, ki jima je bilo tako gostoljubno. Od zelo daleč, iz razsežnih planjav in daljnih vrhov, sta včasih začula lovski klic volkov, toda nista vztrepetala in nista imela želje, da bi se sešla z njimi.

Neki dan sta tekla dalje, kot po navadi, in šla preko planjave, ki jo je bil preteklo poletje uničil požar, ter zlezla na greben, ki je bil pred njima in spet sestopila v drugo nižino.

Tu se je volkulja Sivka ustavila in duhala. Kazan jo je nervozno in pozorno opazoval nekaj trenutkov kot je imel navado. Toda skoraj takoj je razumel, zakaj so se ušesa Sivke tako naglo povесila. Divjačine ni bilo blizu, pač pa je človeški duh dosegel nozdrvi volkulje.

Šla sta naprej in čez tristo metrov sta prišla do smrekovega gozdička. V njem sta našla »tepee«, ²¹ ki je bila skoraj popolnoma pokrita s snegom. Bila je zapuščena.

Kazanu se je ježila dlaka, ko se je približal vhodu. Sredi koč, v pepelu in ugaslem oglju, je ležalo v ožgane odeje zavito telo indijanskega otroka. Kazan je mogel videti obuto nožico. Telo se je bilo posušilo in komaj ga je bilo duhati.

Kazan je šel iz koč in opazil, da je volkulja duhala podolgast kup nametane zemlje, katerega oblika se je dobro dala razločevati izpod snega. Nato se je vsedla daleč proč.

Tudi Kazan se je približal kupu in duhal. Tu v zemlji je bila smrt. Rdeča kuga je bila prišla do sem.

Povesila sta repe in ušesa, ko sta bežala proč od tega kraja in sta se ustavila

²¹ Indijanska koč.

šele, ko sta bila na močvirju v svojem varnem brlogu.

Naslednjo noč je Kazan opazil, da je bila luna silno bleđa in okoli nje je stal rdeč krog. To je bilo znamenje mraza, silnega mraza.

Vedno je bila Rdeča smrt tovarišica silnega mraza. In bolj ko je temperatura padala, bolj je razsajala bolezen.

Po noči je postajalo vedno bolj mraz. Kazana in Sivko je začelo zebsti v drevesni votlini in tesno sta se stisnila drug k drugemu.

Ko se je okoli osme ure zjutraj zdani-
lo, sta obe živali zapustili svoj brlog. Toplo-
mer bi bil kazal petdeset stopinj mraza.²²
Na vejah smreke so izgledali jerebi kot
krogle in zajci so se poskrili v zadnji koti-
ček svojih lukenj.

Kazan in Sivka nista našla nobene sle-
di in po polurnem brezuspešnem lovu sta
se vrnila k svojemu drevesu.

Pred tremi dnevi je bil Kazan, kot to
delajo pogosto psi, zakopal v sneg polovico
zajca. Poiskal ga je sedaj in delil z vol-
kuljo zmrznjeno meso.

Toplomer je neprestano padal. Noč, ki
je sledila, je bila jasna, brez najmanjšega
oblačka, luna je bila bela kot električna
obločnica, okoli nje je bilo mirijad zvezd.
Temperatura je padla še za deset stopinj
in vse življenje v naravi je bilo ustavljeno.
Celo živali, ki imajo kožuhovino, kot ris in

²² Seveda Fahrenheit.

kuna, niso nikoli šle v takih nočeh iz svojih skrivališč in lovci so našli naslednji dan vse pasti nedotaknjene.

Lakota še ni bila dovolj huda, da bi bila privabila Kazana in Sivko iz njih brloga. Ostala sta do naslednjega dne doma in prav sta bila storila, kajti zasledila ne bi bila ničesar.

Dan se je napravil, a strašni mraz ni odjenjal. Proti poldnevu se je Kazan odločil, da gre sam na lov.

Bil je tričetrť pasje krvi in hrana mu je bila bolj potrebna kot njegovi tovarišici. Kajti tej je bila dala pametna narava, kot vsem volkovom, želodec, ki je mogel prenašati lakoto. V normalnem času je mogla prenesti petnajst dni brez hrane. Pri šestdesetih stopinjah pod ničlo pa, ko moči hitreje odjenjujejo, je mogla gladovati vsaj kakih osem do deset dni. Sedaj je bilo pa šele samo trideset ur preteklo, odkar je bila končala zadnji ostanek zmrznjenega zajca in zato je rajši ostala v toplem brlogu.

Kazan pa, ki je bil lačen, je stikal po vseh grmovjih in luknjah. Lahen sneg, oster in droben kot pšeno, je bil padel in v njem je našel samo eno sled. Bila je kuna, a je ni mogel ujeti.

Pod padlim drevesom, pri luknji brloga, je zavonjal izborni duh zajca. Toda ta je bil na varnem na dnu luknje, ravnotako kot jerebi na drevesnih vejah. Kazan je celo uro brskal in kopal zmrzlo zemljo; ko je videl, da je zaman, je opustil to delo.

Ko se je vrnil k volkulji Sivki po triurnem lovu, je bil na koncu svojih moči. Med tem ko si je bila njegova tovarišica, kot jo je naučil wildski nagon samoohrambe, štedila svojo življenjsko energijo, jo je bil Kazan po nepotrebnem izrabil in je postal še bolj lačen.

Ko se je vrnila noč in se je svetla luna prikazala na nebu, je Kazan spet šel na lov. S cvilenjem in večkratnim vračanjem je skušal volkuljo Sivko zvabiti seboj. Toda ta je imela ušesa povešena proti svojim slepim očem in se ni ganila.

Temperatura je neprestano padala. Dosegla je 65 do 70 stopinj in vsled močnega vetra je bilo še bolj mraz. Če bi se bil človek upal na prosto, bi se mrtev zgrudil na tla.

O polnoči je moral Kazan znova odnehati in se vrniti v brlog. Vrtinci viharja so postajali vedno silnejši in Kazan je splezal na svoje padlo drevo in začel mrtvaško žalostno tuliti v daljših presledkih. Njegovo tuljenje je odmevalo v daljavo. To je bil predhodni znak severnega viharja, ki je prihajal od tečajnika in hitel preko velikih Barrens.²³

Ob zori je začel vihar divje razsajati. Kazan in volkulja Sivka sta se tesno stiskala in drgetala v peklenškem šumu. Kazan si je za trenutek upal pomoleti glavo in rame ven, a vihar ga je potisnil nazaj.

---

²³ To so najbolj zapuščene planjave Northlanda.

Vse živali Wilda, vse, kar je bilo pri življenju, se je še globlje stisnilo v svoje zavetje. Zverine s kožuhom so se imele še najmanj bati sile in trajanja tega atmosferskega kataklizma. Kajti na dnu svojih brlogov so nabrale živeža poleti za slabe zimske čase.

Volkovi in lisice so se tiščale pod podrtimi drevesi ali v skalnih jamah. Perutnina pa se je skrivala, kolikor je pač šlo, v vejevju smrečja, ali pa si je izkopala luknje v snegu na strani od vetra proč. Sove, ki imajo od vseh ptičev največ perja in po vsem telesu, so najmanj trpele od mraza.

Za velike živali z rogovi in parklji je bil severni vihar najbolj poguben. Jeleni, karibuji in severni jeleni se radi svoje velikosti niso mogli stisniti v razpoke med skalami. Najbolje, kar so mogli storiti, če jih je vihar prehitel na planjavi, je bilo, da so se skrili pred vetrom za kak sneženi nasip in se pustili popolnoma zakriti od snega.

Toda dolgo niso mogli ostati v tem prostovoljnem snežnem grobu. Kajti morali so jesti. Na štiriindvajset ur morajo jelenove čeljusti delovati osemnajst ur za časa zime, da ne umrje lakote. Njegov ogromni želodec zahteva ogromno množino in mora jo neprestano požirati. Preden spravi tako množino listja in trave skupaj, rabi precej truda. Karibu mora skoraj ravno toliko jesti, edino severni jelen rabi manj in je bolj vztrajen.

Tri dni in tri noči je razsajal vihar. Tretjo noč je začel padati trd sneg, ki je pokril zemljo dva čevlja visoko in se nako-pičil v ogromnih kepah. Indijanci ga ime-nujejo »težki sneg«, to je sneg, ki se vleže na stvarnico kot svinčena odeja in pod ka-tero se zaduši na tisoče zajcev in malih živali.

Četrty dan sta si Kazan in volkulja Sivka upala iz svojega brloga. Veter je bil pre-nehal in sneg ni več padal. Brezkončen bel mrtvaški prt je pokrival vso northlandsko zemljo. Vladal je še vedno hud mraz.

Kakor je bila Rdeča smrt razsajala med ljudmi, tako so začeli dnevi lakote se-daj razsajati med živalmi.

XVI. Sled lakote.

Kazan in volkulja Sivka že stoštiride-set ur nista ničesar zavžila. Ta dolgi glad je moril volkuljo v želodec, a Kazan je bil skoraj popolnoma onemogel. Rebra so se jima že videla in komaj sta se vlekla na-prej. Kazanove oči so bile krvavo podplute in mežikal je, ko je gledal dnevno luč.

To pot se Sivka ni dala prositi, naj sledi Kazanu in polna upanja sta najprvo šla na kraj v močvirju, kjer je bilo po na-vadi polno zajcev. Sedaj pa nista našla nobene sledi in nista zavohala ničesar. Vrnila sta se v polkrogu in zavonjala samo sovo, ki je sedela visoko na smreki.

Šla sta v drugo smer in splezala na neko višino, a tudi tu se jima je odprl svet brez življenja. Zaman je volkulja Sivka du-

hala zrak na desno in levo. Kazana je pa bila hoja na grič tako utrudila, da je komaj sopihal in jezik mu je visel iz gobca. Oba sta vsled lakote vedno bolj slabela.

Noč je bila svetla in jasna in nadaljevala sta raziskovanje močvirja. Edina žival, ki sta jo čula, je bila lisica. Toda vedela sta le predobro, da je ni mogoče uloviti.

Nenadoma se je pa Kazan spomnil zapuščene kočice Otona, lovca kožuhov. V njegovi glavi je bila kočica vedno simbol toplote in hrane. Na to niti mislil ni, da je v koči smrt in da sta pred njo on in Sivka tulila mrtvaško pesem. Odšel je naravnost v smeri proti koči in slepa volkulja mu je sledila.

Na potu je Kazan spet začel loviti, a s prepričanjem, da ne bo ničesar ujel. Pogum mu je bil upadel. Hrana, ki se je morala nahajati v koči, je bila njegovo zadnje upanje.

Volkulja Sivka pa je bila nasprotno prav živahna in nemirna. Neprestano je vohala z nosom po snegu in po tleh.

Slednjič je prišel toliko zaželjeni duh. Ustavila se je in Kazan je storil isto. Volkulja je razširjala svoji nosnici, a ne v smeri proti koči, temveč bolj proti vzhodu. Vse telo se ji je treslo in drhtelo.

Nedoločen in dalen ropot je prihajal do njiju in hitela sta mu nasproti. Duh je postajal vedno močnejši, čim bolj sta se bližala. Ni bil duh zajca ali jereba, bil je

duh velike divjačine. In začela sta se bolj previdno bližati.

Kraj je bil gozdnat, tako da nista ničesar videla, pač pa sta natanko čula udarce rogov, ki so udarjali v divjem boju.

Kmalu sta dospela do jase in Kazan se je naenkrat potuhnil na trebuh. Volkulja Sivka je storila isto.

V sredi jase, na kateri je bilo vse brstje posejano in vsi grmi obgrizeni, se je nahajala družba severnih jelenov. Bilo jih je v vsem šest, tri samice, enoleten mladič in dva samca. Oba samca sta se borila v strahovitem dvoboju in vse tri samice so ju gledale.

Mlajših obeh samcev, ki je bil komaj dorastel, je bil krepka žival s svetlo dlako, star štiri leta. Imel je močno rogovje, ki pa še ni bilo popolnoma razvito. V viharju zadnjih dni je bil privedel svojo čredo, katere poglavar je bil, tri samice in enoletnega mladiča, v varno zavetje smrekovega gozda.

Tu se jim je pridružil drugi samec, ki je bil mnogo starejši. Tudi on je pribežal pred viharjem. In kratkomalo je skušal v družini izpodriniti gospodarja.

Stari samec, ki je štel štirikrat toliko let kot mladi, je bil dvakrat težji kot on. Njegovo masivno in nevarno rogovje, ki je bilo neredno raščeno, široko in vejasto, je kazalo njegovo starost. Bil je izvrsten borec, ki je prebil že sto bojev. Zato se tudi trenutek ni obotavljal, napasti mladega nasprotnika, da mu prevzame rodbino.

Trikrat sta se že bila napadla ta dan. Poteptan sneg okoli njiju je bil ves rdeč od krvi. In ta duh krvi je prijetno drezal Kazana in volkuljo Sivko v nos, ki sta ga požrešno udihavala. Čudni glasovi so prihajali iz njih žrel in lizala sta si čeljusti.

Oba boreca sta si stala nasproti s povešenim rogovjem. Stari jelen si še ni pridobil zmage. Pomagali so mu njegova bojna umetnost, njegova večja teža, večja moč in ogromno rogovje. Mlajši pa je bil vsled svoje mladosti bolj vstrajen in ni tako silno sopihal kot stari.

Potem pa, kakor bi bil neviden duh dal znamenje, sta se obe živali umaknili v areni nazaj, da pridobite na prostoru, in boj se je spet pričel.

Osemnajst sto funtov mesa in kosti starega jelena se je bliskoma zaletelo proti mlademu nasprotniku, ki se je ravnotako nagnil in dvajsetič je udarilo rogovje ob rogovje. Na pol milje razdalje bi bilo mogoče čuti udarec in prasket.

Med tem ko so moči starega samca vidno pojemale, je manjši napadal z vedno večjo živahnostjo. Razumel je, da se boj bliža koncu in podvojil je svoj trud.

Kazan in volkulja Sivka sta nenadoma začula oster prasket, kakor bi kdo prelomil palico na kolenu. Bil je meseca februarja, to se pravi čas, ko začenja rogati divjačini odpadati rogovje. To je odločilo zmago.

Del ogromnega vejevja starega samca se je odlomil od črepinje in padel v okr-

vavljeno areno. Trenutek pozneje mu je mlajši porinil kot bodalo ostri rog svojega rogovja štiri palce globoko v ramo. Starejšemu je upadel pogum, izgubil je up na zmago. Začel se je umikati korak za korakom, med tem ko ga je zmagalec neprestano napadal in mu vbadal v vrat in rame, odkoder so začeli teči curki krvi.

Slednjič se je oprostil in v trojnem diru je zbežal v gozd. Mlajši je gledal za njim, a ga ni zasledoval. Par trenutkov je stresal glavo in težko sopihal z razširjenimi nosnicami. Nato se je pa vrnil k samici in k mladiču, ki se ves čas niso upali niti ganiti.

Kazan in volkulja Sivka se v svojem silnem razburjenju nista brigala za zmagalca in njegovo družino. Iz svojega skrivališča sta videla okrvavljeno meso in nevzdržljiva želja se ju je polastila, okusiti ga. Umaknila sta se in šla na krvavo sled, ki jo je stari jelen zapustil za seboj.

Kazana je lakota tako pekla po črevesih, da je pozabil na volkuljo Sivko in zdirjal naprej po sledi. Ogenj se mu je pretakal po žilah, oči so mu žarele in iz gobca so se mu cedile sline.

Toda Sivka ga ni rabila za vodnika. Nos je tiščala k tlom in tekla tako naglo za Kazanom, kot bi njene oči videle.

Čez pol milje sta dohitela starega samca. Ustavil se je tu za skupino balzamovcev in stal tu nepremično sredi mlake krvi, ki se je razširjala okoli njega v snegu.

Boki so se mu od sopihanja naglo dvigali. Njegova mogočna glava, ki je izgledala prav čudno z enim samim rogom, je bila sklonjena. Nozdrvi so mu krvavele. Toda kljub njegovi utrujenosti je bil še silen in v tem položaju bi se ga tolpa volkov ne upala lotiti.

Toda Kazan ni čakal. Z divjim renčanjem ga je naskočil in zasadil svoje zobe v debelo kožo vratu velikana. Nato je padel na tla in se umaknil za kakih dvajset korakov, da takoj ponovi napad.

To pot se je pa posrečilo staremu jelenu prestreči ga na njegov edini ploščati rog, zavihtel ga je visoko v zrak in ga vrgel na pol mrtvega daleč proč.

Toda volkulja Sivka je že prišla na pomoč. Priplazila se je bila od zadaj in vkljub njeni slepoti se ji je posrečilo zagrabiti z zobmi, ostrimi kot nož, mišico ene zadnjih nog neprijatelja.

Velikan se je stresal, da bi se je otrešel, toda držala ga je krepko. Med tem časom ga je pa spet Kazan naskočil od strani in ko se ju je slednjič stari borec otrešel, je moral priznati, da je bil premagan tudi v tej drugi bitki in moral je spet bežati.

Kazan in Sivka, ki nista hotela znova po nepotrebnem napasti, sta mu sledila. Komaj se je vlekel naprej. Iz raztrganega boka in iz vratu mu je tekla kri. Strašno je šepal na levo nogo, na kateri mu je Sivka pregrizla mišico.

Čez četrť ure se je spet ustavil. Komaj je dvignil svojo težko glavo in pogledal okoli sebe. Potem jo je spet povesil. Ni bil več ponosni gospodar brezmejnih puštinj, nepremagan polnih dvajset let. Ponos je izgubil iz njegovih motnih oči.

Njegovo dihanje je bilo samo še šumno in presekanó hropenje. Rog mladega jelena mu je bil prodril do pljuč. Izkušén lovec bi bil to takoj spoznal in tudi volkulja Sivka je to vedela. V družbi Kazana je začela hoditi okoli bivšega wildskega kralja, pričakujoč trenutek, da se zgrudi.

Toda to ni šlo tako hitro. Več kot dvajsetkrat sta ga že obkrožila. V sredi tega kroga se je pa stárec vrtel okoli samega sebe in zasledoval z očmi obe živali.

Cirkus je opoldne še vedno trajal. Dvestokrat sta Kazan in Sivka obhodila svoj krog, ki je bil že globoko izhojen od osmih volčjih nog in se svetil v žarkih zahajajočega solnca, med tem, ko je stari jelen krvavel, krvavel neprestano... Tako se je končavala ena tragična stran wildskega življenja, nepoznana, kot toliko drugih, boj, v katerem je moral slabejši poginiti, da podaljša življenje močnejšega.

Slednjič pa je prišla ura, ko se sredi mrtvaškega kroga stari jelen ni več obračal za Kazanom in Sivko. Ta dva sta razumela, da je konec blizu in nista več nadaljevala tekanja v krogu. Zapustila sta poteptani sneg, se malo umaknila in se potuhnila pod nizko smreko ter čakala.

Še dolgo je premagani velikan stal kot pribit na mestu, nato se je zgrudil na kolena in slednjič se je hripavo hropé zrušil na tla.

Kazan in Sivka sta spet začela hoditi po krogu, a ga vedno bolj zoževala, tako da sta se polagoma bližala svoji žrtvi. Ko sta že bila čisto blizu, se je starec še enkrat dvignil, a zaman. Spet se je zgrudil na tla . . .

Tu je pa volkulja Sivka sedla na njegov zadek in zatulila v zmrzlo pustinja, kjer je razsajala lakota, divji klic zmage.

Za njo in za Kazana so bili dnevi lakote končani.

XVII. Pojedina.

Po jelenovi smrti, ki je došla ravno o pravem času, da ni volčji pes poginil od lakote in utrujenosti, je izmučeni Kazan legel na krvavi sneg. Niti toliko moči ni več imel, da bi bil mogel pregibati čeljusti.

Volkulja Sivka je pa vsled vztrajnosti svojega plemena začela divje parati debelo vratno kožo mrtvega trupla, da pride do toplega mesa. Ko je izvršila svoje delo, ni začela jesti, temveč se je obrnila proti Kazanu in ga suvala z gobcem v ramo. Dvignil se je in ona ga je vedla k živemu mesu, kjer sta oba začela dolgo pojedino.

Nista zapustila starega jelena, dokler ni bleda svetloba severnega dne počasi izginila v noči. Nasitila sta se do grla in njiju suha rebra so se spet zaodela.

Veter je bil ponehal. Oblaki, ki so bili po dnevu pokrivali nebo, so se razpršili in luna je razsvetljevala noč. Njeni mirni luči se je pridružila tresoča se severna luč, ki se je razvijala na nebu v smeri proti tečaju. Enolično je žvižgala, kot drsanje sani po zmrzlem snegu in njeno škrtanje je dosezalo ušesa nasičenega Kazana in Sivke ki sta mirno spavala.

Komaj sta začula ta skrivnostni glas severnega neba, sta prenehala spati in pazno poslušala.

Vrnila sta se k jelenovemu truplu. Borila sta se skupno, da ga ubijeta, in dobro sta vedela, da jima edinima pripada po zobnem pravu. To je bil zakon v Wildernessu. Toda vedela sta tudi, da se bosta morala boriti za njegovo posest. V lepem lovskem času bi bila gotovo šla naprej pod luno in zvezdami. Toda dolgi dnevi lakote so ju izučili in postala sta previdna.

Njiju bojazen je bila upravičena. V mirni, lepi noči, ki je sledila tolikim groznim nočem, je na tisoče, na stotisoče lačnih wildskih živali prilezlo iz svojih skrivališč in iskalo hrane. Na prostoru osemnajst sto milj od vzhoda do zahoda in tisoč milj od severa do juga, so se legije lačnih živali podale na lov v jasni noči.

Nagon je dejal Kazanu in volkulji Sivki, da se je bil ta veliki lov v naravi začel in neprestano sta pazila na svoj plen. Ležala sta pod gostim grmom, a nenadoma sta se stresla in mišice so se jima napele. Nekaj živega je šlo mimo njiju. Kazan ni

mogel ničesar videti in volkulja Sivka ničesar slišati, toda čutila sta nekaj v zraku.

Bila je velika bela sova, skrivnostna kot senca, tiha kot snežinka, ki se je spustila iz ozračja. Kazan je zapazil ptiča, ki se je usedel na jelenovo ramo. Kot blis'k je skočil izpod grma in volkulja Sivka mu je sledila. Z odprtim žrelom se je zaletel v tatu, toda čeljusti so se mu zaprle prazne. V skoku se je bil zaletel predaleč in ko se je vrnil, je bila sova že odletela.

Obkrožil je jelena. Dlaka se mu je ježila, grozeče oči je imel široko odprte in rentočil je v mirni zrak. Škrtal je z zobmi proti nevidnemu sovražniku in usečel se je nasproti krvavi sledi, ki jo je bil umirajoči jelen začrtal v sneg. Nagon mu je dejal, da bodo po njej došli tatovi.

Mali živahni hermelini, ki so v tej lunini noči skakali in tekali povsod okoli, so prvi iztaknili dolgi rdeči trak, ki je bil položen v sneg. Željni krvi so mu sledili v gibčnih skokih.

Tudi lisica je četrť milje daleč zavohala sveže meso v vetru in prihitela je. Kuna je prišla iz globoke luknje, katero si je bila izkopala v prhlem drevesu in se bližala po rdečem traku. Predlo ji je po trebuhu in njene male okrogle oči so bile podobne jagodam rožnega venca.

Ker je bila najbližja, jo je Kazan prvo zapazil in jo takoj napadel. Grizla in praskala sta se in v bolečinah je kuna pozabila na lakoto in se rešila v begu. Kazan se je vrnil k volkulji Sivki. Gobec mu je bil

razpraskan in je krvavel in volkulja mu ga je lizala. Toda njena ušesa so ostala budna in poslušala.

Lisica je bila čula šum boja. Ker po naravi ni dober borec, temveč ljubi zahrbtne napade, se je rajši umaknila in šla iskat drugega plena. Našla je sovo, ki je sedela na tleh in skočila nanjo. Zadovoljiti se je morala z malo mesa in množino perja.

Toda Kazan ni bil v stanju ustaviti napada malih hermelinov. Pregarjal jih je na desno in levo. A v luninem svitu so izgledali kot bele pošasti in ne kot živa bitja. Bili so bolj gibčni kot Kazan in mu vedno uhajali. Skopali so si rove v snegu pod trebuh jelena in tu so se gostili, kot jim je ugajalo. Kazan je obupno grizel na desno in levo in ves gobec mu je bil poln snega.

Volkulja Sivka pa je mirno sedela in se ni za vse nič brigala. Vedela je, da se ne da ničesar storiti proti malim hermelinom in da je nepotrebno razburjati se raditega. Kazan je slednjič razumel in ves zasopel je odjenjal.

Tako je pretekel del noči brez posebnega dogodka. Tu in tam se je čulo daljno tulenje volka ali pa klic bele sove, ki jo je bil Kazan pregnal in ki je z vrha smreke glasno protestirala.

Luna je bila v nadirju nad jaso, ko se je začela volkulja Sivka vznemirjati. Renčala je proti krvavi sledi, da obvesti Kazana.

Njeno renčanje je bilo tako divje kot takrat oni tragični dan na Sun Rocku, ko

je bila izgubila vid vsled risovega praskanja. Kazan ni dvomil, da se bliža velik siv maček po rdeči sledi in duhal je zrak, kazal zobe in se pripravljaj na boj.

Nato se je pa približno v razdalji ene milje začulo glasno in divje tuljenje.

To je bil klic pravega sinu Velike bele pustinje: volka.

Kazan in volkulja Sivka sta se tesno tiščala. Toda ta klic ni bil za njiju pretnja, bil je klic lakote in vabilo njunih bratov.

Sprememba se je izvršila v njuni volji. Lisica, kuna, mali beli hermelini in vse druge wildske zverine niso imele pravice do skupne pojedine. Toda volčje bratstvo je stalo nad wildskim zakonom.

Volkulja Sivka se je vsedla in kot bi zatrobentala, je naznanila s tuljenjem svojim divjim bratom, da jih čaka na koncu krvave sledi bogata pojedina.

Veliki sivi maček pa, ki je začul dvojni klic, se je prestrašil in je zbežal s povešenimi ušesi v gozd, ki ga je razsvetljeval mesec.

XVIII. Za volkuljo.

Kazan in Sivka sta čakala sede.

Pet minut je preteklo, nato deset, nato še petnajst. Sivka se je začela vznemirjati. Nobeno tuljenje ni odgovorilo njenemu klicu. Še enkrat je zaklicala in med tem, ko se je Kazan tresel poleg nje, je poslušala v tišino. Zakaj ji ni tropa dala navadnega odgovora?

Toda skoraj ob istem času so se njene nosnice razširile. Oni, ki jih je klicala, so bili tu.

Kazan je opazil obliko, ki se je prikazala v luninem svitu na koncu jase. Tej je sledila druga in tretja, dokler jih ni bilo pet. Hodili so s sklonjeno glavo po krvavi sledi.

Ustavili so se šestdeset yardov daleč in čakali.

Tu se je pa Kazan silno začudil, ko je videl, da se volkulja Sivka umika. Povesila je ušesa, pokazala zobe in začela sovražno renčati.

Zakaj? Zakaj se je postavila v obrambo, ko je imela pred seboj plemenske brate, ki jih je sama poklicala na pojedino?

Ne brigajoč se za njeno jezo je šel lahnih korakov naprej z visoko pridvignjeno glavo, prišlecem naproti. Njih duh mu je prav ugajal, ravno nasprotno kot volkulji Sivki.

Ustavil se je kakih dvajset korakov pred malo skupino, ki se je bila usedla v sneg. Njegov košati rep je začel mahati po zraku, ko se je ena živali skokoma dvignila in se mu približala. Ostale so ji sledile in trenutek pozneje je bil Kazan obkrožen od tolpe. Z velikim zadovoljstvom so se začeli duhati. Novi prišleci niso bili volkovi, temveč psi.

V samotni koči v ledeni pustinji je umrl njih gospodar. Tedaj pa so odšli v Wild.

Nosili so še znake sani, v katere so bili upreženi. Okoli vratov so še imeli vratnike iz kože severnega jelena. Dlaka njih bokov je bila oguljena in eden je vlekel za seboj tri čevljev dolg lanec. Bili so vidno oslabeledi od lakote in njih rdečkaste oči so žarele v globoko udratih očesnih votlinah.

Prijazno je Kazan stopal pred njimi in jih vedel k truplu ubitega severnega jelena. Nato se je ponosno in zadovoljno vrnil k volkulji Sivki in poslušal lomastenje zob ubogih par, ki so se gostile.

Ko se je tolpa nasitila, se je približala Kazanu in volkulji Sivki, da se natančneje spoznajo. Posebno jih je zanimala slepa volkulja in obdali so jo od vseh strani. To zanimanje pa Kazanu nikakor ni ugajalo.

Eden psov je bil naravnost strašna zver. Bil je oni, ki je vlekel za seboj lanec. Približal je svoj nos nosu volkulje in se ga dotaknil. Kazan je divje zatulil v znak pozornosti. Pes se je umaknil in preko glave slepe volkulje sta si pokazala zobe.

Velik husky²⁴ je bil glavar tolpe. Noben pes se mu ni še upal nasprotovati. Pričakoval je, da se bo Kazan začel tresti, kot so to storili drugi, in se bo s povešenim repom umaknil.

Zelo se je pa začudil, ko se to ni zgodilo. Nasprotno, Kazan je bil pripravljen skočiti čez volkuljo in takoj začeti boj. Ve-

²⁴ Ime nekega plemena psov, ki jih uporabljajo za uprego sani.

liki husky se je oddaljil, divje renčaje, in ohladil svoj jezo na enem svojih tovarišev, katerega je divje ugriznil v bok.

Čeravno volkulja Sivka ni mogla ničesar videti, je vendar razumela, kaj se godi. Stisnila se je h Kazanu, ga gladila z gobcem in mu skušala dopovedati, naj oba odideta. Vedela je, da je boj nevaren in bala se je za svojega tovariša.

Kazan je v odgovor gromovito zarenčal. Vlegel se je poleg volkulje, tujim psom nasproti.

Luna je zahajala in slednjič zginila za vrhovi smrek na zapadu. Nato so začele ugašati zvezde druga za drugo in napravil se je sivi in mrzli northlandski dan.

V poltemi je Kazan zapazil, kako je veliki husky ustal iz luknje, ki si jo je bil izkopal v sneg in se vračal k ostankom jelenovega trupla.

Tudi on se je takoj dvignil in šel k jelenu z ježečo se dlako in povešeno glavo.

Veliki husky se je umaknil in napravil Kazanu prostor. Ta je začel gristi zledenelo meso. Ni bil lačen. Toda hotel je pokazati, da ima on prvo pravico do mesa.

Medtem ko je tako jedel in navidezno pozabil na volkuljo, se je bil husky tiho splazil nazaj k volkulji. Komaj se je je dotaknil, že mu je bila globoko zasadila zobe v ramo.

V tem trenutku pa je kot siva, bliskovita strelica šinil Kazan v poltemi delajočega se dneva na huskyja. Brez krika se je navalil nanj in začela sta se boriti za živ-

ljenje. Štirje psi so prihiteli in gledali iz daljave kakih dvanajst korakov oba borca, pričakujoč bojnega izida. Volkulja Sivka je ležala mirno na tleh.

Bila je kratka, a divja bitka.

Stari husky je bil dosedaj še vedno zmagal v vseh bojih, toda Kazan je bil obenem pes in volk in vedel je za vse zahrbtnosti borenja. Tako sta se naskakovala in valjala po snegu, držeč drug drugega. Štirje psi so se približali, a si niso upali napasti enega ali drugega, če je padel na hrbet in pomolel noge v zrak. Rajši so še čakali.

Kazan je začel s taktiko volka, začel je obkroževati nasprotnika, kakor je bil to storil s starim jelenom v družbi z volkuljo Sivko.

Husky ni mogel razumeti ta način boja. Težko se je sukal, kajti ena rama mu je bila zdrobljena. Kazanu se je vrnila vsa njegova čuječnost in pozornost.

Petkrat je napravil okoli velikega huskyja usodepolni krog. Nato se je pa nena doma kot strel zagnal v bok neprijatelja z vso svojo težo, da ga podere na tla.

Sunek je bil tako mogočen, da je husky odletel, padel vznak in pomolil vse štiri noge v zrak. In že so se vrgli nanj psi, ki so tvorili mrtvaški sodni dvor, in ga raztrgali.

Vse njih sovraštvo, ki se je nabralo tekom mesecev, v katerih jih je stari husky tiraniziral, si je dalo v tem trenutku duška.

Kazan se je ponosno vrnil k volkulji in ta je z veselim cviljenjem položila gobec na hrbet zmagovalca. Slišala je, kako

so pokale huskyjeve kosti v žrelih požrešnih psov.

XIX. Wildski karneval.

Tri dni in tri noči sta Kazan in volkulja Sivka živela od zmrznjenega mesa starega jelena in stala poleg njega na straži, v družbi štirih psov, ki so takoj pripoznali Kazana za svojega vrhovnega poglavarja.

Volkulja Sivka se ni dosti brigala za to družbo. Rajši bi bila videla, da bi bila sama s svojim tovarišem in večkrat je skušala, ga povleči s seboj v gozd. Toda pri živalih kot pri ljudeh je želja po gospodovanju velika in Kazan je z veseljem spet našel svoje staro dostojanstvo in pretekle čase, ko je gospodoval nad psi uprege.

Temperatura je postajala milejša in spet je bilo mogoče hoditi na lov kot po navadi.

Kazan je začel loviti po noči četrtega dne z velikim navdušenjem. Za njim so šli vsi štirje psi. Prvič je zapustil svojo slepo tovarišico.

Napadli so mladega damjeka. Kazan mu je skočil za vrat in ga ubil. In dokler se ni bil nasitil, si ostali psi niso upali približati se skupnemu plenu. On je bil gospodar, on vsemogočni car in umaknili so se že, če je samo zarenčal. Samo če je pokazal zobe, so polegli vsi tresoči se na trebuh v sneg.

Volkulja Sivka je prišla pol ure pozneje, žalostna, s povešenimi ušesi in gla-

vo. Damjeka je komaj pokusila. Najraje bi se bila vrnila sama s Kazanom nazaj v gozdove. Kazanu pa je prav dobro ugajala družba, v kateri je bil živel toliko časa.

Dva tedna sta pretekla tako in vsled rastoče solnčne vročine je toplomer kazal vedno več stopinj in sneg se je začel tajati. Kazan in psi so kljub oporekanju volkulje Sivke hodili proti jugu, proti človeški civilizaciji. Tako so prišli v bližino ene najbolj oddaljenih naselbin Hudsonskega zaliva.

Ko je trop hodil po grebenu dolgega griča, ga je nekaj ustavilo. Bil je to rezek človeški glas, ki je klical besedo, katero so Kazan in štirje psi dobro poznali: »Kuš! Kuš! Kuš!« Na vznožju griča so zapazili na odprti planjavi uprego šestih psov, ki so vlekli sani. Človek je tekel za njimi in jih je naganjal s klicem: »Kuš! Kuš! Kuš!«

Vsa tolpa se je v negotovosti, kaj naj stori, ustavila. Ko so bile sani izginile, so šli v dolino in silno razburjeni duhali sled. Šli so po njem miljo daleč, tudi volkulja Sivka, ki je bila vznemirjena nad tako drznim početjem. Človeški duh ji je bil silno zoprni in edino njena slepota, ki jo je bila prikovala na Kazana, jo je zadrževala, da ni zbežala.

Nato se je pa Kazan ustavil in v veliko zadovoljstvo Sivke je vedel trop v bližnji gozd. Volk je bil zmagal v njem.

Povsod se je talil sneg in s pomladjo so vsi lovci zapuščali Wilderness, kjer so

preživelj zimo. S seboj so vozili kožuhe, ki so jih nabrali pozimi.

Med tem ko se je volkulja Sivka vedno bolj bala, priti v dotiko s človekom, je pa vstajalo v Kazanu vedno večje poželjenje, da se pridruži svojim bivšim zatiralcem.

Miljo za miljo so se vedno bolj bližali prvi naselbini in Sivka je čutila, da ji bo nepremagljiva sila odvedla Kazana nazaj k človeku.

V filialki Hudson's Bay Companije je vladalo veselo življenje. Za lovce je bil dan plačila obenem dan zabave. Ogromne množine kožuhov so se kopičile tu, ki so jih nato odposlali v London in Pariz in v druga velika evropska mesta.

To leto pa je vladalo prav posebno zanimanje med wildskimi prebivalci. Rdeča smrt je šla skozi deželo in po številu onih, ki so se vrnili, so spoznali, koga je pobrala in kdo ji je ušel.

Na stotine taborskih ognjev je gorelo okoli družbine podružnice in okoli njih so se sukale ženske in otroci lovcev.

Največji direndaj pa je bil na pustno noč. Tedne in mesece so moški, ženske in otroci, iz gorovja in iz nižine, belci in rdečkožci, da, tudi mali Eskimovci, čakali to bajno zabavno noč. Družba je dala veselico vsem onim, ki so bili njeni uslužbenci in ki so trgovali z njo.

Družbin agent je to veselico letos še bolj sijajno pripravil, da odžene žalostne spomine na Rdečo smrt.

Dal je po svojih lovcih ustreliti štiri karibuje in na prostrani jasi, sredi katere je stala podružnica, je dal postaviti štiri ogromne gromade iz suhih polen. Na smrečjih rogovilah, ki so bile deset čevljev visoke, je ležala kot raženj druga smreka, ki so ji olupili kožo. Na vsakem teh ražnjev je bil nataknen cel karibu, da se speče nad ognjem.

◆ Prižgali so ogenj, ko je noč legla na zemljo in agent je sam zapel slavno »Kari-
bujevo pesem«, znano po vsem Northlandu:

»O! karibu-u-u, o! karibu-u-u!

Peče se tu,

Visoko na ražnju,

Debeli in beli karibu-u-u!«

»Sedaj pa vi«, je zatulil, »vsi v koru!«

In z divjim navdušenjem so zapeli pesem v koru moški, ženske in otroci, zbudivši se iz dolgega molčanja, ki jih je kot mora tlačilo v Wildu. Hkrati so se pa prijeli za roke in začeli plesati okoli štirih ražnjev veliko kolo.

Več milj daleč se je čulo gromovito tepanje. Kazan, volkulja Sivka in štirje psi, ki so bili z njimi, so ga začuli in začeli tuliti. Naenkrat pa je zagrabilo pse poželjenje vrniti se k ljudem. Pozabili so, da je Kazan njih gospodar in kot sence so izginiti s povešenimi ušesi v smeri ropota.

Volčji pes se je še obotavljal. Vedno bolj je silil v volkuljo Sivko, ki se je vlegla pod grmovje, naj mu sledi, a zaman. Ni se ganila. Tudi v ogenj bi bila šla s svojim tovarišem, samo človeku nasproti pa ne.

Slepa volkulja je začula po suhem listju nagle udarce nog, ki so se oddaljevale. Trenutek pozneje je vedela, da jo je Kazan zapustil. Šele sedaj je stopila izpod grma in začela glasno javkati.

Kazan je slišal jok, a se ni vrnil. Človek ga je le bolj privlačeval. Štirje huskyji so bili precej pred njim in začel je dirjati, da se jim pridruži. Nato se je pa malo pomiril, začel korakati in se kmalu ustavil. Miljo daleč pred seboj je zapazil velike ognje, ki so razsvetljevali temo in odsevali na nebu. Pogledal je za seboj, upajoč, da se prikaže volkulja Sivka. Ko je zaman čakal nekaj minut, je šel naprej.

Pred njim se je razvijalo veliko kolo. Človek, ki bi se jim približal, bi mislil, da je v norišnici. Hrum je bil naravnost peklenški. Globoki bas moških, visoki glasovi žensk in otrok, teptanje z nogami in blazno smejanje, vse to spremljano od tuljenja stotin psov... Kazanu je kar šumelo po ušesih. A divje ga je pekla želja, umešati se v ta demonski koncert.

Nenadoma se je kolo ustavilo in petje prenehalo. S pomočjo dolgih sulic so možje sneli pečena trupla karibujev in jih položili na tla. Mast se je kar cedila od njih.

V tem trenutku so se vsi veselo tiščali k pečenki, vsak s svojim nožem. Njim pa je sledila tolpa psov, ki je razburjeno bevskala in lajala. Kazan se ni mogel nič več zadrževati, tekel je v splošno zmedo.

Ravno ko je prišel so pa začeli z dolgimi biči poditi pse nazaj. Poleg Kazana je

stal slučajno velik eskimovski pes in tega je zadel silen udarec z bičem. Žival je hlastnila po biču, a zadela z zobmi Kazana. Trenutek pozneje je pes že ležal na tleh in Kazan ga je držal za goltanec.

Priskočili so možje in preklinjaje začeli udrihati po obeh z biči. Ker je bil Kazan zgoraj, so vsi udarci leteli nanj in ga hudo skeleli. Spomnil se je časov, ko ga je trinog-človek mučil. Zarenčal je in izpustil svojega nasprotnika.

Ko se je pa dvignil, je zapazil drugega moža, ki se mu je bližal s kolom. Udaril ga je z njim po hrbtu. Potem se je kol znova dvignil. A Kazan se je naglo izmaknil in udarec je priletel ob tla. Ko je možak v tretje dvignil svoj kol, je Kazan poskočil in mu raztrgal s svojimi zobmi vso laket.

»Za božjo voljo!« je zavpil možak.

In Kazan je zapazil, kako se je v temi zasvetila puškina cev. Kot blisk se je umaknil v gozd.

Strel je počil za njim. In nekaj kot žareč ogelj mu je oplazilo bok. Ko je bil daleč proč na varnem, se je ustavil in si lizal pekočo brazdo, ki mu jo je bila zarezala krogla.

Našel je volkuljo Sivko, ki ga je čakala na istem mestu. Veselo se mu je približala. Spet ji je bil človek vrnil njenega tovariša.

XX. Kazanov sin.

Ramo ob rami sta se obe živali vrnili proti severo-zapadu in veliki hrup je za-

mrl za njima. Čez več dni sta bila spet nazaj pri močvirju, kjer sta imela brlog za časa velike lakote in kjer sta bila srečala podivjane pse.

Takrat je zemlja počivala pod snegom. Sedaj pa se je vse spremenilo: Solnce je ogrevalo zemljo s svojo pomladansko toploto, vse je zelenelo, vse je bilo oživljeno. Povsod je narava izdihavala skrivnost ljubezni in materinstva.

Volkulja Sivka je znova začutila, da bo imela mlade in nič več ni hotela iti na lov.

Dospela sta do votlega drevesa, kjer je bil njun stari brlog. Kazan ga je takoj spoznal in tudi Sivka je to začutila. Toda mala reka je tekla na obeh straneh drevesa in ga popolnoma obdajala. Velika cedra je bila padla preko reke in tako tvorila most, po katerem sta Kazan in Sivka korakala preko.

Previdno sta duhala in ko nista zapazila ničesar izrednega, sta vstopila v brlog. Volkulja Sivka se je takoj vlegla v najtemnejši kot najdenega doma in Kazan ji je v znak zadovoljstva lizal glavo. Nato je hotel iti malo ogledat si okolico. Ko je stopil iz brloga, je našel ježevca pred njim in ga napadel. Toda bodice so se mu zadrle globoko v gobec in trajalo je par dni, da je ozdravel. Volkulja Sivka mu jih je izvlekla nekatere z zobmi, ostale pa si je sam izpraskal. Nato mu je bil gobec silno otekel in ga silno skelel. Od takrat naprej se je silno bal ježevcev in se je vsakemu umaknil, če ga je srečal.

Dva tedna po nesrečnem srečanju z ježevcem so se začeli dnevi daljšati in solčna toplota je postajala vedno večja. Zadnji sneg je naglo izginil. Povsod so se odpirali popki in zvončki so kazali iz orumenelega listja in trave svoje bele glavice in naznanjali, da je slednjič le prišla pomlad.

Prvi teden je volkulja Sivka šla nekolikokrat s Kazanom na lov. Ni jima bilo treba iti daleč. Močvirje je bilo polno male divjačine in vsak dan ali vsako noč sta imela sveže meso.

Naslednji teden pa je volkulja Sivka ostala doma. Kazan je ni silil. Nagon mu je rekel, da se nekaj novega pripravlja. Šel je na lov, a se ni preveč odaljil. Vrnil se je z belim zajcem.

Nekaj dni je preteklo in zgodilo se je, da je neko noč, ko se je Kazan vrnil s plenom domov, volkulja divje rentočila. Kazan je ostal zunaj brloga in držal zajca v žrelu. Strmel je v temo, kjer je ležala volkulja. Slednjič se je vlegel pred vhod. Kmalu pa je ves razburjen vstal in odšel.

Vrnil se je šele zjutraj. In kot nekdan na Sun Rocku je duhal, duhal. Kar je plavalo po zraku, zanj ni bila skrivnost. Približal se je volkulji Sivki in ta ni rentočila. Lizal jo je in ona je nežno cvilila. Nato je pa njegov gobec zadel ob nekaj drugega, ki je slabotno dihala.

Ta dan Kazan ni šel na lov. Bohotno se je vlegel na solnce, z odprtim žrelom, v znak velikega zadovoljstva.

XXI. Barijeva vzgoja.

Drama na Sun Rocku je bila oropala Kazana in volkuljo Sivko rodbinske sreče in nista pozabila žalostnega dogodka.

Pri najmanjšem šumu se je volkulja Sivka tresla in začela bati in bila je pripravljena naskočiti nevidnega sovražnika in raztrgati vsako meso, ki ni bilo Kazanovo ali mladičevo. Tudi Kazan ni bil nič manj nemiren in pozoren.

Niti trenutek ni nehal paziti, toda mir je razprostiral svoja krila čez močvirje v solnci luči. V okolici Kazana in Sivke je bil samo tihi whiskey-jack²⁵, nekaj drugih ptic, ljubke gozdne miši in mali hermellini.

Kazan se je slednjič pomiril. Večkrat je šel v temo duhat svojega sina.

Indijanci, ki se imenujejo Dog-Ribs (Pasja rebra) in ki prebivajo malo proti zapadu, bi ga gotovo imenovali Ba-ree (ali Bari), kar znači v njih jeziku ob enem »brez brata in sestre« in pa »volčji pes«, ker je bil v resnici oboje.

Bil je živahen in nežen mladič, ki ga je mati negovala z vso skrbjo. Rastel je, kot volkovi, silno naglo in ne počasi kot pes.

Čez teden dni je že kobacal do Kazana, se vlegel med njegove predne šape in tu mirno zaspal. Prvič, ko se je to zgodilo, je bil Kazan v veliki zadregi. Pol ure se ni premaknil in slednjič je prišla volkulja Sivka vsa srečna lizat ubeglega mladiča.

²⁵ Vrsta northlandske šoje z velikimi očmi.

Ko je bil star deset dni, se je začel igrati s kosom zajčje kože. Neko lepo popoldne pa je spoznal solnčno luč. Skozi luknjo v drevesni skorji je pokukal solnčni žarek v brlog in zadel ob tla poleg Barija. Ta je začel začuden strmeti v zlati trak. Kmalu pa je skušal igrati se z njim, kot se je igral z zajčjo kožo. Ni razumel, zakaj ga ni mogel zagrabiti: a od sedaj naprej je vedel, kaj je solnce in luč.

Naslednje dni je hodil k odprtini brloga in tu je videl isto luč. Bleščalo se mu je in mežikal je z očmi in boječe se je vlegel na prag velikega sveta, ki ga je imel pred seboj. Volkulja sama se je vlegla zunaj v solnce in poklicala mladiča. Tako se je Bari navadil na solnčno luč, ki jo je pri srčno vzljubil. Temni brlog mu, seveda, ni več ugajal.

Toda kmalu je spoznal, da vse zunaj na svetu ni prijetno. Neki dan se je plazil okoli po otoku in mati ga je zastonj klicala v brlog. Bližala se je namreč nevihta. Toda ni hotel ubogati in narava se je maščevala nad njim. Zajel ga je strašen naliv, bliskalo se je in grmelo in skoraj bi bil utonil, da ga ni prišla iskat Sivka in ga v žrelu odnesla v brlog.

Tako se je polagoma razvijala v njem previdnost in vzbujali so se mu razni nagoni. Oni dan, ko se je njegov stikajoči nossek dotaknil ravnokar ubitega, še krvavečega zajca, ki ga je bil prinesel Kazan, je prvič okusil kri. Zdela se mu je izborna. In isti vtis je imel vsakikrat, ko se je vračal

Kazan s plenom domov. Ker se je pa moral naučiti sam ubijati, je začel kmalu grizti padle veje in kose lesa in na ta način si je okrepil zobe, ki so kmalu postali trdi in ostri.

Prišel je tudi čas, ko se mu je odkrila velika skrivnost Življenja in Smrti. Kazan je bil prinesel v svojem gobcu velikega belega zajca, ki je še živel, a bil tako pohabljen, da se ni mogel dvigniti, ko ga je volčji pes položil na tla. Bari je dobro vedel, kaj so zajci in jerebi in je rajši imel njih krvavo meso kot sladko materino mleko. Toda zajce in jerebe je vedno dobival mrtve.

To pot se je pa zajec z zlomljeno hrbtenico premetaval po tleh. Volčič se je pri tem pogledu preplašeno umaknil. Nato se je pa vrnil in radovedno opazoval gibanje smrtno ranjene živali.

Volkulja Sivka je čutila, da stvar ne gre naprej, in se je približala zajcu ter ga večkrat duhala od čistó blizu, ne da bi ga ugriznila. Kazan pa je leno ležal v kotu in prav zadovoljno gledal prizor.

Vsakokrat, ko je volkulja sklonila glavo in se dotaknila z gobcem zajčjega telesa, je Bari pozorno dvignil ušesa. Ko je videl, da se materi ne zgodi nič hudega, se je vedno bolj bližal. Kmalu se je njegov gobček dotaknil zajca, ki je ležal kot mrtev.

Toda ta ni še bil poginil; nenadoma se je premaknil in sunil Barija s hrbtom tako silno, da je ta cvileč od groze odletel par čevljev daleč proč.

Ali naglo se je spet postavil na noge. Bil je razjarjen in želja po osveti je vstala v njem. Vrnil se je manj plaho in dlaka na hrbtu se mu je ježila. Globoko je zadril svoje zobe v zajčji vrat. Čutil je, kako se življenje trese v drhtečem mesu in ni prej izpustil, dokler ni zadnji tresljaj ponehal v njegovi prvi žrtvi.

Volkulja Sivka je bila navdušena. Z jezikom je pogladila mladiča in Kazan je izrazil svoje zadovoljstvo z renčanjem. Bari je jedel od zajca vse, kar je hotel, in nikoli mu meso in kri nista še tako ugajala.

Po enem letu je že poznal vse skrivnosti življenja. Naučil se je, da se ni več bal strašnega glasu sive sove, prasketanja padajočega drevesa, groma, šuma tekoče vode, klica vodne kune in košute, kakor tudi ne nočnega tuljenja njegovih bratov volkov.

Spoznal je kmalu, da ima izboren nos in more slediti divjačini. S skušnjami je pa rastlo njegovo zaupanje v samega sebe.

Razen tega se je pa tudi njegovo telo spremenilo. Zrastel je in postal vitek in gibčen. Rumenkast kožuh mu je postal rjav in svetla siva proga se mu je vlekla po vsej hrptenici, kot jo je imel Kazan. Njegova podolgovata glava je pa spominjala na mater. Sicer je imel pa ostalo telo po očetu.

V kotu velikih oči je imel rdečo piko. Vsi prebivalci gozda vedo, kaj pomeni ta krvava pika pri malih huskyjih. Znači namreč, da je žival rojena v Wildu in da je njej oče ali mati bil divja zver.

Bari je najprej pretaknil ves mali otok, na katerem se je nahajal brlog, nato je pa mislil iti preko na drugi breg. Dolgo časa je opazoval vodo, ki je šumela pod njegovimi šapami, slednjič si jo je pa vendar upal prekoračiti na padlem deblu.

Ni bil še petdeset yardov daleč, ko je začul poleg sebe plahujanje peruti. Bil je whiskey-jack, ki se je nahajal ravno na njegovi poti. Ptič ni več mogel letati, ena njegovih peroti se je bila polomila brezdvomno v boju s kako malo divjačino. A vkljub temu se je zdel Bariju eno najbolj vznemirljivih živih bitij. Siva dlaka na hrbtu se mu je začela ježiti in volčič je naskočil ptiča. Z ostrim krikom je ugriznil v njegovo perje. Velika šoja je začela sekati s svojim kljunom na Barijev gobec. Toda Kazanov sin je bil dovolj velik, da se ni umaknil in vsled bolečine je le še bolj krepko grizel. Zobje so dosegli meso in z veseljem je nadaljeval boj. Ptičev odpor pa je pojemal, kmalu je prenehal kljuvati in udarjati s perotmi. Bari ga je izpustil. videl je, da leži ptič mirno in se ne gane več. Whiskey-jack je bil mrtev.

Volčič je bil zmagal v svoji prvi bitki in brezmejen ponos mu je zato navdal srcé. Začel je delovati v neizprosni mehanizmu divjega življenja.

Uro pozneje ga je našla volkulja Sivka na istem mestu. Od velike šoje so ostali samo še kosi in perje, ki je daleč okoli pokrivalo tla. Bari jo je pa s krvavim gobčkom vlekel nasproti ostankom svoje žrtve.

Volkulja Sivka je razumela in gladila svojega mladiča. Povedla ga je s seboj. V gobčku je prinesel očetu perot premaganega ptiča.

Od sedaj naprej je postal lov glavna Barijeva strast. Kadar ni spal na solncu ali ponoči v drevesni votlini, je iskal vse, kar je živel in kar je mogel uničiti.

Poklal je vso rodbino gozdnih miši. Celo tri ptiče je zasačil in ubil. S hermelinom je pa imel manj sreče. Ta ga je kruto ugriznil in ušel. Tako je bil Bari prvič premagan.

Zato je bil nekoliko dni pri miru. Slednjič je spoznal, da mora biti previden z onimi wildskimi živalmi, ki imajo dolge prednje zobe kot on in tako je prišel na misel, da se ne sme hraniti z njimi.

Ko je enkrat srečal vodno kuno, ki je iskala hrane kot on, ji ni ničesar storil in jo pustil iti njeno pot. Kuna, ki ga je razumela, je storila isto.

Volčičevi izprehodi so postajali vedno bolj dolgi in vedno dalj časa je izostajal od doma. Volkulja Sivka je bila najprej nemirna, ko njen sin ni prihajal domov. Slednjič se je pa manj brigala za to. Zakon narave je hodil svojo pot naprej.

Prišel je popoldan, ko se je Bari še bolj oddaljil kot ostale dni. Ubil je zajca, se nasitil in ni se vrnil v brlog.

Prišel je večer. Polna luna je vzšla in oblivala s svojo svetlo lučjo gozdove, gorske grebene in planjave. Bila je krasna noč. In Bari je odkril luno in se napravil

v njeni čudoviti luči na pot, proč od rod-nega doma.

Vso noč je volkulja Sivka bedela in čakala svojega sinu. Ko se je zdanilo, se je vsedla pred brlog, obrnila svoje slepe oči proti nebu in začela žalostno tuliti.

V daljavi je Bari začul to tuljenje, a ni odgovoril. Njegov razvoj je bil končan. Nov svet in novo življenje se je odprlo za volčiča, vzela je slovo od svojega očeta in matere.

XXII. »Zlomljeni Zob« se izseli s svojo rodbino.

Pomlad je prehajala v poletje in bilo je krasno vreme. Želja po potovanju se je lotila Kazana in volkulje Sivke. Ta želja se polasti v tem letnem času vseh wildskih zveri, ki nosijo kožuh, ko so pomladni mladici odrasli in sami odšli v daljni svet.

V bajni noči, v kateri so svetile luna in zvezde, sta volčji pes in slepa volkulja zapustila votlo drevo in začela hoditi proti zapadnemu gorovju po dolini, ki se je končala z močvirjem.

Dan in noč sta bila na lovu in sled za njima se kazala nebrojna, napol oglodana okostja zajcev in jerebov. To je bil v resnici letni čas za ubijanje in ne za lakoto. Oba sta postajala vedno bolj rejena.

Druge živali ju niso motile. Risov ni bilo v tej pokrajini, ker ni bilo dovolj visokih dreves, ki ugajajo velikemu mačku, pa tudi volkov ne. Vodnih kun in podlasic je kar mrgolelo ob reki, toda te niso bile ne-

varne. Neki dan sta srečala staro vidro. Bila je za svojo vrsto pravi velikan in njena dlaka je postajala začetkom vsakega poletja umazano siva.

Leni in nasičeni Kazan jo je malomarno pogledal. Volkulja Sivka je vohala v zraku močni ribji duh, ki je izhajal od živali. Ta vodna žival je ni več zanimala, kot palica, ki plava po valovju reke. Nadaljevala sta svojo pot in se nista brigala za to debelo, na videz bedasto žival z ogljeno črnim repom, ki je kmalu pozneje postala njiju zaveznica v enem onih okrutnih bojov med wildskimi prebivalci, ki se končajo z uničenjem slabejšega.

Noben človek ni bil prišel že več let v gornji del te doline in naselbina bobrov se je tu mirno razvijala.

Poveljnik kolonije je bil častitljiv očak, ki bi ga Indijanci v njih bujnem jeziku gotovo imenovali »Zlomljeni Zob«, kajti eden njegovih štirih dolgih prednjih zob, s katerimi bobri glodajo drevesa, da padejo in tvorijo jeze, je bil zlomljen pri tem starem očetu.

Naselbina bobrov je bila tu že šesto leto in se je tako pomnožila, da niso imeli dovolj hrane v velikem ribniku, ki je nastal za velikim jezerom. Ni bilo več drevesa ali grma, ki ne bi bil že oglodan.

Slednjič se je pa stari očak le moral odločiti, da zapusti staro bivališče. Med tem, ko sta Kazan in volkulja Sivka malomarno duhala močni vonj, ki je puhtel iz bobrovega mesta, je Zlomljeni Zob ureje-

val okoli sebe svojo družino. Ko so bili vsi zbrani, je častitljivi patriarh skočil na glavo v reko in vsi so mu sledili. Trimesečni mladiči so plavali kot njih starši in se trudili, da ne zaostanejo. Zlomljeni Zob je na čelu čete junaško rezal valovje. Za njim so plavali odrasli bobri. Matere in mladiči so tvorili zadnji del. Vseh skupaj je bilo štirideset glav.

Vso noč je trajalo potovanje brez neprilik. Velika vidra je, skrita v gostem vrbju, pustila plavati mimo vso karavano.

Po čudnem napotku narave je vidra smrtna sovražnica bobrov; še bolj jim je nevarna kot človek. Vidra žre ribe, a obenem pazi, da njih vrsta ne izumrje. Skrivni nagon ji je pa brez dvoma povedal, da jezi, ki jih zidajo bobri po rekah, ovirajo naravna potovanja rib za časa drstenja. Zato na skrivnem uničuje bobrove zgradbe. Na kak način, bomo kmalu videli.

Večkrat po noči se je plavajoča četa bobrov ustavila in Zlomljeni Zob je zlezel na suho in iskal pripravnega mesta za novo naselbino, a ga ni našel. Vsa tolpa je v tej zadevi zaupala poglavarju in nihče se mu ni upal ustavljati.

Ko se je zdanilo, so prišli do otočiča, kjer sta imela Kazan in Sivka svoj brlog. Zlomljeni Zob je tu zlezel na suho. Kraj mu je ugajal, naslonil se je na svoj široki in težki rep in kimal v znak zadovoljstva.

Kraj je ležal kot nalašč za naselbino. Če bi se reka zajezila malo pod otočičem, bi bil ta preplavljen in vse topoli,

breze, jelše in vrbe, ki so se nahajale na njem, bi stale v vodi. Razen tega je proti severu gost gozd zapiral dohod mrzlim zimskim vetrovom.

Bobri so se takoj spravili na delo. Drevo za drevesom je padalo pod njih ostrimi zobmi in jez je bil tako napravljen. Zamašili so ga z zemljo in blatom in držal je trdno. Kmalu je bil jez dolg sto čevljev.

Naselbina je bila pri delu, ko sta se neki dan Kazan in volkulja Sivka vrnila na svoj dom.

XXIII. Boj zoper vsiljivce.

Ko sta prišla še pol milje daleč, jima je veter prinesel duh vsiljivcev. Na daljavo dvesto metrov sta pa slišala prasketanje padajočega drevesa in njegov pljusk v vodo. Ko sta prišla do reke, je Kazan zapazil veliko spremembo. Kjer sta pustila otočič sredi reke, je bilo vse pod vodo, drevesa in grmičje je molelo iz vode.

Kazan in Sivka sta se neslišno približala. Zlomljeni Zob je ravno žagal drevo, poleg njega so se igrali v blatu mladi bobri. Ostali veliki bobri so bili na delu drugod.

Kazan je že prej videl take prizore v gornjem delu doline, a tam se ni brigal za bobre. Tu pa zanj niso bili bobri navadne smrdljive vodne živali, temveč vsiljivci, torej sovražniki, in pokazal je zobe. Dlaka na hrbtenici se mu je zježila, mišice so se mu napele in nemo je naskočil Zlomljenega Zoba.

Stari očak ni slutil nevarnosti, ki mu je pretila. Šele nekaj trenutkov, preden ga je dosegel volčji pes, ga je zapazil. Prenehal je žagati drevo in ni vedel, kaj naj stori. Bobri so namreč na suhem silno nerodni. Ko je bil Kazan tik poleg njega, je štrbunknil v reko.

Kazan je skočil za njim, toda Zlomljeni Zob je zdrsnil kot olje pod njegovim trebuhom in izginil. A Kazan ga je bil že dvakrat krepko ugriznil v debeli rep.

Kazan se je silno jezil, ker se mu je napad ponesrečil. Mladiči pa so bili preplašeni vsled napada, ostali kot prikovani na mestu. Vzdrabili so se šele, ko jih je volčji pes napadel. Trem se je posrečilo prilezti do vode in se rešiti, dva pa je Kazan dohitel. Prvemu je strl hrbtenico, drugega pa je zgrabil za goltanec in ga stresel v zraku, kot napravi pes s podgano.

Volkulja je slišala kratki boj, se približala malima mrtvima truploma in začela cviliti. Brez dvoma sta jo spominjala njenih lastnih mladičev, ki jih je bil ris raztrgal na Sun Rocku.

Kazan je pa divje renčal proti vodi, kamor so se skrili ostali bobri. Prišel je do kraja nasipa in nagon mu je dejal, da bi mu mogel pomagati in pregnati vsiljivce.

Naenkrat se je pa kakih petdeset čevljev od njega voda zvalovila in pokazala se je velika okrogla glava Zlomljenega Zoba. Pol minute sta se napeto gledala. Nato pa je bober mirno splaval na drugi nasip, ki so ga zidali sredi reke, zlezal

nanj in se vlegel nasproti Kazanu. Stari inženjer je bil sam; drugi se niso prikazali.

Kazan je začel iskati brodu, da bi prišel do bobra, a zaman. Stari očak ga je nekaj časa gledal, nato se je pa pogreznil v vodo. Hudomušni bober je na ta način spoznal, da kot ris tudi Kazan ni zmožen boriti se v vodi in šel je povedat to novico drugim članom naselbine.

Kazan se je vrnil k volkulji Sivki, se vlegel poleg nje na solnce in opazoval.

Čez pol ure je zapazil, da so na nasprotnem nasipu prišli vsi bobri na suho in nadaljevali svoje delo, kot bi se sploh nič ne bilo zgodilo.

Več kot desetkrat je eden bobrov splaval čisto blizu obrežja nasproti mrtvim mladim in jih ogledoval. Bila je brez dvomno njih mati, ki je hotela iti pogledat nedolžne žrtve, a si ni upala.

Kazan se je silno čudil bobrom, starec, ki ga je bil napadel, se ni niti branil z zobmi. Prišel je do zaključka, da bi se dale te živali pregnati kot kunci ali jerebi.

Zato se je z uprav volčjo spretnostjo pripravil na napad. Oddaljil se je z volkuljo Sivko od brega in korakal navzgor ob reki. Sklenil je preplavati visoko gori reko in na drugem bregu napasti bobre.

Pustil je Sivko na bregu, splaval čez reko, šel kakih 100 yardov od vode proč do naselbine in se prav po volčje približal. Zlomljeni Zob je bil s svojimi tovariši pri delu in Kazana niso opazili. Bober, ki je plaval po vodi, ga je videl prihajati in

dal varnostno znamenje. A bilo je že prepozno. Kazan je bil že naskočil in zasadil svojemu sovražniku zobe globoko v vrat.

Toda stari bober se je znal braniti. Z naglim sunkom je izpodbil Kazanu ravnotežje in posrečilo se mu je, da je s svojimi prednjimi ostrimi zobmi krepko zagrabil goltanec volčjega psa. V tem trenutku ste pa obe živali, ki ste krepko držali druga drugo, padli v vodo. Zlomljeni Zob je tehtal dobrih trideset kilogramov; v vodi doma. Krepko je držal Kazana in se je pogreznil na dno vode. Kot svinčena utež ga je vlekel navzdol. Kazanu je tekla voda v žrelo, v nos, v ušesa, v oči in ga popolnoma zmedla. Toda le še bolj krepko je stiskal bobra z zobmi. Toda ko sta dosegla dno in se je bober začel zakopavati v blato, je spoznal, da gre za življenje ali smrt in ga je spustil. Z zadnjo močjo se je začel premetavati, da se reši bobrovih zob. Ta ga je pa takoj izpustil, ko je čutil, da ga Kazan ne drži več. Bil je zadnji trenutek, kajti Kazan je bil že tričetrt utopljen. Vendar se mu je posrečilo splavati na vodno površino. S prednjimi nogami se je oprijel vej drevesa, ki je ležalo v vodi. Tako je ostal dobrih deset minut in lovil sapo, da je končno prišel spet do moči in mogel splezati na obrežje.

Bil je izmučen, da še nikoli tako. Premočen je bil do kosti in ves se je tresel. Bil je premagan kot še nikdar in celo od manj vrednega sovražnika. Komaj je spet preplaval reko in prišel nazaj k volkulji Sivki, ki ga je čakala.

XXIV. Vidra začne boj.

Nekaj dni pozneje je bil Kazan spet pri moči in zdravju. Toda njegovo sovražstvo do bobrov se je le še povečalo. Uničiti sovražnike je postala zanj fiksna ideja, ki mu je strastno rojila po glavi.

Jez je bil že naravnost ogromen. Inženjerji četveronožci so ga izborno cementirali. Sezidali so si tri kočice. Vsakih štiriindvajset ur je voda vedno bolj rastla in se redno razlivala po okolici in vse preplavljala.

Kolikor mu je dopuščal čas lova za prehrano, je Kazan neprestano pazil ob vodi, če bi mogel zalotiti kakega neprevidnega člana plemena Zlomljenega Zoba.

Enkrat je presenetil velikega bobra, ki se je preveč oddaljil od brega, in ga je zadavil. Tri dni pozneje pa dva mladiča, ki sta se igrala v blatu ne daleč od suhe zemlje. Kazan je bil tako divji, da jih je dobesedno raztrgal na koščke.

Zato je Zlomljeni Zob sklenil, da bodo delali samo po noči in da bo podnevi ostala vsa naselbina v kočah. Toda Kazan se ni dal ostrašiti. Bil je spreten nočni lovec in dve noči zaporedoma je ubil po enega bobra. Tako jih je uničil že sedem, ko se je prikazala vidra.

Zlomljeni Zob se še nikoli ni nahajal med dvema tako neizprosnima nasprotnikoma. Na suhem mu je Kazan uničeval zarod, v vodi pa je bila vidra še bolj nevarna. V vsem Northlandu je ona najhujša uničevalka bobrov. Prava kuga je zanje.

Svoje delo uničevanja izvršuje najraje v ostrih zimah. Toda ona ne napada bobrov v njih kočah. Dela isto kot človek z dinamitom. V jez izvrta luknjo, voda upade, led se s silnim truščem zruši in boberske kočice ostanejo na suhem. Bobri pomrejo od mraza, zoper katerega sta jih ščitila voda in led, ker vkljub gostemu kožuhi so zelo občutljivi za mraz, ki doseže v hudih kanadskih zimah do petdeset stopinj Fahrenheita pod ničlo.

Dva dni je vidra preiskovala nasip. Kazan je mislil, da je bober in jo je zaman zasledoval. Vidra se ga je čuvala in se mu spretno umikala. Nista vedela, da sta zaveznika.

Bobri pa so nadaljevali svoje delo s silno opreznostjo. Voda je še vedno narščala.

Tretji dan pa je vidra izvohala v nasipu mesto na dnu, kjer je bil precej slab, in takoj se je spravila na delo. S svojimi ostrimi zobmi je vrtala in glodala pred seboj in delala sedem palcev široko luknjo. Po šestih urah dela je bil nasip prevrtan.

Skozi to luknjo je tedaj začela liti voda, kot se izpraznjuje sod. Kazan je videl, kako je zadovoljna vidra splavala iz vode na nasip in se stresla. Čez pol ure je voda že vidno padla in vsled silnega toka se je tudi odprtina povečala.

Čez nadaljne pol ure so ležale tri kočice na suhem in prikazalo se je blato, na katerem so bile zidane. Tu se je pa začel Zlomljeni Zob vznemirjati. Zbral je okoli

sebe vse bobre, ki so v blaznem strahu plavali okoli po vodi, ne meneč se za Kazana in Sivko. Velik bober se je splazil na breg, v dveh skokih je bil Kazan pri njem. Boj je bil kratek in krut in bobri so videli, kako naglo je Kazan zadavil njih brata. Tu so preplašeni zbežali na nasprotni breg.

Vidra se je med tem odpravila proč. Zlomljeni Zob se je pa s svojimi najboljšimi delavci spravil na delo in začeli so mašiti luknjo. Pri tem delu so se pa morali čuvati Kazana in Sivke, ki stašla takodaleč v blato, kolikor je bilo mogoče. Pet odraslih bobrov in enega mladiča sta raztrgala v teku enega popoldneva.

Zlomljenemu Zobu se je sledrjič posrečilo zamašiti luknjo, voda je spet začela naraščati in morija se je končala.

Velika vidra je šla po reki navzgor, se vlegla na solnce in počivala od svojega dela. Nažrla se je bila rib in jih je leno prebavljala. Naslednji dan je hotela nadaljevati svoje delo.

Tu jo je zasačil Kazan, ki je zavohal njeno sled. V boju bi se bila še branila, toda to pot ji je bilo usojeno, da mora končati. Kazanovi zobje so pregrizli njeno vratno žilo in poginila je na mestu, ne da bi spoznala, kdo jo je naskočil.

Od takrat naprej se je pa položaj le še poslabšal. Bobri so nadaljevali svoje zgradbe in meseca julija je voda že tako narasla, da je bilo vse močvirje globoko pod vodo.

Kazan in Sivka sta se začela bati nepremagljive sile bobrov, ki je spominjala na človeško vsegamogočnost. Neko noč, ko je jasno svetila polna luna, sta zapustila svoje staro bivališče, šla vzdolž reke navzgor in se obrnila proti severu.

XXV. Ujetništvo.

Požar, kateremu sta čudežno ušla Kazan in volkulja Sivka, ni bil edini, ki je to leto pustošil Northland. Drugi požari, ki so jih zanetili po nesreči neprevidni Indijanci ali belokožci, so prišli po strašni lakoti in po Rdeči kugi in so meseca julija in avgusta uničevali cele pokrajine.

Kazan in volkulja Sivka sta kmalu prišla do gozdov, ki jih je bil uničil ogenj. Stopala sta po začrnelem oglju in pepelu. Kazan bi bil najraje šel proti jugu, toda pasji del njegove narave ga je vlekel tja — človeku nasproti. Toda volčji nagon mu je dejal, da mora proti severu in tudi volkulja Sivka je hotela v to smer.

V tistem času se je raznesla vest, da so našli na severu zlato in takoj so ljudje kar v tropih, ki so si poželeli rumene kovine, spravili na pot s sanmi in psi. Kmalu so razširili po vsem Northlandu novico, da je tu še več zlata kot ob bregovih Yukona.

Eden teh možakov je bil tudi Sandy Mac Trigger. Iz raznih vzrokov je izginil iz pokrajine ob Yukonu. Predvsem mu je bila policija za petami in vrhu tega je imel pa še prazne žepe.

Tu si je nabral zlata že za en ali dva milijona dolarjev, a je vse zapil in zaigral. Bil je človek brez vsake morale, brez vesti, ni se bal niti Boga niti vruga. Imel je divji, živinski obraz, tako da se mu je vsakdo, če je le mogel, umikal.

Zelo so ga imeli na sumu, da je ubil dva človeka, in oropal nekoliko drugih. A pravih dokazov niso mogli najti in nikoli ga policija ni mogla zasačiti pri zločinu. Njegova hladnokrvnost in obvladovanje samega sebe sta bila izredna. Njegovi najhujši sovražniki so ga morali v tem oziru občudovati.

V šestih mesecih je zraslo mesto Red-Gold City (mesto rdečega zlata) ob bregu reke Mac-Farlane, stopetdeset milj daleč od trdnjave Forth Smith, ki je ležala sama petsto milj daleč proč od vsake civilizacije.

Ko je prišel Sandy Mac Trigger, je naglo obiskal vse barake, koč, igralnice in bare, ki so stvarjale mesto, in riskiral v igri tistih par novcev, ki so mu ostali. Imel je dovolj sreče, da je dobil toliko, da je mogel obnoviti svojo opremo in si nakupiti živil.

Nakupil je predvsem majhen čoln, staro puško, kateri se je moral smejati, ko jo je ogledoval, saj je imel tolikokrat že v rokah krasne moderne puške. Več si ni mogel kupiti za svoj novc.

Nato je zapustil mestece in se vozil v svojem čolnu po reki navzgor, dalje kot

drugi iskalci zlata. Pri izlivu malega dotoka je našel toliko zlata, da bi ga mogel nabrati za šest do osem dolarjev na dan. Toda malomarno je skomizgnil z ramami in se odpeljal še dalje. Iskal je več tednov, a zaman. Nevarno bi bilo v tem času, sniti se z njim. Toda bil je sam v puščavni in tako ni mogel nikomur nič žalega storiti.

Neko popoldne je zapazil na belom peščenem bregu živalske sledove.

»Volkovi!« je jezno mrmral. »Da si malo pomirim živce, bi prav rad sprožil tole staro pušo, ki oddaja en strel na minuto. Vraga! Kako tulijo! In to pri belem dnevu!

Stopil je na suho.

Pol ure od tod je volkulja Sivka zavohala nevarni človeški duh. Kazan se je bil nekaj minut prej oddaljil za belim kuncem. Sivka je slišala veslanje in sunek čolna ob pesek. Takoj je začela žalostno tuliti, da obvesti svojega tovariša.

Mac Trigger je počakal, da je tulenje prenehalo. Nato je vzel iz čolna svojo staro puško, porinil vanjo nov naboj in se skril v grmovju ob bregu.

Kazan se je bil naglo vrnil k Sivki. Dlaka se mu je živje ježila. Veter je pihal od reke in mu prinašal duh človeka; kar tresel se je.

Sandy je bil lovil lisice v polarnih krajih in po načinu, ki so ga naučili Eskimi, je šel tako dolgo okoli divjačine, da se je nahajal proti vetru.

Toda volkulja Sivka je imela še boljše čute kot arktična lisica z malimi rdečimi očmi. Njen podolgast gobec je sledil krogu, v katerem se je premikal Sandy. Na tristo jardov je čula, kako je počila suha veja, sunila je Kazana v ramo in oba sta tiho izginila v nasprotni smeri.

Sandy se je plazil kakor kača, a ni našel ničesar. Polno uro se je trudil, nato se je vrnil k čolnu. Robato je zaklel in njegov hudobni obraz se je nakremžil, ko je videl po sledih, da sta oba volkova med tem časom prišla pit k reki.

A kmalu nato se je glasno zasmel. Iz svojega nahrbtnika, ki je ležal v čolnu, je potegnil malo kavčukasto mošnjo. Iz nje je vzel steklenico, ki je bila hermetično zaprta in v kateri so se nahajale kapsule iz želatine. V njih je bil strihnin.

Na obrežjih Yukona so mnogo slabega govorili o teh kapsulah. Trdilo se je, da je njih posestnik pustil neki dan pasti eno v čašo kave, ki jo je ponudil nekemu drugemu možaku. Toda dokazati mu ni mogel nihče ničesar.

Za uporabo strupa na lovu pa je bil Sandy Mac Trigge pravi mojster. Pred par dnevi je bil ustrelil karibuja in v kose njegovega mesa je začel zavijati po eno kapsulo. Položil je osem zastrupljenih kosov mesa na različna mesta.

Naslednji dan je šel gledat učinek. Prve dve vabi sta ostali nedotaknjeni, a tretje ni bilo več na mestu. Od veselja si je mel roke, kajti gotov je bil, da najde v

razdalji dve do tristo yardov svojo divjačino. A kruto se je varal. Našel je kos mesa, ki ga je bil zavil okoli strupa, razvit na tleh, in strup je ležal poleg. Klel je od jeze in divje gledal. Kaj takega se mu še nikoli ni bilo pripetilo.

Šel je naprej. Četrta in peta vaba sta bili spet nedotaknjeni, ostale pa razvite in strup je bil raztresen po tleh. Poleg njih je zapazil sledove obeh tako skrivnostnih volkov.

Mac Trigger je bil naravnost obupan. Smatral je to za višek poloma in nesreče, češ da se mu je vse zoperstavilo. Sklenil je vrniti se v Red-Gold-City.

Po kosilu se je vsedel v svoj čoln, prižgal pipo, položil puško čez kolena, vzел krmilo v roke in se pustil gnati od toka po reki navzdol.

Kazan in Sivka sta bila pol milje daleč nižje ob reki in pila vodo. Veter je pihal v nasprotno smer, tako da nista mogla zaduhati človeka, ki se jima je bližal popolnoma neslišno, ker ni veslal.

Ko ju je Sandy zapazil, je naglo zagrabil puško. Pri peketu jekla je Sivka naglo izginila v grmičju, Kazan pa je z divjim renčanjem gledal proti čolnu.

V tem trenutku je počil strel, Kazan je čutil strašno bolečino na glavi in se v istem trenutku onesvestil. Volkulja Sivka pa je tekla, kar so jo nesle noge; vendar pa se ni oddaljila predaleč. Vso noč je nato oprezovala in čakala, da pride Kazan.

Sandy je bil izstopil in si veselo ogledoval svoj plen. S puškinim kopitom je obrnil Kazanovo glavo in si dejal ves začuden:

»Vraga, saj to ni volk. To je pes, Sandy Mac Trigger! To je čisto pravi pes!«

XXVI. Sandy Mac Triggerjeva metoda.

Sandy Mac Trigger je pokleknil na pesek poleg svoje žrtve, ki je še vedno ležala brez zavesti. Ko je dvignil Kazanovo glavo, je zapazil odrgnjeno kožo okoli vratu, kar je značilo, da je bila žival nosila ovratnik.

Kar verjeti ni mogel svojim očem.

»Pes je!« je znova vzkliknil. »Doga, Sandy! In naravnost krasna!

Okoli Kazanove glave je bil pesek ves rdeč od krvi. Možak je preiskal rano in zapazil, da velika okrogla krogla ni prebila črepinje, temveč je odskočila od kosti. Čeravno je udarec onesvestil Kazana, se je začel polagoma obujati k življenju.

Mac Trigger je izborna poznaval pse, ki se rabijo za uprego sani. Dve tretjini svojega življenja je bil preživel v njih družbi. Z enim pogledom je mogel reči za vsakega, koliko je star, koliko je vreden in odkod prihaja. Mogel je razlikovati sledi različnih pasjih pasem.

Pogledal je Kazanove šape. To so bile volčje šape. Sandy je bil dobre volje. Kazan je bil pol divje pasme. Bil je krepak in močan in Sandy je pomislil na visoke cene,

ki se bodo prihodnjo zimo plačevale za pse v Red-Gold-Cityju.

Šel je naglo v čoln in vzel trd lanec, iz katerega je v desetih minutah izgotovil krepak nagobčnik. Tega je pritrdil Kazanu na glavo in ga dobro privezal. Na ovratnik je pa pritrdil deset čevljev dolg lanec in čakal.

Ko se je Kazan prebudil, se je začel strahovit boj med njim in Sandyjem. Kazan je divje napadal, a Sandy je trdno držal lanec, ki si ga je ovil okoli levice, v desnici pa je imel kol, s katerim je udarjal na ubogo žival. Ko je videl, da postaja položaj nevaren, mu je zadal tako močan udarec na glavo, da se je Kazan spet onesvestil.

Sandy ga je vlekel k bližnjemu drevesu, ga privezal in se nato pripravil, da prenoči. Zvečer ga je še večkrat s kolom premikastil do krvi, tako da se Kazan sploh ni več mogel ganiti. Nenadoma pa je začul v daljavi žalostno tuljenje volkulje Sivke in dvignil je glavo, a Mac Trigger je že bil pri njem in ga spet neusmiljeno obdelaval s kolom.

»O, te bom že izučil,« je govoril, »moja metoda ti bo že pomirila živce. Ali se boš pomiril, ali te bom pa ubil!«

Ponoči je Kazan večkrat čul klic volkulje, mrzlica ga je stresala in strašno so ga skelele rane. Ko se je zdanilo, mu je možak prinesel kos mesa in vode. Vodo je hlastno izpil, a mesa se ni dotaknil. Zobov pa ni več kazal. Sandy je prav z veseljem beležil to poboljšanje.

Ko se je solnce dvignilo, je bil Sandy pojedel svoj zajutrek in je bil pripravljen za odhod. Ne da bi se bal in brez kola je šel h Kazanu, ga odvezal od drevesa in vlekel proti čolnu. Kazan se ni upiral.

Privezal je lanec na zadnji del čolna in se že veselil pri misli na to, kar bo sledilo in kar tvori del metode krotjenja, ki jo uporabljajo na Yukonu.

Ko je bil Sandy sredi reke, je s spretnim sunkom vesla vrgel Kazana v vodo. Tu je začel veslati na vso moč. Kljub svoji veliki slabosti je bila žival prisiljena plavati, da ji ostane glava vrh vode in da se ne potopi. In v tej satanski igri, katere namen je bil popolnoma zagospodovati nad živaljo, je Sandy veslal na vso moč naprej. Kazan se je večkrat potopil v valovih čolna, a kadar je v svojem obupu krepko plaval, ga je možak z udarcem vesla porinil pod vodno gladino.

To se je ponavljalo celo miljo daleč in volčji pes bi bil slednjič utonil, da ga ni gospodar potegnil v čoln.

Ta sirovi sistem Sandyja Mac Triggerja je imel zaželjeni uspeh. Kazan je postal ponižen kot otrok. Ni več mislil na izgubljeno svobodo in na boj zanjo. Edina njegova želja je bila, da mu gospodar dovoli ležati v miru na dnu čolna, proč od kola in vode. Kol je ležal med njim in možakom, čevelj proč od njegovega gobca in na njem je bila strjena kri, njegova lastna kri.

Pet dni in pet noči sta potovala po reki in med tem časom je Sandy nadaljeval

svojo metodo, da ucepi volčjemu psu človeško civilizacijo. Trikrat ga je premikastil s kolom in še enkrat je ponovil kroteenje v vodi.

Šesti dan zjutraj sta dospela v Red-Gold-City in Mac Trigger se je utaboril poleg reke. Preskrbel si je jekleno verigo in priklenil nanjo Kazana ob močan kol. Nato mu je prerezal lanec in nagobčnik.

»Sedaj pa«, je dejal svojemu ujetniku, »boš lahko jedel, kolikor boš hotel. Hočem, da postaneš krepak in divji kot pekel. Misel, ki jo imam, je vredna celega tovara kožuhov. Da, da, kmalu bova imela mnogo zlatega prahu v žepih. Enkrat sem že napravil tole! Stvar se mi bo imenitno posrečila!«

XXVII. Profesor Weymann reče svojo besedo.

Odsedaj naprej je Mac Trigger prinašal Kazanu dvakrat na dan svežega mesa. Dajal mu ni niti rib, niti masti niti močnika, temveč samo svežega mesa. Neki dan mu je prinesel iz daljave petih milj še topla čreva karibujeva, ki ga je šel nalašč za to loviti.

Pri tej hrani se je Kazan naglo popravil in postal spet zdrav in krepak. Mac Trigger ga ni več pretepal. Toda kadar se mu je približal, mu je sovražno kazal zobe in je renčal.

Neko popoldne je Sandy privedel seboj drugega moža. Kazan je nenadoma skočil na tujca, ki se je malo preveč pri-

bližal. Ta je komaj odskočil vstran in robato zaklel.

»Dober bo,« je dejal. Deset do petnajst funtov je lažji kot moj danec. Toda izborne zobe ima in nagel je... Preden bo premagan ležal na tleh, bo krasen prizor!«

»Ležal na tleh«... ga je oponašal Mac Trigger. »Stavit grem petindvajset odstotkov svojega dobička, da bo moja žival zmagala.«

»Udari v roko!« je dejal drugi. »Čez koliko časa bo pripravljen?«

Sandy je trenutek pomislil.

»En teden... Prej ne bo imel svoje teže.«

Možak je prikimal:

»Torej bo to za danes teden zvečer.«

In dodal je:

»Petdeset od sto od moje strani, da bo moj danec premagal tvojega borca.«

Sandy Mac Trigger je dolgo gledal Kazana.

»Primem te za besedo,« je dejal slednjič s poudarkom.

In segel je tujcu v roko.

»Mislim, da ni od tu do Yukona niti enega psa, ki bi mogel premagati tega volčjega psa.«

Prišla je ura, v kateri so pričakovali prebivalci Red-Gold-Cityja posebno slavnost. Za zabavo so pač imeli igre in beznice, tu in tam kak pretep in užitek alkohola. Toda prisotnost kraljeve policije je začela zavirati prehude zabave te vrste. Če se je primerjalo to življenje z onim nekaj

sto milj dalje proti severu v dawsonski pokrajini, je bilo resno in dolgočasno.

Naznanilo boja, ki sta ga priredila Sandy Mac Trigger in gostilničar bara, Jan Harker, je bilo sprejeto z navdušenjem. Novica se je razširila na tihem dvajset milj daleč okoli in je razburjala vse možgane.

Teden pred bojem so razstavili oba psa, Kazana in velikega danca, v zadnji sobi bara, vsakega v posebni kletki, ki je bila nalašč za to narejena.

Harkerjev pes je bil križane pasme, pol velikega danca in pol čuvarskega psa. Rojen je bil v Northlandu, kjer je nosil komat in vlačil sani.

Mrzlično so se začele stave. Bile so za danca v razmerju dve proti ena, včasih celo tri proti ena. Možje, ki so stavili na Kazana, so bili stari domačini v Vildernessu. Vedeli so, koliko vztrajnosti in moči pomeni rdeče svetlikanje v očeh volčjega psa.

Star nastavljalec pasti, ki je bil postal rudar, je šepnil svojemu sosedu:

»Jaz bom stavil na tega-le. Na mah bo premagal danca. Ta si sploh ne bo znal pomagati.«

»Toda težo ima«, je odvrnil možak, ki je dvomil. »Le poglej mi te čeljusti in te rame...«

»Pa ti poglej«, ga je prekinil stari trapper, »prešibke noge tvojega borca, njegovo nežno grlo, ki je izpostavljeno zobem volčjega psa in njegov težak trebuh. Za božjo voljo, tovariš, verjemi mi in ne stavi svojega denarja na danca!«

Drugi možje so se umešali v pogovor in vsak je hvalil psa, na katerega je stavil.

Kazan je najprej divje renčal proti obrazom, ki so ga obdajali, slednjič pa se je umaknil v kot svoje kletke, položil glavo med šape in slabe volje in nemo opazoval gledalce.

Na večer boja je bila velika dvorana bara Jana Harkerja popolnoma izpraznjena. Odnegli so mize in stole in v sredo so postavili tri čevlje visok oder. Na njem se je nehala velika kletka, ki je merila deset štirijaških čevljev. Okoli so postavili vrste klopi. Zgornji del kletke je bil odprt in od stropa sta viseli dve veliki petrolejki z reflektorjema.

Tri sto gledalcev, od katerih je bil vsak plačal pet dolarjev vstopnine, je napeto pričakovalo prihoda obeh gladiatorjev.

Velikega danca so prvega spustili v široko kletko. Bilo je ob osmih zvečer, ko so Harker, Mac Trigger in dva druga moža prinesli v dvorano s pomočjo lesenih drogov kletko, v kateri je bil Kazan.

Danec, ki je mežikal v svetli luči reflektorjev, se je spraševal, kaj hočejo od njega, ko so spustili volčjega psa k njemu.

Toda Kazan ni kazal svojih zob; ta pes, ki ga ni poznal, ga ni prav nič zanimal. Tudi danec ni niti naskočil, niti zarenčal. Tudi njega Kazan ni zanimal.

Občinstvo je začelo jezno mrmrati. Veliki danec se je obrnil proti tristo sirovinam, ki so ga obdajali, in jih radovedno

motril, zibajoč se na nogah. Kazan pa je storil uprav isto.

Ta množica, ki je bila prišla gledat boj na življenje in smrt, se je začela zaničljivo posmehovati. Eni so zahtevali boj, drugi pa denar nazaj.

Sandy in Harker sta bila vsa zelena od jeze. Posestnik bara je s pestjo zažugal množici in zakričal:

»Kaj se vam tako mudi, magarci? Pustite, da se približata. Prosim potrpljenja.«

Ramovš se je polegel in oči so se spet obrnile proti kletki. Kazan se je približal dancu in začela sta se divje gledati. Njiju mišice so se napele. Tu je bilo možno čuti v dvorani letati muho. Sandy in Harker sta komaj dihala.

Vse je pričakovalo, da se obe živali, ki ste si stali nasproti, napadete.

Toda kaj se je zgodilo v tem trenutku? Ali ste spoznali, da imate napram človeškemu barbarstvu dolžnost bratstva?

V odločilnem trenutku, ko je vsa dvorana napeto pričakovala, da se živali zakažite druga v drugo, je veliki danec počasi dvignil svojo glavo proti petrolejkam in široko zazehal.

Harker, ki je videl, kako njegov borec nudi svoje grlo Kazanovim zobem, se je tresel na vseh udih in začel strahovito preklinjati. Vendar Kazan ni naskočil. Mir je bil sklenjen med obema nasprotnikoma, ki sta se približala drug drugemu in ramo ob ramo sta gledala z neizmernim zaničeva-

njem skozi kletko na množico, ki je znova začela divjati.

To pot pa je bila naravnost eksplozija jeze, preteče rjojenje, podobno orkanu. Obupani Harker je potegnil revolver iz torbe in nameril na danca.

Ta vrišč pa je prevpil krepak glas:

»Prenehajte!« se je glasilo povelje.

»Prenehajte v imenu zakona!«

Nenadoma je nastal molk in vse glave so se obrnile proti onemu, ki je govoril.

Dva moža sta bila stopila na stolčke in nadvladala prisotne.

Eden je bil seržan Brokow od jahajoče policije Severo-zapada. On je bil govoril. Držal je roko dvignjeno in zapovedal pozor in mir. Drugi je bil profesor Pavel Weyman. Ta je začel govoriti v varstvu dvignjene roke seržanove:

»Dati hočem posestnikom petsto dolarjev za ta dva psa.«

Harker je pogledal Sandyja. Približala sta glavi.

»Nočeta se boriti,« je dejal prišlec, »za sani bosta pa izborna. Dal bom posestnikoma petsto dolarjev.«

Harker je mignil z roko, v znak, da hoče govoriti.

»Dajte mi šest sto! Da, šest sto, in obe živali ste vaši!«

Profesor Weyman je trenutek pomišljal, nato pa je prikimal.

»Plačal bom šeststo«, je pritrdil.

Množica je spet začela rohneti. Harker je zlezel na klop in začel vpiti:

»Jaz nisem odgovoren, pa tudi posestnik volčjega psa ne, da se nista hotela boriti. Če je kdo med vami tako nesramen, da hoče denar nazaj, ga more dobiti pri izhodu. Toda midva sva popolnoma nedolžna pri vsej zadevi. Psa sta nas prevarila, to pa je tudi vse.«

Pavel Weyman je plačal vsakemu tri sto dolarjev in nato poglasno govoril psoma, ki sta ga radovedno gledala:

»Draga moja prijateljca, bogato sem vaju plačal. Toda koristila mi bosta pri mojem potovanju in upam, da bomo kmalu najboljši prijatelji sveta.«

XXVIII. Sama v svoji slepoti.

Dolge ure pozneje, ko se je Kazan zgrudil vsled strela Sandyja Maca Triggerja ob bregu reke, je volkulja Sivka čakala, da se bo njen zvesti tovariš vrnil. Tolikrat se je že bil vrnil, da je tudi to pot imela trdno zaupanje. Ležala je in duhala zrak in ni mogla zaduhati odsotnega. Ves dan se Kazan ni vrnil.

Zaman je klicala. Edino ostri duh dima je prihajal do nje od ognja, ki ga je bil zapalil Mac Trigger na pesku. Razumela je, da je ta dim, ki ga je delal človek, vzrok Kazanove odsotnosti. Toda ni si upala približati se s svojimi tihimi koraki. Znala je biti potrpežljiva in mislila je, da se bo njen tovariš vrnil naslednji dan. Vlegla se je pod grm in zaspala.

Toplota solnčnih žarkov ji je naznanila, da se je že napravil dan. Bila je tako ne-

mirna, da je brez vsake previdnosti korakala proti reki. Slučajno je križala svojo in Kazanovo zadnjo sled in po njej je prišla do mesta, kjer sta bila pila. Lahko je tako našla mesto, kjer je Kazana zadel strel in kjer je taboril Mac Trigger.

Njen gobec se je dotaknil strjene krvi volčjega psa in ta vonj je bil pomešan z duhom po človeku. Našla je kol, na katerega je bil privezan Kazan in sled, po koji je bil možak vlekel na pol mrtvega Kazana v čoln. Tu pa je izginila vsaka sled.

Tu se je pa volkulja Sivka vsedla in obrnila proti nebu svoj slepi obraz. Brezupno je kriknila proti Kazanu, bil je vzdih, ki ga je veter nesel v daljavo na svojih perotih. Nato pa je šla po bregu navzgor in se vlegla z nosom proti reki.

Poznala je slepoto, sedaj pa je spoznala tudi samoto, ki ji je povzmnožila nesrečo. Kaj bo mogla storiti tu na tem svetu brez Kazanove pomoči?

Nekaj yardov od sebe proč je začula gruljenje gozdnega jereba. Zdelo se ji je, da ji prihaja iz drugega sveta. Gozdna miš ji je tekla čez eno prednjih šap. Skušala jo je zagrabit, toda zobje so ji ugriznili v kamen.

Tedaj se je je polastila prava groza. Rame so se ji stisnile in tresla se je, kot bi jo silno zeblo. V strahu pred črno nočjo, ki jo je dušila, je pritiskala s kremplji na svoje zakrite oči, kot bi jih hotela odpreti luči.

Ves popoldan je lazila po gozdu. Spala je na mestu, kjer je bil ležal Kazan in naslednje jutro je šla k reki pit. Dva dni je bila brez hrane, a ni mislila na jed.

Ni mogla videti, da se je oblačilo in da je nebo otemnelo. Toda čutila je kako je zrak težak in nakopičena elektrika jo je dražila.

Naenkrat se je vlilo in več ur zaporedoma je bliskalo in grmelo in, ko se je nevihta končala, je bila Sivka vsa premočena. Njene misli so iskale Kazana, toda zadnjo njegovo sled je bila izbrisala nevihta.

Bilo jo je še bolj groza in vrhu tega je pa že začutila lakoto. Odločila se je, da gre od reke proč in znova v gozd. Zavohala je več živali, a vse so ji ušle. Celo podgana, ki jo je hotela izkopati iz luknje, ji je zbežala pred nosom.

Vedno bolj jo je mučila lakota in spomnila se je na zadnji obed, ki ga je imela s Kazanom. Bil je to velik bel kunec, od katerega sta pa pojedla samo polovico. Bilo je to eno ali dve milji daleč.

Toda njen oster vonj in notranji čut za orientacijo, ki sta tako mogočno razvita pri divjih živalih, sta jo privedla nazaj na isto mesto, preko skal, grmičja in drevja, tako naravnost, kot se golob vrne v svoj golobnjak.

Bela lisica jo je prehitela. Na mestu kjer sta s Kazanom skrila zajca, je Sivka našla samo nekaj koščkov kože in dlake. Kajti ostanke, ki jih je pustila lisica, so

bili odnesli ptiči. S praznim želodcem se je volkulja Sivka vrnila k reki kot k magnetu, od katerega se ni mogla ločiti.

Naslednjo noč je spet spala na mestu, kjer je bil ležal Kazan in trikrat ga je klicala, ne da bi bila dobila odgovora. Obilna rosa je padla in izbrisala zadnje sledove po njem. In vendar je volkulja Sivka ostala še tri dni na istem mestu.

Četrty dan pa je bila že tako lačna, da je začela glodati mehko vrbjo skorjo. Potem pa, ko je šla pit v reko, je zadela z gobcem v enega onih mehkužcev, ki se nahajajo v northlandskih rekah in katerega školjka ima obliko ženskega glavnika. Od tod prihaja tudi njegovo ime.

Privlekla ga je na suho s svojimi šapami in ker se je bila školjka zaprla, jo je zdrobila med zobmi. Meso v njej je bilo naravnost izborno in začela je iskati druge »glavnike«. Našla jih je dovolj, da je potolažila svojo lakoto. Tako je živela tri nadaljne dni in čakala.

Neko noč pa je nenadoma zadonel po zraku klic, ki jo je čudovito presunil. Dvignila se je in tresoč se po vsem telesu je tekala po pesku semtertja in vohala naprej proti severu in jugu, potem pa proti vzhodu in zahodu. Glavo je imela visoko dvignjeno v zrak in duhala in poslušala je, kakor bi hotela določiti, od katere strani obzorja ji prihaja skrivnostni klic.

Ta klic je prihajal od daleč, od zelo daleč, preko Wilderness. Prihajal je od Sun-Rocka, kjer je bila tako dolgo srečna

s Kazanom, od Sun-Rocka, kjer je bila izgubila vid in kjer ji je tema, ki ji je sedaj zastirala oči, prvič zagrnila trepalnice. Nenadoma se je njena misel v njeni nesreči in obupu usmerila proti temu daljnemu kraju, kjer je prenehalo zanjo solnce sijati na modrem nebu in zvezde in luna v jasni noči. Tam — tako si je mislila — mora gotovo biti Kazan. Tedaj pa je vkljub svoji slepoti in lakoti, vkljub vsem oviram, ki so se ji stavile nasproti, in nevarnostim, ki so jo ogrožale, zapustila reko in odpovala. Dvesto milj daleč je bil Sun-Rock in proti njemu se je napotila.

XXIX. Kako je Sandy Mac Trigger našel zasluženi konec.

Med tem časom je Kazan, šestdeset milj daleč proti severu, ležal priklenjen na jekleno verigo in opazoval profesorja Pavla Weymana, ki je v vedru zanj mešal mast in otrobe.

Veliki danec, kateremu je bila namenjena polovica obeda, je ležal enako nekaj korakov od Kazana proč in iz njegovih ogromnih čeljusti se je cedila slina v pričakovanju dobrega obeda.

Da se ti dve krasni živali nista hoteli ubiti za zabavo tristo sirovežev, ki so se bili zbrali nalašč v ta namen, je izredno veselilo čestitega profesorja. Napravil si je že načrt za poročilo o tem dogodku.

Najprvo je dal Pavel Weyman jesti dancu. Prinesel mu je približno en liter okusne piče in med tem, ko jo je pes po-

žiral in mahal z repom, mu je dal prijateljski sunek v rebra.

Ko se je pa približal Kazanu, je bilo njegovo obnašanje čisto drugačno. Zelo previdno se je približal, a ni hotel pokazati, da ga je strah.

Sandy, ki ga je bil dolgo izpraševal, mu je povedal povest o ujetju Kazanovem in o begu volkulje Sivke. Pavel Weyman ni dvomil, da je po čudnem naključju spet našel isto žival, ki je bila že v njegovi posesti in kateri je bil vrnil svobodo.

Menil je sedaj, da nima smisla, jo še enkrat izpustiti, ker je bila njegova divja tovarišica izginila, gotovo za vedno. In zato je skušal profesor na vsak način pridobiti si Kazanovo naklonjenost.

Njegovo prizadevanje pa ni imelo uspeha. Oči volčjega psa niso kazale nobene hvaležnosti. Sicer ni rentočil proti Weymanu in ga ni skušal ugrizniti, kadar se mu je približal, toda kazal ni nobenega poželjenja, da bi postala prijatelja. Nasprotno pa se je sivi danec prav naglo sprijaznil in udomačil.

Včasih je pod katerokoli pretvezo prihajal Mac Trigger na obisk v malo leseno kočo, v kateri je s svojim služabnikom prebival Pavel Weyman na bregu Velikega jezera sužnjev približno eno uro daleč od Red-Gold-Cityja.

Tedaj pa je Kazan divjal, vlekel za svojo verigo in skakal proti svojemu bivšemu gospodarju. Neprestano mu je kazal

zobe in pomiril se je šele, ko je ostal sam s profesorjem.

Neki dan, ko se je isti prizor ponovl, je dejal Sandy Mac Trigger Pavlu Weymanu:

»Naravnost bedasto bi bilo, skušati udomačiti tega psa!«

Nato je pa naglo dodal:

»Kdaj pa odidete od tu?«

»Čez teden dni«, je odgovoril profesor, »kajti kmalu se bo začela zima.«

»Kako boste potovali!«

»S čolnom po Reki miru do jezera Athabasca.«

»In boste odnesli vse s seboj iz te kočice? Mislim, da vzamete tudi pse s seboj...«

»Da.«

Sandy si je navidez pripalil pipo in na videz brez vsakega zanimanja nadaljeval svoje spraševanje:

»To pa dosti velja, ta potovanja, mister profesor.«

»Zadnje me je stalo okoli sedem tisoč dolarjev, to me bo pa stalo kakih pet tisoč. Toda imam razne podpore.«

»O moj Bog!« je vzdihnil Sandy. »Torej čez osem dni že odpotujete?«

»Da približno.«

Sandy Mac Trigger je odšel s hudobnim smehlajem v kotu ustnic. Pavel Weyman je gledal za njim.

»Meni se zdi,« je dejal Kazanu, »da ta človek ni dosti vreden. Morda imaš prav, da mu hočeš vedno skočiti za vrat. Gotovo je hotel, da ga vzamem za vodnika.«

Vtaknil je roke v žep in se vrnil zamišljen v kočo.

Kazan se je vlegel, položil je glavo med svoje šape, oči je imel široko odprte. Popoldan se je že nagibal h koncu. Sreda septembra se je že bližala in vsaka noč je prinašala s seboj mrzel jesenski veter.

Volčji pes je videl, kako je zatonilo solnce. Nato se je pa naglo storila noč. Bila je ura, v kateri se je zbužala njegova divja želja po svobodi. Noč za nočjo je glodal jekleno verigo. Noč za nočjo je gledal luno in zvezde in med tem ko je veliki danec mirno spaval, je Kazan duhal v zrak, ali bo morda čul klic volkulje Sivke.

To noč je bil bolj hud mraz kot po navadi in rezki iztočni veter je Kazana čudno razburjal. Vžigal je v njegovi krvi to, kar imenujejo Indijanci »besnost mraza«. Uspavajoče poletne noči so bile pri koncu in bližal se je čas strastnega, brezkončnega lova. Kazan je sanjal, da je ušel v svobodo in tekel z volkuljo Sivko tako daleč, da ni mogel več naprej.

Vso noč je bil izredno razburjen. Dejal si je, da ga volkulja Sivka čaka in neprestano je cvilé vlekel za svojo verigo. Enkrat je celo začul klic, o katerem je mislil, da je glas Sivke in odgovoril ji je tako na glas, da se je Pavel Weyman prebudil iz svojih globokih sanj.

Ker se je že danilo, je profesor vstal in šel iz koč. Takoj je zapazil, kako je hladno. Oslinil je prst in ga dvignil nad glavo. Po strani prsta, ki se je takoj osušila, je do-

ločil, da brije veter s severa. Smejal se je pod svojo čepico, stopil h Kazanu in mu dejal:

»Ta mraz, dragi moj, bo uničil zadnje muhe. V nekaj dneh bomo že odpotovali. Čoln, ki nas bo odvedel, mora biti že na potu...«

Nato je Pavel Weyman poslal svojega služabnika v Red-Gold-City, da nakupi še razne potrebne stvari, in dovolil mu je, da se sme vrniti šele naslednji dan. On sam pa se je pripravljajl za pot, zavijal svojo prtljago in urejeval svoje zapiske.

Noč, ki je sledila, je bila mirna in jasna. Weyman je spal v svoji koči, zunaj pa veliki danec, priklenjen na svojo verigo. Edino Kazan je bedel s svojimi polodprtimi očmi.

Čeprav je bil manj razburjen kot prošlo noč, je vendar včasih dvigal glavo in duhal v zrak.

Nenadoma pa je začul, kako je počila vejica na tleh. Odprl je popolnoma svoje oči in vohal. Neposredna nevarnost je bila v zraku. Debeli danec je še vedno mirno spaval.

Nekaj trenutkov pozneje se je senca pokazala v smrečju za kočo. S sklonjeno glavo in stisnjenimi ramami se je previdno bližala. Kazan pa je vendarle pri blesku zvezd spoznal sirovi obraz Sandyja Mac Triggerja. Po volčjem načinu se ni javil, temveč se delal, kot da ničesar ne sliši in ne vidi.

To pot pa Mac Trigger ni imel biča niti kola. V njegovi roki se je zasvetil tu in tam revolver. Šel je okoli kočē s prav tihimi koraki in prišel do vrat, ki jih je hotel udreti.

Kazan je skrbno pazil na vse njegove korake. Plazil se je po tleh in pri tem čudno pozabil na svojo verigo. Vsak najmanjši del njegovega telesa je zbiral vso svojo moč, da se pripravi za naskok.

Skočil je in zalet je bil tako silen, da je eden jeklenih obročev verige, ki je bil bolj slab kot ostali, počil s suhim tleskom. Preden je imel Sandy Mac Trigger čas, da se okrene in brani, mu je bil že volčji pes na grlu.

Možak se je zvrnil z groznim krikom in, med tem ko se je valjal na tleh, je debeli danec na svoji verigi lajal kot bi grmelo. Zbujeni Pavel Weyman se je oblačil. Na okrvavljeni zemlji se je zvijal ropar v smrtnem boju. Kazan mu je bil pregriznil vratno žilo.

Zvezde so migljale nad Kazanovo glavo in črne smreke so ga obdajale. Poslušal je šumenje vetra v njih vejah. Tu so bili ljudje. Tam daleč nekje je bila volkulja Sivka. On pa je bil svoboden.

Ušesa so se mu povесila in izginil je v temi.

XXX. Klic Sun-Rocka.

Z visečimi ušesi in k tlom povešenim repom in s potuhnjenim zadkom, kakor to stori volk, ki beži pred nevarnostjo, je Ka-

zan dirjal na vso moč, zasledovan od rohenja človeškega glasu Sandyja Maca Triggerja. Ni se ustavil, predno ni premeril dobro miljo.

Tedaj pa se je po tednih spet prvič usedel in zatulil proti nebu glasen in globok klic, ki ga je odmev ponavljal v daljavi. Toda ni mu odgovorila volkulja Sivka, temveč glas velikega danca. Pavel Weyman, nagnjen čez nepremično truplo Sandyja Maca Triggerja, je začul tuljenje volčjega psa. Prisluškoval je, ali se bo ponovilo. Toda Kazan je že bil stekel naprej.

Sveži in mrzli zrak, prihajajoč preko brezmejnih Barrensov od severnega polutnika, tisoči zvezd, ki so se svetile nad njegovo glavo na širokem nebu in slednjič sreča zopet zadobljene svobode, vse to mu je dajalo njegovo prejšnjo vztrajnost in vzbujało gibčnost njegovega tekanja.

Dirjal je naravnost naprej, kot pes, ki brez ovinkov sledi svojega gospodarja. V krogu je obšel Red-Gold-City, obrnil se je proč od Velikega jezera sužnja in jo rezal naravnost preko grmičja, gozdov, močvirij in skalnih grebenov v smeri proti reki MacFarlane. Ko jo je dosegel, je tekkel ob njej navzgor polnih trideset milj. Ni dvomil o tem, da ga tam še čaka volkulja Sivka, kot ga je povsod vedno čakala, in sicer na mestu, kjer je bil ujet.

Ko se je zdanilo, je prišel do svojega cilja, poln zaupanja. Gledal je okoli, iskal svojo tovarišico, nežno cvilil in mahal z repom. Toda volkulje Sivke ni bilo nikjer.

Sedel je in zatulil, toda noben glas mu ni odgovoril. Nato je pa začel povsod duhati.

Tisoč sledi se je križalo in ves dan je zaman iskal. Tudi večkrat je zaman tulil.

Toda ista stvar, ki se je izvršila v možganih volkulje Sivke, se je tudi njemu pripetila. Menil je, da bo brez dvoma našel ono, ki je izginila, na enem onih krajev, kjer sta oba živela.

Najprej je mislil na votlo drevo v gostoljubnem močvirju, kjer sta bila preživela prošlo zimo. In noč in dan je tekel naprej, neutrudljivo čez drn in strn.²⁶ Večkrat je bil tako utrujen, da ni mogel naprej, ubil je zajca, a pojedel samo nekaj grizljajev, nato spal eno uro ali dve in dirkal je naprej.

Četrto noč je prišel v dolino, ki vodi do močvirja. Šel je vzdolž reke in prišel do prve naselbine bobrov. Ko je pa prišel do druge, ki jo je sezidal Zlomljeni zob in njegova družina, je bil ves obupan. Na to je bil popolnoma pozabil.

Zlomljeni Zob in njegovi delavci so končali svoje delo. Umetno jezero je pokrivalo močvirje in votlo drevo, kjer sta imela Kazan in Sivka topel brlog. Pokrajina je bila čisto spremenjena.

---

²⁶ Ne samo volk tudi pes more preteči velike razdalje, ne da bi zgrešil poti. Psi, ki so spremljali Francoze pri Napoleonovem pohodu do Moskve, so se po smrti njih gospodarjev sami vrnili pod domači krov v Franciji ali Italiji. (Opom. prevajalca.)

Kazan se je ustavil pred tem vodovjem, vohal zrak, ki je bil napolnjen s slabim duhom bobrov.

Tedaj mu je pa upadel pogum in vsa njegova moč je klonila. Njegove šape so ga bolele vsled dolgega in težkega dela. Vsled nezadostne hrane so se mu že poznala rebra. Ves dan je hodil okoli vode in iskal, ves zmeden in preplašen. Tudi od tod je bila volkulja Sivka odšla!

Vendar je hodila tu mimo. Ko je šel Kazan pit vodo v reko malo nad jezerom, je našel kup razdrobljenih školjk. Bil je to ostanek obeda slepe volkulje.

Kazan je zavohal njen skoraj izginuli duh nato se je pa vlegel v grmovje in joka je zaspal. Njegova bolelost se je med spanjem še povečala in spé je ječal kot dete. Nato se je pa pomiril, druga slika se je naenkrat pokazala v njegovih možganih in komaj se je začelo daniti, je nadaljeval svoj tek v ravni črti.

V tem času pa sta se v zlatih jesenskih solnčnih žarkih mož in žena, spremljana od deteta, vozila po reki navzgor proti Sun-Rocku. Na kolenu reke sta prvič zapazila nad vrhovi smrek strmo pečino, ki sta jo dobro poznala.

Mlada žena je bila bleda in shujšana in njena lica, ki so izgubila prejšnjo barvo, so se komaj vidno spet začela rdečiti pod vplivom svežega zraka. Civilizacija in šestmesečno bivanje v mestu sta jo napravila tako slabokrvno.

»Jeanne,« je dejal mož, »moja draga Jeanne. mislim, da so zdravniki imeli prav, ko so mi svetovali, naj te vzamem s seboj na novo lovsko letino v tej krasni in divji naravi, kjer si s starim očetom prebila mladost in brez katerega ne bi mogla živeti. Ali si sedaj srečna?«

Mlada žena se je začela smejati.

In ko se je čoln približal dolgemu polotoku iz belega peska, ki se je od brega razprostiral v reko, je dejala:

»Ali se spominjaš? Tukaj nas je zapustil naš stari prijatelj, spoznam mesto. Njegova zapuščena tovarišica, slepa volkulja je stala na pesku in ga klicala. Tedaj pa je skočil v vodo . . . Rada bi vedela, kaj se je zgodilo z njima in kam sta šla . . . Sedaj bomo pa kmalu tu.«

Stara kočja je bila še vedno na mestu, kot sta jo zapustila Jeanne in njen soprog. Samo divja trta jo je vsa preraščala in rastline so rasle visoko okoli nje.

Ganjena sta bila, ko sta jo odprla. Med tem ko je možak skladal tovore in pasti, je Jeanne urejevala stanovanje in mala Jeanne, ki je postala ljubka deklica, je veselo skakljala in prepevala.

Ko se je zvečerilo in je mala Jeanne, utrujena od dolgega potovanja, že spala, sta Jeanne in njen soprog sedla na prag kočje, da uživata zadnjo lepoto teh večernih dni, katerim kmalu sledi ostra zima.

Nenadoma sta se oba stresla.

»Ali si čula?« je dejal mož mladi ženi, gladeč ji svilnate lase.

Čelo Jeannino se je pordečilo in njene ustnice so še bolj rdeče žarele.

»Da, čula sem,« je dejala in glas se ji je tresel.

»To ni njegov glas. To je bil klic, kot ga je bila izustila slepa volkulja na peščenini.«

Soprog ji je prikimal.

Tedaj pa je Jeanne nervozno prijela roko svojega soproga.

»Brez dvoma,« je nadaljevala, »sta še vedno tu ali pa sta se vrnila kot midva.«

Nato, po molku:

»Čuj me, dragi prijatelj! Ali mi hočeš obljubiti, da letošnjo zimo ne boš niti streljal, niti lovil volkov. Če bi se nesreča zgodila eni teh ubogih živali, bi se ne dala potolažiti.«

Mož ji je odgovoril:

»Isto sem si mislil sam ... Da, obljubljam ti!«

Noč se je naredila in zvezdice so se začele bleščati na nebu.

V drugič se je začul klic. Dvom ni bil več mogoč. Klic je prihajal naravnost od Sun-Rocka.

»Toda, kaj pa on,« je zamrmrala Jeanne prestrašena, »kje je on?«

V tem trenutku se je temna postava pokazala v noči.

»On je,« je zaklicala mlada žena, »je že tu!«

In že je bil Kazan pri nji, lajal je in skakal in mahal s svojim košatim repom.

»Spoznal te je,« je dejal soprog smeje.

Jeanne je gladila žival in prijela veliko kosmato glavo.

Tu se je začul znova žalostni klic, ki je prihajal s Sun-Rocka. Kazan je poskočil, kot bi ga bil kdo udaril z bičem, se je iztrgal iz Jeanninih rok in kot strela izginil v temi.

Mlada žena je bila globoko ganjena. Obrnila se je k soprogu, ki je postal zamišljen in dejala:

»Ali vidiš, da je Bog tudi v Wildu, Bog, ki je dal celo divjim živalim nekako dušo. V brezmejni samoti Velike bele pustinje so živali naši bratje. In zato nam je Bog zapovedal: »Ne ubijaj!«

»Verjamem, predraga Jeanne,« je zamrmral mož, »spoštovati moramo življenje . . . razen, na žalost, kadar moramo braniti in hraniti svoje lastno življenje. Tu, kjer smo tako blizu naravi in širnemu nebu, se nam zdijo stvari drugačne kot v velikih mestih.

Nastala je popolna tema. Blesk zvezd je odseval v očeh mlade žene, ki je položila svojo glavo na ramo soproga.

»Ta divji svet je krasen!« je dejala. »Najin stari prijatelj naju ni pozabil, in njej je pa ostal tudi zvest. Upam, da bo včasih prihajal k nam, kot je to delal prej.«

Njene oči so se počasi zapirale . . .

Od daleč pa sta se čula od časa do časa dva glasova, katerima so sledili daljši molki.

Bil je Kazan, ki je lovil z volkuljo Sivko v opalnem svitu lune, ki je vzhajala in oblivala s svojo mehko lučjo doline in gore.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000076392

